

# Universitätsbibliothek Wuppertal

## Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

**Plutarchus**

**Francofurti, 1620**

Cur oracula edi desierint

---

**Nutzungsrichtlinien** Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ædificiorum autem & Amphictyonicorum apparatum elegantia videtis nimirum ipsi pleraque iis adiecta, quæ antehac non erant, multa eorum quæ iam ruinam traherent & pessum irent refecta. Sicut vero arboribus fecundis aliæ suppullulant: ita etiam iuxta Delphos pubescit & adolescit Pylæa ob copiam eorum quæ hæc sunt figuram adeptamque & ornatum templorum, curiarum, aquarumque lustralium, quanta mille ab annis præcedentibus non habuit. Equidem ad Galaxium Bœotiarum qui habitant, abundantia lactis senserunt præsentiam dei:

Cum lac, seu latices de fontibus, emanaret: Dolique implerent auide: tunc amphora & utres, Seria tunc albo turgeret cuncta liquore, Mulctraq, & è ligno distentas rumpere urnas Humor, nec vacuas superarent vasa per edes.

Nobis autem Apollo splendidiora, meliora, & aptiora his signa præbuit, ex tanto qui præcessit squalore, solitudine, & pauperie ad tantas copias, splendorem, honoremque nos euehens. Ego sane amo me ipsum eo nomine, quod ad has res factus sum alacer & utilis cum Polycrate & Petrazo. amo autem eum qui nobis huius conditionis autor duxque fuit, & pleraque horum excogitavit atque adornavit \* Sed fieri non potuit, ut tam ingens mutatio tantillo temporis spacio accideret hominum industria, deo non præsentem, & diuinitatem oraculo largiente. Verum sicut olim fuere, qui perplexitatem oraculorum obscuritatemque vituperarent: ita hodie etiam sunt, qui nimiam calumniantur simplicitatem. admodum ipsi & iniuste & fatue adfecto animo. Nam pueri quando arcus cælestes, areas circa Solem aut Lunam, cometasve vident: magis delectantur quam Sole aut Luna conspectis. Eodem modo hi ænigmata & allegorias mutata vaticinationis, quæ reflexionibus numinis ad mortalem & imaginantem vim animi constat, desiderant: cuius quando causam non satis audiunt, abeunt deo culpam imputantes, non nobis neque sibi ipsis: ut qui virium tantum non habeamus, uti nostra ratione assequi dei cogitationem possimus.

A οἰκὸδμημάτων δὲ καλλεσι καὶ κατασκευαῖς Ἀμφικτυονικῆς ὁρᾷτε δὴ πούθεν αὐτῷ πολλὰ μὲν ἐπεκλισμένα τῶν παρῶτερον οὐκ ὄντων, πολλὰ δὲ ἀειλημμένα τῶν συγχρημύων καὶ διεφθαρμύων ὡς δὲ τοῖς διθαλέσι τῶν δένδρων ἔτερε παρὰ βλαστᾷ, καὶ τοῖς Δελφοῖς ἢ πυλαία σιωπῆα καὶ σιωπασκοπεται, ἀφ᾽ ἧς εἰτευθεν διπορίας σχῆμα λαμβανούσα καὶ μορφῶν καὶ χόσμον ἱερῶν καὶ σιωδρίων καὶ ὑδάτων, οἷον ἐν χιλίοις ἔπει τοῖς παρῶτερον οὐκ ἔλαβεν. οἱ μὲν οὖν παρὰ τὸ γαλαξίον τῆς Βοιωτίας κατοιχωῦντες ἦσαντο τῷ θεῷ τῶν ἐπιφαιείων, ἀφρονία καὶ πε-

B ερσία γάλακτος. παρῶτων γὰρ ἐν πόρτων κελεύρουν ὡς ἀπὸ κριωάων φέρτατον ὕδωρ θήλεον γάλα, τοῖ δὲ ἐπίμπλων ἐσσύμμοι πίθους ἀσχὸς ἢ οὔτε τις ἀμφορὸς ἐλίνυε δόμοις, πέλλα δὲ ξύλινοι πίθοι πλάσθεν ἀπόρτες. ἡμῖν δὲ λαμπαρῶτερε καὶ κρείττονα καὶ σαφέτερε σημεῖα πύτων αἰαδίδωσιν, ὡς παρὰ δὲ αὐχμοῦ τῆς παρῶθεν ἐρημίας καὶ πείνας, διπορίας καὶ λαμπαρῶτητα καὶ ἡμιῶν πεποιτικῶς. καίτοι φιλαὶ μὲν ἐμμαντὸν ἐφ᾽ οἷς ἐχρόμῳ εἰς τὰ παρῶματα ταῦτα παρῶθυμος καὶ χρησίμος μὲν Πολυκράτους καὶ Πετραίου, φιλαὶ δὲ τὸν κατηγεμόνα ταύτης τῆς πολι-

C τείας χρομόμον ἡμῖν καὶ τὰ πλείστα πύτων ἐκφρονήζονται καὶ παρὰ σκευάζοντα ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν ἄλλως ὅτι τηλικαύτῳ καὶ ποταύτῳ μεταβολῆς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ γινέσθαι δι᾽ ἀνθεσπίτης ἐπιμελείας, μήθεο παρόντος ἐνθαῦτα καὶ σιωπηραϊάζοντος ὁ χρηστέριον. ἀλλ᾽ ὡς παρὰ ἐν τοῖς τότε χρόνοις ἦσαν οἱ τῶν λοξότητα τῶν χρησμῶν καὶ ἀσάφεια ἀπώμμοι, καὶ νῦν εἰσιν οἱ τὸ λίαν ἀπλοῦν συκροατοῦντες. ὦν καὶ ἀδικὸν ὅτι κρομῆ καὶ ἀβέλτερον τὸ πάθος. καὶ γὰρ οἱ παῖδες ἱερίδας μᾶλλον καὶ ἄλλως καὶ κρομῆς, ἢ σελιῶν καὶ ἡλιον ὀραντες γεγήθασιν καὶ ἀγαπῶσιν καὶ οὔτοι τὰ ἀνίγματα καὶ

D τὰς ἀλληγορίας καὶ τὰς μεταφορὰς τῆς μαρτυκῆς ἀνακλάσεις οὐσας παρὰ τὸν θεὸν καὶ φατασικὸν, ἐπιποδοσι. καὶ τῶν αἰτίων μὴ ἰκανῶς πύθωνται τῆς μεταβολῆς, ἀπίασιν τοῦ θεοῦ καταγόντες, οὐχ ἡμῶν ὅσδε αὐτῶν ὡς ἀδυνατῶν ὄντων ἐξικρεῖσθαι τῶν λογισμῶν παρὰ τῶν τοῦ θεοῦ ἀφρονίας.



PLVTARCHI CVR ORACVLA E  
edi defierint, commen-  
tatio.



Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ Π Ε Ρ Ι  
τῶν ἐκλεισσιτότων χρη-  
σειων.



QVILAS quasdam, Tereti Pri sce, aut olores, fabulatur ab extremis terre partib. ad mediū eius volatu tēdentes Pythiæ eodē cōuenisse ad locū, cui Omphalo, i.e. vmbilico nomē est.

Postea autē tēporis Phæstiū Epimenidē fabulam hanc vanitatis coarguisse apud Deum: cūq; oraculum accepisset ambiguum atq; obscurum, dixisse. Non equidem terra, aut extat medius maris vmbō, Aut superis solis hominum non cognitus vlli est. Atq; hūc quidē merito vltus est deus, fabule priscæ,



ΕΤΟΥΣ ἕνας ἢ κόκκους ὃ Τέρεντιε Πείσκε μυθολογοῦσιν ἀπὸ τῶν ἀκρων τῆς γῆς ὅτι τὸ μέσον φερομένοις εἰς ταυτὸ συμπεσεῖν Πυθοῖ, παρὰ τὸ καλέμενον ὀμφαλὸν ὕφερον ἢ χρόνον τὸν Φαίγον Ἐπιμυρίδην ἐλέγχοντα τὸν μῦθον ὅτι τοῦ

F θεοῦ, καὶ λαβόντα χρησμὸν ἀσάφη καὶ ἀμφίβολον, εἶπεῖν, Οὔτε γὰρ ἐν γῆς μέσος ὀμφαλός, ὅσδε θαλάσσης. Εἰ δὲ τίς ὅστι, θεοῖς δὴ ἄλλοις, θητοῖσι δὲ ἀφαντος. ἐκείνον μὲν οὖν εἰκότως ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτῶν, μύθου παλαίου,

καθ' ἑαυτὸν ζωγραφίματος ἀφ' ἑπιχειρώμενον. ὀλίγον δὲ  
 παρὰ Πυθίαν τῶν ἐπι Καλλιφράτου καθ' ἡμας ἀπὸ τῶν  
 εὐαπίων τῆς οἰκουμένης περὶ αὐτῶν ἔτυχον ἀνδρες ἱερεῖς δύο  
 σπουδαμόντες εἰς Δελφοὺς, Δημήτριος μὲν ὁ γραμματι-  
 κὸς ἐκ Βρετανίας εἰς Ταρσὸν αἰαχυμίζομενος οὐκ ἔδε,  
 Κλεόμβροτος δ' ὁ Λακεδαιμόνιος, πλὴν μὲν ἐκ Αἰγύπτου  
 καὶ αὐτὸν τῶν Τρωγλοδυτικῆν γῆν πεπλατημένος, πῶρρον  
 ἢ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀναπεπληκτικὸς ἔκατ' ἐμπο-  
 ρίας, ἀλλ' ἀνὴρ φιλοθέμων, καὶ φιλομαθὴς, ἕσται ἢ ἔχων  
 ἰκανὸν καὶ ὁ πλείονα τῶν ἰκανῶν ἔχων, οὐκ ἄξιον πολλοῦ  
 ποιούμενος, ἐχρήτο τῆς σχολῆς παρὰ ταῦτα, καὶ σιωπῆ-  
 χμιστορίας, ὅτι ἔλλυε φιλοσοφίας λογίαν, ὡς παρ' αὐτὸς  
 ἐκάλει, τέλος ἐχούσης. νεωστὶ ἢ γεροντὸς παρ' Ἀμμωνία, τὰ  
 μὲν ἄλλα τῶν ἐκ δ' ἡλίου ἡμὴν πόρρον τε θαυματικῶς, παρὶ ἢ  
 τῆς λύχου τῆς ἀσπίδος διηγεῖτο λόγῳ ἄξιον ἀποδοῦναι, λεγέ-  
 μενον ὑπὸ τῶν ἱερέων. αἰεὶ γὰρ ἔλαττον αἰαλίσκεν ἔλατον ἔ-  
 πους ἐκείνου, καὶ τῆς τοιοῦται τεκμήριον ἐκείνου τῆς τῶν  
 ἐπι αὐτῶν αἰωματίας, τὸν ἕτερον τῆς παρὰ τῆς αἰεὶ παρ'  
 χρόνῳ βραχύτερον ποιούσης. εἰς γὰρ ἔλαττον χρόνῳ ὁ  
 διαπύμαρτον ἔλαττον εἶ). θαυμασάτων ἢ τῶν παρόντων,  
 τῆς ἢ Δημήτριος καὶ γέλοιον φήσαντος εἶ), ἀπὸ μικρῶν  
 παρὰ ταῦτα οὐτὸν μεγάλα ἦσαν, ἔκατ' Ἀλκυονίδος  
 οὐχὸς τὸν λείοντα γράφοντες, ἀλλὰ θρυμνίδι καὶ λύχου  
 τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ καὶ τὰ συμπύματα μετρίαντες, καὶ τὴν  
 μαθηματικῶν ἀρδῶν αἰαχυμίζοντες, ὁ Κλεόμβροτος, Οὐ-  
 δὴν, ἔφη, τούτων διαπαράξει τοὺς ἀνδρας. ἀλλὰ πῶς μαθη-  
 ματικὸς ἔχ' ὑφίσταται τῆς ἀκευθείας, ὡς μάλλον αἰεὶ ἐκεί-  
 νοις διαφύραται τὸν χρόνον ἐκ κινήσει καὶ παρὰ τοῖς οὐτὸν  
 μακρὰ ἀφελώσας, ἢ τὸ μέτρον αὐτοῖς τῆς ἐλάττης, παρὰ τοῖς  
 χρόνῳ αἰεὶ ἀπὸ τῆς ἀπορίας τῆς παρὰ τῆς ἀφελώ-  
 λείοντας. ὁ ἢ μικρὰ μὴ διδόναι σημεῖα γίνεσθαι μεγά-  
 λων ὡς Δημήτριος, πολλὰς ἔστι τέχνας ἐμποδῶν ἔπει καὶ  
 πολλὰν μὲν ἀποδείξει παραρρέϊα συμβήσῃ), πολλὰν δὲ  
 παρὰ τῆς ἀφελώσας, καὶ τοὺς ἢ μὴ ἔμικρὸν ἀποδείκνυται παρὰ  
 γμα, λαμβάνεται ζυρῶν τὰ σώματα τοὺς ἡρώας. εἰ τυχόντες γὰρ  
 Ὀμήρω ζυρῶν ὀνομάσασθαι, καὶ δεικνύειν ἐπι τῶν, ὅτι πού  
 χρόνος συμβάλλεται φησὶν, οὐπὶ ἰόν, ὅδε ὀλίγον, ὡς τῆς ὡ-  
 φειλεῖσθαι ὁ αὐξέσθαι δηλοῦντος. αὐτῆς δὲ τὴν νύκτα  
 τοῦ εἰπόντος, ἀγαπητῶς ἐμφύεται τῶν ῥήματι. καὶ τῆς  
 ἐκείνου φατέ φερέσθαι τὴν σκιά τῆς γῆς ὑπὸ αὐτῆς κω-  
 νικῆν οὐσαν ἀπὸ σφαιροειδῆς, ἰατρικῆν δὲ λοιμῶδες ἡ-  
 ρος ἀραχνίων πλῆθει παρὰ τῆς ἡλίου, καὶ θρίοις ἑαρινοῖς, ὅ-  
 ται κρῶνις ποδὶ εἴκελα γήρηται, πῶς εἰσὶ τῶν ἀξιοῦντων  
 μικρὰ σημεῖα μὴ γίνεσθαι τῶν μεγάλων, πῶς δὲ αὐξέσθαι  
 παρὰ τῆς ἡλίου καὶ κατὰ τὴν ὕδατος ὁ τῆς ἡλίου μέγιστος με-  
 τρώμενος, ἢ τῆς ἐκ τῶν πλινθίδος, ἢ ποιεῖ γωνίας ὅξειαν  
 κεκλιμένῳ παρὰ τὸ ἐπίπεδον, μέτρον εἶ) λεγόμενον τὸ  
 δὲ ἀρμάτος, ὁ δὲ ἡρηται τῶν πάλων ὁ αἰεὶ φανερός ἀπὸ τῆς ἑ-  
 εἴζοντος. ταῦτα γὰρ ἡ ἀκρῶν τῶν ἐκείνου παρὰ τῆς ἡλίου  
 καὶ τὰ πατέρα, τὴν νομισμῶν τὰ εἶν ἀπαράβατον  
 ποιούσι. παρὰ τῶν αἰετῶν ἡσεν Ἀμμωνίος ὁ φιλόσοφος, οὐ  
 παρὰ τῆς ἡλίου μοῖον εἶπεῖν, ἀλλὰ παρὰ τῆς οὐρανῶν πόρρον. συγγέ-  
 ρεται γὰρ ἀνάγκη τὴν ἀπὸ τῶν ἐπι τῶν ἐπι τῶν ἀπόδοι αὐτῆς,

tanquam picturæ, conatum in probitatem inqui-  
 rere. Enim vero paulo ante Pythia nostra ætate à  
 Callistrato acta, euenit ut à diuersis terræ finibus  
 Delphos conuenirent duo sacri viri: Demetrius  
 grammaticus è Britannia Tarsum, quæ ei patria e-  
 rat, reuertens, & Cleobrotus Lacedæmonius. Hic  
 diu per Ægyptū & Troglodyticam vagatus, & ma-  
 gnæ maris rubri partem subuectus erat, nō sane  
 negociandi gratia: sed homo spectandi & parandi  
 sibi splendoris cupidus, cum esset re satis lauta: nō  
 magni ducens possessionem opum iis quæ suffice-  
 rēt ampliozem, his rebus ocium in sumebat, histo-  
 riamque colligebat quasi materiam philosophiæ,  
 cui (ut aiebat) theologia finis erat propositus. Et  
 quia nuper apud Ammonem fuerat, satis præ se fe-  
 rebat cætera se non valde admiratum: de lucerna  
 autem perpetuo ardente rem narrabat dignam a-  
 nimaduersione, de qua ex sacerdotum sermone  
 percepisset. subinde enim quouis posteriore anno  
 minus olei absumi quam præcedente: atque hoc  
 illos pro certo argumento annorum inæqualita-  
 tis ducere, quæ sequentem annum semper bre-  
 uiozem superiore faceret. quod probabile fit mi-  
 nori tempore minus absumi. Mirantibus qui ad-  
 erant, Demetrius ridiculum esse pronuntiabat,  
 velle ex tam minutis rebus tam arduas indagare.  
 non enim hoc esse (id quod Alcæus ait) ex vngue  
 leonem pingere, sed è papyro & lucerna occasio-  
 ne petita cælum simul & totum vniuersum mu-  
 tare, ac mathematicam scientiam funditus ab-  
 olere. Tum Cleombrotus: Nihil, inquit, ho-  
 rum istos viros perturbauerit: neq; vero accura-  
 ta subtilitate superari se à mathematicis conce-  
 dent: quos facilius in tam longis motuum ac  
 temporum interuallis ratio fefellerit annorum,  
 quam istos olei mensura, cum ob insolentiam rei  
 quæ euenit semper accurate obseruent eam. Iam  
 multis artibus impedimento fuerit, Demetri, qui  
 non concedat exigua magnorum esse argumen-  
 ta: atque hac ratione multarum artium demon-  
 strationes, multarum prædictiones perimentur.  
 Sane vos quoque rem non paruam demonstratis,  
 Heroes corpora sua solitos læuigare nouacula, eo  
 quod apud Homerum in mentionem nouaculæ  
 incidistis. & antiquum esse pecuniam in fenore  
 ponere docetis, quod apud eundem quidam dicit:  
*Namque hæc augetur mihi magna pecunia pridem.*  
 augeri enim interpretamini fenerando. rursus  
 noctem eo acutam cognominatæ, arripit hoc di-  
 ctum cupide, atque hoc ipsum tradidit esse, quod  
 umbra terræ quippe globosæ, turbinis seu metæ si-  
 guram habeat. Præterea quis medicos pestilentem  
 ætatem prædicere ex telarum aranearum multi-  
 tudine, aut vernis fici foliis cornicis pedem refe-  
 rentibus patietur, qui contendat parua magnorū  
 non posse esse indicia? quis mensuram Solis ad  
 congiū heminamve explorari sinet? aut later-  
 culum hunc, qui ad superficiem soli acutum angu-  
 lum sua inclinatione facit, mensuram esse conce-  
 det altitudinis eius, in quam mundi vortex semper  
 conspicuus suprahorizontem attollitur? Ista enim  
 ex Ammonis sacerdotibus audire licebat. Aliud  
 ergo querendum est quo eos oppugnemus, si vo-  
 lumus ostendere, sicut à maioribus nostris accipi-  
 mus, Solis motum eodem ordine constare, ne-  
 que ab eo vnquam desciscere. Hic Ammonius  
 philosophus (intererat enim colloquio) Non Solis duntaxat, exclamans aiebat, sed totius adeo cæli causa agitur.  
 Si enim anni decrescunt, necesse est iter Solis quod ab vnus solstitii puncto ad alterum tenditur, contrahi,

vt non maneat tanta finitoris pars, quantam esse tradunt mathematici, sed subinde curtetur austrinis partibus versus septentrionales coarctatis. quin & estas nostra breuior fiat oportet ac frigidior, Sole interius cursum flectente, & parallelos maiores tropicis signis describere. vmbilici quoq; Solis quos gnomones à recto angulo vocant Græci, Syenæ constituti nō amplius vmbra carebūt circa solstitiū æstiuum. & multæ stellarū inerrantiū in teruallo diminuto loca sua deserere, quædā etiam mutuo se tangere & cōfundi cogentur. Quod si dicant, reliquis suum æqualiter ordinē tuentibus, vnius Solis motum sibi non constare: neq; causam poterunt monstrare, quæ eum solum ex tanto stellarum numero accelerare motum suum cogat, & eorum quæ in cælo fieri sensu deprehenduntur pleraque conturbabunt: planissime vniuersa ea, quæ Lunæ Solis respectu eueniunt. Nihil ergo istis opus habemus, qui olei mensura discrimen arguant: defectus enim Solis & Lunæ mutui, cum vel hæc in vmbra terræ à Sole proiectam incidit, vel ipse ad lineam supra lunam positus à nobis conspici non potest, optime rem detegunt. vt porro vanitatem istius rationis explicare nihil attineat. At vero, inquit Cleombrotus, mensuram olei ipsemet vidi, frequēter ab eis monstratam. & præsentis anni quantitas à prisca aberat permultum. Respondit Ammonius. Ergone res ea fecerit reliquos homines, apud quos ignes coluntur adseruanturque per temporis pæne infinitum spacium? Quod si quis tamen omnino veram esse rem ponat, equidem præstat causam adscribere frigiditatibus aliquibus & humiditatibus aeris, quibus ignis languefactus nō posset multum conficere alimenti, neque opus eo habeat: aut siccitates contra & caliditates causari. iā enim audiui qui de igne dicerent, hyeme cum melius ardere plusque habere virium, frigore in sese coactum ac stipatum, in æstu autem raritate contracta imbecillum reddi atque languidum: & sub Sole accensum remissius agere, materiamq; mollior inuadere ac tardius cōsumere. Maxime vero liceat causam in ipsum conferre oleum. nō enim absurdum est, olim id ex recēti natum stirpe plus aquei habuisse admixtum, minusque alendo valuisse: postea coctum in perfecta plāta ac coactū, eadem quantitate plus potuisse ignemque facilius fouisse. oportebat Ammonis administratos seruare propositum suum, quanquam abhorrens à fide & insolens. Vt finem dicendi fecit Ammonius: ego, Quin tu, inquam, Cleombrote, de oraculo nobis enarra. antiqua enim fama multum ei diuinitatis tribuit, nunc quidem videtur emarcescere. Tacente Cleombroto, & oculos in terram coniciente, Demetrius: Nihil, inquit, attinet de isto per cunctari oraculo, & causam querere, cum videamus oracula quæ in his sunt locis obsoleuisse, atque adeo duobus aut tribus exceptis, omnia defecisse, id potius indagandum est, quibusnam causis extincta sint. Nam vt alia taceam, Bœotiā, quæ superioribus temporibus ob oraculorum multitudinem vocalis admodum fuit, nunc prorsus destituerunt oracula, tanquam amnes siccati, ingenisque diuinationis quasi æstu quodam abolita penuria regionē occupauit. neq; enim alibi hodie, quam apud Lebadiam Bœotia hauustum vaticinationis responsa desiderantibus præbet: reliqua partim si-

**A** καὶ μὴ ἀφαιρῆναι τὴν λιχθῶτον μέρος οὖσαι τοῦ οὐρανοῦ ἐλίχθον οἱ μαθηματικὸι λέγουσιν, ἀλλ' ἐλάττονα γίνεσθαι, αἰεὶ πρὸς τὰ βόρεια τῶν νοτίων στωαγωγῶν λαμβανόντων, καὶ ὁ θεὸς ἡμῖν βραχυτέρον, καὶ ψυχρότερον εἶη τὴν κρῆσιν, ἐσθότερον καὶ μπιοντος αὐτῶ, καὶ μείζονων τῶν ἀλλήλων, ἐφαπτομένης τῆς Ἑσπικῆς σημεῖοις. ἐπὶ δὲ τὸς μὲν ἐν Συλίῳ γνῶμοις, ἀσπίοις μηκέτι φαίνεσθαι πρὸς Ἑσπῆς θεοῦ, πολλοὶ δ' ὑποδέδραμην καὶ τῶν ἀπλανῶν ἀέρων ἐπίοις ὅτι φαίνεσθαι συγκεχῶσθαι πρὸς ἀλλήλους, τῶν ἀφαιρέματος ἐκλελυτότος. εἰ δὲ αὖ φησὶσι τῶν ἀπλανῶν ὁμοίως ἰχόντων ἀτακτεῖν τῶν κινήσει τὸν ἥλιον, οὐτε τὴν μόνον τῶν ἐκ τοσούτων ἐπιταχύνεσθαι αἴτιαν εἰπεῖν ἔξοισι, καὶ τὰ πολλὰ τῶν φαινομένων στωαρχῶσι, τὰ δὲ πρὸς σελίῳ καὶ πρὸς τῶν πασιν, ὥστε μὴ δεῖσθαι μέτρον ἐλαίου, τὴν ἀφαιρέσειν ἐλεγχόντων. αἱ γὰρ ἐκλείψεις ἐλεγχόσιν αὐτῶ τῆ σελίῳ πλεονάκεις ἐπιβάλλοντος, καὶ τῆς σελίῳ, τῆ σκιά, τὰ δὲ ἀπλανῶν καὶ ἐσθότερον πρὸς ἀλλήλους αἰεὶ τῶν λόγου διελίθειν. Ἀλλὰ μὲν (ὁ Κλέομβροτος ἔφη) καὶ τὸ μέτρον αὐτῶ εἶδον· πολλὰ γὰρ ἐδείκνυσαν.

**C** ὁ δὲ ἐπέτειον ἀπέδει τῶν παλαμοτάτων ἐκ ὀλίγον. ὑπολαβὼν δ' αὐτῶ ὁ Ἀμμώνιος, εἶτα τὸς ἀπλανῶν ἀφαιρέσει (εἶπεν) ἐλάττε παρ' οἷς ἀσπίοις θεοῦ πρὸς τῶν, καὶ σῶζεται χρονον ἐτῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀπειρον. εἰ δὲ οὖν ὑπολαβὼν τῶν ἀπλανῶν τὸ λεγόμενον, οὐ βέλτιον ὅτι ψυχρότερον αἰεὶ τῶν ἀπλανῶν, καὶ ὑψότερον ἀέρων, ὑφ' ὧν ὁ πῦρ μῦρανομόνον, εἰχὸς ὅτι μὴ κρατεῖν πολλῆς μηδὲ δεῖσθαι θεοῦ, ἢ τοῦ αἰθέρου ἐρητύτῆς καὶ θερμότητῆς. ἦδη γὰρ αἰκίονα λεγόντων ἰνῶν πρὸς τῶν πρὸς, ὡς ἐν χημῶνι καίεται βέλτιον ὑπορώμης, εἰς αὐτὸ συφελόμενον τῆ ψυχρότητι καὶ πυκνότητι, ἐν τῶν αὐχμοῖς ἐξασπίοις, καὶ γίνεσθαι μόνον καὶ ἀπονοῖ. καὶ ἐν ἡλίῳ κημῶνι, χεῖρον ἐργάζεται, καὶ τῆς ὕλης ἀπεται μαλακῶς, καὶ καταδύσκει βραδίον. μάστις δὲ αἰεὶ εἰς αὐτὸ τὴν αἴτιαν ἐπιδράγει τοῦ λαγον· ἔγδ' ἀπειχὸς ὅτι, τὰ λαγ μὲν ἀτρεφον καὶ ὑδατῶδες εἶη, γυνώμενον ἐκ φυτάδος νέας, ὑψερον δὲ πεπιόμενον ἐν τελείοις καὶ στωισάμενον ἀπὸ πλήθους ἴσου, μᾶλλον ἰσχύειν καὶ τρέφειν βέλτιον, ἔδει τοῖς Ἀμμωνίοις ἀισώζειν, καὶ τῶν ἀπλανῶν καὶ ἀλλόχρον οὖσαι τὴν ὑπόθεσιν. παυσανδρῶς δὲ τῶν Ἀμμωνίου, μᾶλλον (ἔφη ἐγὼ) πρὸς τῶν μαρτείου διελεθε ἡμῖν ὁ

**B** Κλέομβροτε μεγάλη γὰρ ἡ παλαμά δόξα τῆς ἐκείνη θεοῦ, τὰ δὲ νῦν ἔοικεν ὑπομῦραίνεσθαι. τῶν δὲ Κλέομβροτου στωπῶντος καὶ κέτω βλέποντος, ὁ Δημήτριος, Οὐδέν, ἔφη, δεῖ πρὸς τῶν ἐκείνη πωθάνεσθαι καὶ ἀφαιρέσει τὴν ἐκείνη τῶν χρησθειῶν ἀμάρωσιν, μᾶλλον δὲ πλῆθος ἐνὸς ἢ δυεῖν ἀπλανῶν ἐκχειψιν ὀράντας· ἀλλ' ἐκείνο σκοπεῖν, δι' αὐτῶ αἴτιαν ἔπως ἐξασπίοις. τὰ γὰρ ὅσα τῶν δεῖ λέγειν; ἔπου τὴν Βοιωτῶν ἐνεκα χρησθειῶν πολύφωνον ἔσαν ἐν τοῖς πρὸς πρὸν χρόνοις, νῦν ἐπιλέγειτε κημῶνι, καὶ τῶν τὰματα, καὶ πολλὴ ἐπέσχικε μαρτυκῆς αὐχμοῖς τὴν χρονον οὐδαμῶς γὰρ ἀλλοχρῶνι ἢ πρὸς τὴν Λεβαδίας ἢ Βοιωτῶν παρῆχει τοῖς χρησθειῶν ἐρύσασθαι μαρτυκῆς. τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν σιγή, τὰ δὲ πρὸς τῶν ἐρημία κατέσχικε. καὶ τοιγε πρὸς τὰ Μηδικὰ μὲν ἀδοκίμησιν οὐχ ἦσαν,

τὴν Ἀμφιαρέω ἀπεπειράθη μὲν ὡς εἰκεν ἀμφοτέρων.  
 ὡς ὁ μὲν οὖν τῶν μαντείων παρὰ Φωίης Αἰολίδι χροόμε-  
 νος, ὁ παρὰ τοῖς Τῶν βαρβάρων χροόμενος ἐξέλιγε. ὥστε  
 μηδένα ἐνοεῖναι ἀγίων τῶν παρὰ τῶν ὄντων ὡς τῶν ἐ-  
 θεοτάσμων πῶς βαρβαροῖς εἶναι. ἔδεδόται Φωίῳ  
 Ἑλλιάδα λαβεῖν τὸ παρὰ Φωίης ὑπερηπόσασι. ὁ δὲ  
 κερματίζων εἰς Ἀμφιαρέω δούλος ἔδεδξε καὶ τοῖς ὑπνοῦς ὑπε-  
 ρέλει τῶν θεῶν φαίνετα, παρὰ τὸν μὲν ἀπὸ Φωίης ἐκβάλλειν  
 αὐτοῖς, ὡς τῶν θεῶν μὴ παρὰ τὸς, ἐπειτα τῶν χροίτων ὡς τῶν  
 μύθωντος δὲ, λίθον ὀμμεγέτη λαβόντα τιμὴ κεφαλῶν πατά-  
 ζασι. ταῦτα δὲ ἴω ὡς περ ἀντίφωνα τῶν ἡρησομύθων ἠπὴ-  
 ρη γὰρ ὁ Μαρδόσιος, οὐ βασιλέως ἀλλ' ὀπίσθου καὶ ἀγα-  
 κῆς βασιλέως ἡρησομύθων τῶν Ἑλλιάων, καὶ λίθον πληγῆς  
 ἔπεποι, ὡς παρ' ὁ Λυδὸς ἔδεδξε πληγῶν καὶ τοῖς ὑπνοῖς. ἠ-  
 κματίζων τὸ τε καὶ τῶν Τεγύρας χροίτων, ὅπου καὶ  
 ἡμέτερα τὸν θεὸν ἰσορροῖσι, καὶ ναμάτων δεῖν παρὰ τῶν  
 τῶν, ὁ μὲν, φοίνικα, γὰρ τὸν δὲ ἐλάϊα καλεῖσθαι ἀχρηνῶν,  
 ὡς εἶποι λέγεισιν. εἰ μὲν οὖν τοῖς Μηδικαῖς ἔχερσάτους  
 παρὰ τῶν θεῶν, αἰεὶ ἐνέλιεν καὶ κράτος πολέμου τοῖς Ἑλ-  
 λησιν ὁ θεός. ὁ δὲ τῶν Πελοποννησιακῶν πολέμων Δηλίοις  
 ἐκπεσοῦσι τῆς νήσου φασὶ χροίτων. ἐκ Δελφῶν κερματίζ-  
 ναι, παρὰ τῶν τοῖς τὸν τοῖς ἀνδρῶν εἰ καὶ γένοιεν ὁ Ἀπόλ-  
 λων, καὶ ἡσίας πινὰς ἐκεῖ τελέσαι. ταυμαζόντων δὲ καὶ  
 ἀγαπομένων, εἰ μὴ παρ' αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀλλ' ἑτέρωθεν γένοι-  
 ναι, τὴν Πυθίαν παρὰ τῶν εἰσὶν ὅτι χροίτων φασὶ τῶν χροίτων  
 αὐτοῖς. τῶν οὖν τῶν εἰς Χαμρονεία ἡμέτερα, καὶ τῶν πρὸ  
 δουκτείας ἀχρῶν, παρὰ τῶν ἡσίας ἐκεῖ οὐ βαδίζοντες εἰς Τε-  
 γύρας παρὰ τῶν χροίτων ἀγαπομένων. τῶν δὲ ξένων ὡς ἀ-  
 πησοῦσι ἀπαζόμενων καὶ παρὰ τῶν χροίτων τὴν ἀνδρῶ-  
 νων, ὅπως ἀνομαζέτω, χροίτων σιωπῆσαι τὸ λόγιον, καὶ ἡ-  
 σίας εἰς τῶν Τεγύρας τυχεῖν καὶ τῶν μετ' ὀλίγον χροί-  
 τον. γένοιεν δὲ καὶ νεώτεροι τῶν τῶν φασὶ παρὰ τῶν  
 μαντεία ταῦτα, ἡ δὲ ἐκλέγεισιν ὡς τῶν ἀγίων ἄξιον  
 εἶναι τῶν Πυθίαν ἀγαπομένων τῆς μεταβολῆς. ἡ δὲ δὲ  
 πῶς ἀπὸ τῶν νεῶν παρὰ τῶν εἰσὶν τῶν χροίτων τῆς Κνιδίων λέ-  
 σης ἐγγόντων παρὰ τῶν οὖν ἡσίας, τοῖς φίλους παρὰ  
 οὐς ἐβαδίζοντες, ἐρωτῶντες καὶ τῶν χροίτων ἡ-  
 μάς ἡ δὲ τῶν ἄλλων ἡσίας ἀγαπομένων, ἀλλεῖ φασὶ τῶν  
 ἡσίας τῶν ἀθλητῶν καὶ ὁ Δημήτριος ἀγαπομένης, ἡ  
 ἡσίας (εἶπεν) ἡ ἡσίας ἐρῶσι, δοκεῖτέ μοι μὲν ἀξιον  
 σέμμε ἀγαπομένων ἡσίας. ὅρα γὰρ ὑμᾶς αἰετῶν σφό-  
 δρα καὶ τῶν χροίτων καὶ ἀγαπομένων τοῖς παρὰ τῶν. ὑ-  
 πολαβῶν οὖν ὁ Μεγάρων Ἡρακλέων, οὐ γὰρ ζητῶν  
 (εἶπεν) τῶν βαλλῶν ἡσίας, πότερον τῶν δύο τὸ ἐν λαμβόδα καὶ  
 τὸν μέλλοντα χροίτων ἀπολλοῖσιν, οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἀπλῶν ὀνο-  
 μάτων τὸ χροίτων καὶ τὸ βέλλιον, καὶ τὸ χροίτων καὶ τὸ βέλ-  
 πσον ἐσχημάτισται. ταῦτα γὰρ ἡσίας καὶ τῶν ταῦτα σιωπῆσαι  
 καὶ σιωπῆσαι τὸ παρὰ τῶν τῶν ἡσίας ἡσίας ὁ φρῶς καὶ  
 χροίτων χροίτων φιλοσοφῆσαι καὶ ζητῶν, ἀτρέμα μὴ δεινὸν βλέ-  
 ποιτας, μηδὲ χαλεπαίνοντας τοῖς παρὰ τῶν. Δέξαθε οὖν,  
 ὁ Δημήτριος, ἡσίας, εἶπεν, καὶ μετ' ἡμῶν λόγον ὡς δὴ  
 παρὰ τῶν πῶς ἡμῖν οἰκείος ὡν τῶν τῶν, καὶ ἀγαπομένων τῶν  
 ἀπασί παρὰ τῶν καὶ ὅπως οὐ σιωπῆσαι τῶν φρῶς ὅτι  
 χροίτων σιωπῆσαι. ὡς οὖν αἰετῶν ἀγαπομένων ἀγαπομένων  
 καὶ παρὰ τῶν εἰς μέσον ὁ Δημήτριος τὸν λόγον,

**A** Amphiarai oraculum non minori fama clarebat. Sanevtrunq; tunc consuluit Mardonius. & vates apud Lebadiam, Æolica lingua missis à barbaro respondit, ita vt hosiorū (sic vatū socios appellant) nemo intelligeret: furere diuino id significante, nihil ad barbaros pertinere oracula, neq; iis voce, quam intelligere possent, responderi. Setius autē qui missus erat ad Amphiarai, per quietem imaginatus est apparere sibi ministrū dei. ab eo primum verbis se eiici fano deum abesse dicente. deinde manibus pulsatum, cum perstaret, magnofaxo ab eo in caput ictū esse. atq; hæc quasi vocis locofuerunt futuradenuciantis. Victus est n. Mardonius nō rege, sed regis procuratore & ministro Græcos ducente, & saxo ictus cecidit, sicut Lydus se percussum in somnis putauerat. Floruit tum etiam apud Tegyras oraculum, vbi natum Apollinem aiunt, duorumq; alluentium riuorum alterū Phœnicē (palmam arborem,) alterum Elzam (oleam) quidam etiamnum nominant. Medici belli tempore, Echecrate vaticinante, deus victoriam Græcis & robur prædixit. Bello autem Peloponnesiaco Deliis insula sua exturbatis oraculum Delphis allatum ferunt, quo iuberentur locum quærere, quo in loco natus fuisset Apollo, ibiq; sacrificia quædam peragere. mirantibusq; & dubitatione percussis quod non in Delo sed alibi natus Apollo diceretur, addidisse Pythiam, cornicem eis locum indicaturum. Profectos deinde Charonē venisse, & ibi mulierem, in cuius cauponam diuerterant, audiuisse cum hospitis quibusdam Tegyris euntibus de oraculo colloquentem, eosque digredientes eam Cornicem (hoc enim erat mulieri nomen) consalutantes: atq; sic oraculi sententia percepta, Tegyris rem facram fecisse, neque multo post tempore reditum in patriam consecutos fuisse. Recentiora etiam horum oraculorum documenta exstiterunt: quæ oracula cum profus iam obmutuerint, operæ pretium est nos, cum apud Apollinem Pythium conuenerimus, causam mutationis quærere. Dum hæc colloquimur, interea à templo progressi ad fores curiæ seu leschæ venimus, in quam Cnidii solebant coire. ingressi, amicos, quos volebamus conuentos, sedentes offendimus & aduentum nostrum præstolantes. Quiescentibus ibi tum reliquis, quod ea diei erat hora, vt vel vngerentur, vel athletas spectarent, Demetrius leniter subridens:

**E** *Mentiar, an potius verum eloquar, --* inquit? nihil mihi præ manib. habere videmini, quod dignū disquisitione sit: adeo vos ego ociosos & vultibus in hilaritatē solutis hic desidere conspicio. Eius verba excipiens Heracleo Megarensis: Nō enim (ait) quærimus quæ sit ratio quod iacio in præterito Icci A in E, in longam breui murata, & syllabarum imminuto numero, effertur, aut à quoprimitiuo deducantur vocabulo hæc voces, Melius, Perius, Optimum, Pessimum. Hæc enim & alia id genus corrugant frontem: de aliis licet placide disputare ac inquirere, superciliis quietis, & absque vultu tristitia, aut aduersus presentes morositate. Nos ergo, inquit Demetrius, accipite, & quæstionem in quam incidimus, huius loci propriam, & Apollinis causa ad omnes pertinentem: ac videre, ne inter ratiocinandum supercilia adducatis. Postquam permixti eis adsedimus, & quæstionem in medium proposuit Demetrius:

confeſtim profiliit Cynicæ ſectæ philoſophus Di-  
 dymus, cognomēto (quod ei à vagādo tanquā er-  
 roni factū pbabile videtur) Planetiades: ac ſcipio-  
 neduob. aut tribus editis iſtibus exclamauit: Eho,  
 cho, ſcilicet rē difficilē & multę indigentē diſquiſi-  
 tionis adfertis nobis? nimirū vero tāta malicia per  
 humanū diſſipata genus mirū eſt, ſi nō tantum (q̄  
 prædixit Heſiodus) Verecundia & luſta indignatio  
 (quæ Nemefis dicitur) humanam reliquerunt vi-  
 riā: ſed Prouidentia etiā diuina cōvaſatis oraculis o-  
 mnino abiit. Imo ego hoc cōtravobis diſputandū  
 propono, cur non iam dudū ab edēdis oraculis a-  
 nimū Apollo auerterit, aut ei Hercules rurfum ali-  
 uſvedeorū tripodē ſuſtulerit, oppletum obſcenis  
 & impiis quæſtionibus, quas deo proponūt: alii eū  
 tanquam ſophiſtam tentantes, alii de theſauris, he-  
 reditatibus, inceſtiſve nuptiis ſentētiā ſcitantes.  
 ut quidē palam coarguatur Pythagoras erroris, qui  
 tunc ſibi ipſis maxime præſtare, quod ad probitatē  
 attinet, homines dixerit, quando ad deos accedūt:  
 cum quę cōuenit vitia aut perturbationes animi  
 coram ſeniore homine inficiari atq; tegere, ea a-  
 perta ac nuda homines deo exponant. Plura dictu-  
 ri lacernam Heracleo arripuit. & ego, de toto nu-  
 mero fere ei maxime familiaris: Deſine, aiebam,  
 mi Planetiade, laceſſere deū iritabilē, & ingenio  
 nequaquam leni. quanquam, ut Pindarus ait, hoc  
 ei eſt iniunctū iudicio deum, ut hominib. ſit beni-  
 guiſſimus. & ſiue iſ Sol eſt, ſiue dominuſ paterque  
 Soliſ ultra omnē viſui expoſitam collocatus natu-  
 ram, veriſimile non eſt eum noſtra ætate homi-  
 nes voce ſua dedignari, quibꝰ naſcēdi, nutritionis,  
 vitę ac intelligēdi cauſa ipſe eſt. neq; hoc eſt cōſen-  
 taneum, Prouidentiam, quæ veluti beneuola ma-  
 ter omnia ad vtilitatem noſtram parat atq; con-  
 ſeruat, in ſola diuinatione rationem habere acce-  
 ptarum iniuriarum, & quam ab initio largita ſit  
 nobis, eam adimere: quaſi vero non tum quoque  
 inter homines mali bonos numero vicerint, cum  
 oracula multis in terræ partibus vocalia fuerunt.  
 Itaque huc ſodes ad ſide, & pactis cum peruerſita-  
 te, quam nunquam non oratione tua ſoles inceſ-  
 ſere, Pythicis induciis, nobiſcum aliam quandam  
 cur oracula deſitum ſit edi cauſam perquire, quæ  
 res propoſita eſt: Apollinem autem iritare caue,  
 eumque propiciū relinque. Hiſ ergo verbis tan-  
 tum perfecit, ut tacens per ianuam exiret Plane-  
 tiades. Silentio aliquādiu exinde factō, Am-  
 moniuſ me compellans, Vide ſis, inquit, ō Lam-  
 pria quam rem agamus, animumque diſputatio-  
 ni aduerte, ne deum in cauſa huius rei eſſe nege-  
 mus. Qui enim alia quadam de cauſa, non vo-  
 luntate dei putat oracula deſiſſe, ſuſpicionem in-  
 iicit ea ne extiſſe quidem diuinituſ, ſed alioquo-  
 dam cepiſſe modo. neq; enim maior alia aut po-  
 tentior viſ eſt, quæ abolere diuinationem poſſit,  
 ſiquidem ea dei opus eſt. Sane mihi Planetiadeſ  
 fermo cum ob alia non probabatur, tum ob in-  
 conſtantiam quam deo tribuebat, qui modo a-  
 uerſaretur improbitatem, modo rurfuſ admitte-  
 ret: non aliter, quam ſi quiſ rex aut tyrannuſ alte-  
 riſ foribus malos excluderet, alteriſ intromitte-  
 ret, iuſque reſponſa daret. Sed cum deoſ id opus  
 maxime deceat, quod maximū ſit & ſufficiens,  
 nuſquam ſuperuacaneum, ubique plenum & ni-  
 hil extra ſe requirens: ſi quiſ hoc ſumens, com-  
 munis hominum penuriæ, quam ſuperiorum tempo-  
 rum ſeditiones & bella toti fere orbi terrarum inuexerūt,

A Διδυμος ἀπαπθῆσας ὀκνηκῆς Δίδυμος, ὅτι κλησὶν Πλα-  
 νητιάδης, καὶ τῆ βακτηρία δις ἢ τρεῖς πατάξας, ἀνέβησεν,  
 Ἰὺ ἰὺ, δὺσκεῖτον πρῶγμα καὶ ζήτησεως δρόμῳ πολλῆς,  
 ἦκατε κρημίζοντες ἡμῖν. θαυμαστὸν γὰρ ἔστιν εἰ εἰς πρῶτης  
 κακίας ὑποκεχυμένης μὴ μόνον, ὡς πρῶτον Ἡσίοδος,  
 ἀδῶς καὶ νέμεσις τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀπολελοίπασι, ἀλλὰ  
 καὶ πρῶτοι θεῶν συκοφαντοῦντες τὴν χρησθεῖα πρῶτα χό-  
 ρην οἴχεται. τοῦ αἰτίου δὲ ὑμῖν ἐγὼ πρῶτα ἀλλὰ εἶπε πορῆσαι,  
 πῶς ἐχὶ καὶ τότε ἀπείρηκεν, ὅσδε Ἡρακλῆς αὐτὸς ἢ τις ἄλλος  
 θεῶν ὑπέσπακε τὸν τρεῖς ποδα, καταπιμπλάμῳ ἀσχερῶν  
 καὶ ἀγῶν ἐρωτημῆ, ἀπὸ τῶν πρῶτα ἀλλῶσιν οἱ μὲν ὡς σφ-  
 ριστοῦ ἀφ᾽ αἰετοῦ λαμβάνοντες, οἱ δὲ πρῶτοι θεῶν ἢ κλη-  
 ρονομῶν, ἢ γὰρ μὴ πρῶτα ἀνὸ μὴν διερωτῶντες ὥστε καὶ κρη-  
 μῶν δὲ ἐλέγχετο τὸν Πυθαγόρου εἰπόντα, βελτίστοις ἑαυτῶν  
 γίνεσθαι τῶν ἀνθρώπων ὅταν πρῶτος τῶν θεῶν βαδίζωσιν. ἔ-  
 πως ἀκακῶς εἶχεν, ἀνθρώπων πρῶτος παρόντος ἔρ-  
 νῆσθαι καὶ ἀποκρῦπθῆν νοσήματα τῆ ψυχῆς καὶ πάθη, ταῦτα  
 γυμνά καὶ ἀειφθῆν κρημίζον ἅπασιν τὸν θεόν. ἐπὶ δὲ αὐτῶν βα-  
 λουμένη λέγει, τε Ἡρακλέων ἐπελάβετο τῶν τρεῖς ποδῶν,  
 κατὰ, σχεδὸν ἀπύτων αὐτῶν σιωπῆστος ὢν, Γαῦε (ἔφην)  
 C ὦ φίλε Πλανητιάδη, παρῶν τὸν θεόν. Διόργητος γὰρ ἔ-  
 σι καὶ ἔπρῶτος, κατεκείθη δὲ θνατοῖς ἀγανώτατος ἔμῳ,  
 ὡς φησὶν ὁ Πίνδαρος. καὶ εἴτε ἡλῖος ἔστιν εἴτε κύριος ἡλῖος,  
 καὶ πατήρ, καὶ ἐπέκεινα τῶν ὀρεῶν πρῶτος, ὅκα εἰς ἀπαξίαν  
 φωνῆς τοῖς καὶ ἀνθρώποις, οἷς ἀπὸς ἔστι γυμνασῶν καὶ τρε-  
 φῆς, καὶ τῶν εἰ) καὶ φρονεῖν. οὐδὲ ἄμα τὴν πρῶτοιαν, ὡς  
 πρῶτα ἀνὸ μὴ μὴ κρημίζον, πρῶτα ποιούσῳ ἡμῖν,  
 καὶ φυλάττειν, ὅν μόνη μνηστικῶν εἰ) τῆ μαρτυρικῆ, καὶ  
 ταῦτα ἀφαιρέσθαι δοῦσαι εἰς ἔρῳ, ὡς πρῶτος οὐχὶ καὶ τότε  
 πλείονων ὄντων ἐν πλείονι ἀνθρώπων ποιητῶν, ὅτε πολλα-  
 D χῶν τῆς οἰκουμένης χρησθεῖα καθιέσθαι. δόξα δὲ πάλιν  
 καθίστας, καὶ πρῶτος τὴν κακίαν ἢ εἴωθας ἀεὶ τὰ λόγῳ κρη-  
 μῶν, πηλικῶν ἐκείων ἀπεισάμῳ, ἔτερον πῶτα μεθ  
 ἡμῶν αἰτῆ ζῆτι τῆς λεγομένης ἐκλείψεως τῆ χρησθεῖων.  
 τὸν δὲ θεόν ἀνὸ μὴ φυλάττει καὶ ἀμύλιον. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτ  
 εἰπὼν ποσὸν διεπρῶτα ἀμύλιον, ὅσον ἀπελθεῖν ἀφ᾽ ἑρῳ  
 σιωπῆ τὸν Πλανητιάδην. ἡσυχίας δὲ ἡμοῦ, ἐπὶ ὀλί-  
 γον ὁ Ἀμμόνιος ἐμὲ πρῶτα ἀνὸ μὴ, ὅρα τί ποιούμῳ,  
 (εἶπεν) ὦ Λαμῶν, καὶ πρῶτος τὰ λόγῳ τὴν ἀνὸ μὴ,  
 ὅπως μὴ τὸν θεόν ἀνὸ μὴ ποιούμῳ. ὅ γὰρ ἄλλῳ ἡμῶν, καὶ μὴ θεῶν  
 E γνώμη τὰ παυσάμῳ τῶν χρησθεῖων ἐκλείπειν ἡμῶν,  
 ὑπονοῖαν δίδωσι τῶ μὴ γυμνασῶν μὴ εἰ) ἀφ᾽ αἰ τὸν θεόν,  
 ἀλλ᾽ ἑτέρῳ πῶτα ἀνὸ μὴ. οὐ γὰρ ἄλλῳ γὰρ ἡμῶν μείζον  
 ὅσδε κρημῶν διώμας, ὡς τε ἀνὸ μὴ καὶ ἀφαιρέσθαι ἔρῳ  
 θεῶν τὴν μὴ κρημίζον. ὁ μὲν οὖν Πλανητιάδην λόγῳ  
 ὅκα πρῶτος ἐμῶν, εἶτε τῶν ἀλλῶ καὶ τῶν ἀνὸ μὴ ἢ πρῶτος  
 τὸν θεόν ποιεῖ, πῶ μὲν ἀποπρῶτος ἀνὸ μὴ, καὶ ἀπαξίωτα τὴν  
 κακίαν, πῶ δὲ πάλιν ἀπὸ μὴ ἀνὸ μὴ ὡς πρῶτος εἰ βασιλῆς τῆς  
 ἢ τύραννος ἑτέροις ἀποκλείων ἡμῶν τοῖς ποιητῶν, καὶ ἔ-  
 τέροις εἰς δέχοιτο καὶ κρημῶν. τῶ δὲ μεγῶ καὶ ἡμῶν,  
 F καὶ μὴ ἀμύλιον πρῶτος, πρῶτα καὶ τῶ ἀνὸ μὴ, μέγιστα τοῖς  
 θεοῖς πρῶτος ἔρῳ, εἰ ταῦτα λαβὼν ἔρῳ φαῖν τις  
 ὅτι τῆς κρημῶν ὀλιγαδρίας ἢ αἰ πρῶτος ἡμῶν καὶ οἱ πό-  
 λεμοὶ πρῶτος πῶσιν ὁμοῦ πῶ τὴν οἰκουμένην ἀπειργάσαντο,

πλείστον μέρος η Ελλάς μετέσχικε, και μόλις αν νυν ολη  
 τω δασχοι τειοχλίου ο πλίτσι, οσοι η Μεγαρέων μία πό-  
 λις εζεπεμψεν εις Πλαταιας. εσδεν ουν ετερον αυ ο  
 πολλα καταλιπειν χρησηρια τον θεον, η της Ελλάδος ελεγ-  
 χην τω ερημια, ακειβας αν αυτω τω δασχοι τειοχλίου της δρεσι-  
 λογίας πινος γδ αυ αγαθον εν Τεγύρας, ως παρ ετερον αυ  
 μαρτειον, η παρ το Γ'των, όπου μέρος ημερας εντυ-  
 χειν εστιν αν θεοπα νέμοι. και γδ τστο δη που εν αυτα  
 παρ εσδουτατοι ον χρονα τε και δοξη κλεινότατον, απο η-  
 ειου χαλεποδ δραχμής πολυω χρονον ερημον ημερα και  
 απαρτα πελασον ισοροδον. εσα ορθως τω αρχιαν, δλ  
 αια παλιν λαμβάοντες. η γδ ερημία ο ημερον επηγαγετο  
 μαλλον η ο ημερον εποίησε τω ερημια. επει δε τα θεα  
 δοξα ουται, ητε Ελλάς ερωάθη πόλεσι, και το χωριον αι-  
 θεοποις επλήθη, δυσιν εχρωαντο παρ εφήπιν εν μέρει κα-  
 θειδύρας, και τείτη δι εφεδρος αυ αποδεδειγμένη. νυν δι  
 εστι μία παρ εφήπιν και εσα εγκαλοδιδυ. εζαρχει γδ αυτη  
 τοις θεοιδυοις. ου πίνω αιπατέον εσδεν τον θεον η γδ ούσα  
 μαρτικη και θεαιδύουσα πασιν εστιν ιχαρη, και παρ εσα  
 αποπεμπει τυχανοιτα εν χρονοι. ως παρ ου ενεία  
 κήρυξιν ο Αγαμέμνων εχρητο, και μόλις κατειχε τω εν-  
 κησιδω θεα πληθος, εν αυτα δε ο φαδε μεθ ημερας ολι-  
 γας εν τα θεα τρω μία φωνία εζικνουδύω εις παρ εσα  
 ούτως τότε πλείσιν εχρητο φωνιάς παρ εσα πλείονας η μη-  
 λικη νυν η ποιωναν τον εδει θαυμάζειν τον θεον, ει παρ εσα  
 τω μαδικην αρχήτως δικη υδατος απορρέουσαν, η, κα-  
 θαρ αι πέτραι, ποιιδύων εν ερημία η βοοκηματων φω-  
 ναίς αιτηχοδου. ειπόντος η αυτα παρ Αμμοίου, κά-  
 μοδ σιωπώτος, ο Κλεόμβροτος εμε παρ εσα γροδύσαι, Ηδη  
 συ τστο δέδωχας (εφη) το και ποιειν ταυτί τα μαρτεία και  
 δυαρείν τον θεον. Ουκ εγωγε (ειπον) αιμαρείδα μν γδρ  
 ουτην αιτία θεο φημι μαρτειον, εσδεν χρησηριον δλ ως παρ  
 αλλα πολλα ποιουωτος ημιν εκείνη και παρ εσα οδύοντος,  
 επαγα φησεν ενίοις και ερησιν η φύσις, μαλλον δι η ύλη  
 ερησις ούσα αιαφύγη πολλάκις και αιαλύθ ο γινόδιδυον  
 απο της κρείπνοσ αιτίας, ουτω μαδικων οίμη δυά-  
 μεων σκατώσεισ ετέρας και αιμαρείσει εη, πολλα και ε  
 τστο θεο διδύπος αι θεοποις, αθανάτοι η μητην ως πε δη-  
 σκαιν και τα θεων, θεοις δε ου, η τον Σοφοκλέα. τω δι  
 ούσαι αυτω και δυάμιν τωις εν τη φύσει και τη ύλη φα-  
 σιν δεινοίς οφείλειν ζητειν, τα θεω της αρχής, ως παρ εστι δι-  
 χαιον, φυλαποιδύης. δητες γδρ εστι και παιδιεν χρο-  
 δη το ούσα τον θεον αυτον, ως παρ τωις εν γασ εμύθοις, δ-  
 ρυκλέας παλαι νυν πιθωνας παρ εσα γροδύοις, ενδυ-  
 οδιδυον εις τα σώματα τω παρ εση τω απο φηγήσασ, τωις  
 εκείων σόμασι η φωνιάς χρωδύον οργαίοις. καταμιγνύσ  
 ανθρωπίναισ χροιάσ η φείδετα της σμνότητος, εσδεν τηρ  
 το αξίωμα και το μέγεθος αυ το της αρχής. η ο Κλεόμ-  
 βροτος, Ορθως λέγεισ δλ επει ο λαβδη και ερωείσα παρ  
 χροτέον και μέγε τιων τη παρ εσα, χαλεποι, οι μν ου-  
 δενός απλως τον θεον, οι η ομοδ τι παρ ετων αιπιν ποιουωτες,  
 ασχοδοι τστο μετρίσ και παρ εποντος. δ μν ουν λέγεισιν οι  
 λέγοι, τστο Πλάτων το τωις ηρωδύοις ποιότησιν απο-  
 κειδύον σοιχρον εζδύων, ο νυν ύλησ και φύσιν καλοδιδυ,  
 πολλα απηλλαζε και μεγάλων αποειων τωις φιλοσόφοις.

A maximam partē Græciā sensisse: (quippe vniuersa  
 Græcia hodie vix tria millia grauis armaturæ mili-  
 tū posset præbere, quantas copias olim sola Megarē  
 sū ciuitas misit ad Platæas) sic ratiocinetur, deum  
 si multa reliquisset oracula, nihil aliud acturū fuif-  
 se, quam Græcię vastitatē arguturū: huius ego sub-  
 tilitatē cōmenti admodū probaui. Quorsum n.  
 prodesset oraculum, si vt quondam esset Tegyris  
 aut apud Ptoum? vbi interdiu hominē inuenires  
 pecus pascentē. Et verohuic ipsi huius loci oracu-  
 lo & tēpore antiquissimo, & fama clarissimo illatā  
 à dracone femina, bellua sæua, solitudinē: idq; lō-  
 go tempore inaccessum fuisse narrant: vacationē  
 nō recte, sed præpostere accipientes. Solitudo n.  
 bestiā potius adduxit, quam bestia solitudinē effe-  
 cit. Postquā vero dei voluntate Græciã vrbib' cre-  
 uit, & locus frequētari hominū copia cepit, dua-  
 bus vsi sunt vatibus, quæ per vices ad cortinā fede-  
 rent: eratq; etiam tertia designata, tanquam adfi-  
 dēs iis. Nunc vnica estantifita: neq; inculamus, cū  
 eius opera consultoribus sufficiat. Nō igitur incu-  
 sandus est Apollo. diuinatio enim quę reliqua est,  
 omnib. sufficit, & vnumquēq; adeptū quod vole-  
 bat dimittit. Itaq; sicut Agamemno præconib. vsus  
 nouē vix cōtinuit concionē præ multitudinē: hæc  
 autem paucis post diebus vnā vocem in thea-  
 tro ad omnes peruenientem sentientis. Ita quōdam  
 pluribus vocib. ad plures vsa est vis fatidica: nunc  
 contra mirari debuissimus, si pateretur oracula  
 inutiliter aquæ instar diffuere, aut resonare quo-  
 modo in solitudine saxa pastorum & pecoris vo-  
 ces reddunt. Cum hæc dixisset Ammonius, & ego  
 tacerem, Cleombrotus me appellans: lamne, in-  
 quit, hoc tu concessisti, oraculorum deum & auto-  
 rem esse & euerforem? Nō sane, inquam. Nullum  
 enim oraculum, nullum vaticinium aboleri à deo  
 ipse affirmo. Sed quemadmodum multis aliis re-  
 bus, quas dii nobis conficiunt atq; apparant, inter-  
 itum natura infert, aut materia potius priuatio-  
 ni obnoxia retexit atque mutat quod a præstan-  
 tiore causa fuerat conditum: ita diuinandi quoq;  
 facultatem arbitror obscuraciones esse aliunde  
 atq; abolutiones. quippe præclara multa homini-  
 bus deus dedit, immortale nihil, vt deorum quo-  
 que pereant opera, ipsi nō, secundum Sophoclem.  
 Naturam porro & vim oraculorum iis aiunt con-  
 siderandam esse, qui naturæ rerum & rerum ma-  
 teria præditarum gnari sunt: ita quidē vt Deo, sic-  
 ut par est, principium imputetur. est enim nimis  
 E quam puerile & fatuum, opinari ipsum deum in  
 corpora vatum, quos olim Engastri mythos Eury-  
 cleas, quod è ventre sermonem fatidicum prome-  
 rent, nunc Pythonas nominant, se immittere, co-  
 rumq; ore loqui, & voce pro instrumento vti. \* Qui  
 enim deum humanis admiscet necessitatibus, is  
 maiestati eius non parcit, neque dignitatem &  
 magnitudinem potestatis eius conseruat. Ad hæc  
 Cleombrotus: Recte, inquit, dicis. Cæterum quan-  
 do difficile est intelligere ac definire prouiden-  
 tiam quo modo & quatenus explicandis rerum  
 causis adhibere debeamus: quidam nullius rei, a-  
 F lli omnium in vniuersum rerum causam deo in-  
 scribente, vti que à mediocritate & decoro aber-  
 rant. Non male quidem dicunt, qui Platonē aiunt  
 principio q; qualitates quæ gignuntur subiectum  
 sustinet (materiam nunc vocant) excogitato, mul-  
 tis magnisq; philosophos liberaffe difficultatibus.

Mihi tamen plures ac difficiliores dubitationes videntur soluisse, qui geniorum seu dæmonū genus medio inter Deos & homines loco constituerunt, & quod nos cum his quodammodo conciliat atq; coniungit inuenerunt. siue hæc magorum ac Zoroastris doctrina est, siue Thracica ab Orpheo profecta, siue Ægyptiorum, aut Phrygum, vt colligimus ex vtrorumq; sacrificiis, orgiis & ritibus sacrorum multa admixta funebria & lugubria cernentes. De Græcis Homerus videtur p̄miscue deorum ac geniorum vsus nominibus, vt diis quoque aliquando dæmonum nomen imposuerit. Hesiodus pure & distincte primus quatuor genera præditorum ratione exposuit: primum deos, deinde genios, post heroes, deniq; homines. atq; hinc mutationem instituit aurei generis in genios multos ac bonos, semideorum autem in heroes. Alii vt corporum, ita etiam animarum mutationem statuunt. sicut enim ex terra aqua, ex hac aer, ex aere ignis fieri cernitur, sursum se efferente natura: sic meliores animas ex humanis in heroicas, ex heroicis in genios mutari: è genis quædam paucas longo tempore virtutis ope profus purgatas diuinæ naturæ participes reddi: aliis vsu venire vt suimetipsarum impotes rursus demittant se, inque humana corpora denuo illapsæ, fulgoris experte obscurantq; nanciscantur vitam. Hesiodus vero certis temporū conuersionibus mortem genis obtingere censet, & tempus etiam sub inuolucro proponit, hæc sub Naidis persona loquens:

Quanta homini est atas vegeto dum corpore durat,  
Ter tres atates humanas garrula cornix,  
Viuax cornicis complet ceruus quater anuum:  
Triplikat & cerui viuendo tempora coruus.  
At seclum corui nouies complectitur atas  
Phænicis, sed vos, soboles formosa Tonantis  
Nympha, phænicis decuplos duratis in annos:

Hoc tempus in numerum ingentem extendunt, qui ætatem seu æuum non recte accipiunt. Est enim annus intelligendus: & fit totum spacium vitæ geniorum anni IX CIO IO CCXX. Ac multi quidem mathematicorum minus id ponunt: longius ne Pindarus quidem, qui nymphas ait viuere æuum tanti temporis, quantum durate arbor potest, indeq; Hamadryadas, quasi cum quercubus viuentes, dici. Huius adhuc loquentis sermonem excipiens Demetrius: Quomodo, inquit, dicis Cleombrote ætatem viri dictam annum? quando neque vigentis, neq; (vt apud Hesiodum nonnulli legunt) senescentis ætas hominis tantilla est. etenim qui vigentis legunt, ii xxx annos intelligunt de Heracliti sententia: quod tanto tempore naturum genitor gignentem præbet. qui senescentium legunt, clix annos ætati tribuunt. nam LIV statuunt esse numerum dimidiæ vitæ humanæ, compositum ex vnitate, primis duobus planis, duobus quadratis, & duobus cubis: quos Plato etiam numeros ad animæ procreatione adhibuit. & Hesiodus omnino videtur obscure innuisse conflagrationem, in qua necesse est vna cum humidis rebus aboleri etiam Nymphas

-- lucis quotquot degunt in amœnis,  
Ad fontesque colunt fluuiorum, atq; humida prata.

Ibi Cleombrotus: audio, inquit, & video hanc Stoicorum conflagrationem, quæ vt Heracliti & Orphei versus inuasit & peruenit, ita Hesiodū quoq; arripit.

A εμοί δ' δοκῶσι πλείονας λῦσαι καὶ μείζονας ἀπορίας οἱ τὸ τῶν δαίμωνων γένος ἐν μέσῳ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἔσπον πῖνα τῶν κρινῶν ἡμῶν σιμῶν εἰς αὐτὸ καὶ σιμῶν ἄλλων ἄλλων εἶτε μάγων τῶν τε παρὲν Ζωροάστρου ὁ λόγος οὕτως ἔστιν, εἶτε Θράκιος ἀπὸ Ὀρφέως, εἶτ' Αἰγύπτιος, ἢ Φρύγιος, ὡς τεκμηρημένα τῶν ἑκατέρωθεν τελετῶν ἀναμειγμένα παρὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ πείδημά πῖνα τῶν ὀργιστομένων καὶ δρωμένων ἱερῶν ὀραήτες. Ἐλλήνων δ' Ὀμηροῦ μὲν φαίνεται κρινῶν ἀμφοτέρωθεν χρωμάτων τοῖς ὀνόμασι, καὶ τὸς θεοῖς ἔστιν ὅτε δαίμονας παρὰ ἀγροτέρων Ἡσίοδος ἢ καθαράς καὶ διωρισμένως παρὰ τοῦ δὲ ἡλικεῖ τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεοῖς, εἶτα δαίμονας πολλοὺς κἀγαθοῖς, εἶτα ἥρωας, εἶτα ἀνθρώπους, τῶν ἡμιθέων εἰς ἥρωας ἀποκρίθηντων. ἔπειτα δὲ μεταβολῶν τοῖς τε σώμασιν ὁμοίως ποιοῦσι καὶ ταῖς ψυχαῖς, ὡς παρὰ ἐκ γῆς ὕδαρ, ἐκ δ' ὕδατος ἀήρ, ἐκ δὲ ἀέρος πῦρ γινώσκον ὁρᾶται, τῶν ἑστίαις αἰὼν φερομένης. ἔτι παρὰ μὲν ἀνθρώπων εἰς ἥρωας, ἐκ δ' ἥρων εἰς δαίμονας, ἀβελτίονες ψυχῶν μεταβολῶν λαμβάνουσιν. ἐκ δ' δαίμωνων ὀλίγα μὲν ἐπὶ χρόνῳ πολλῶν δὲ ἀρετῆς καθαρθείσασιν πᾶσι πασι θεότητος μετέχον· οἷα δὲ συμβαίνει μὴ κρατεῖν ἐαυτῶν, ἀλλ' ὑφιμέναις καὶ ἀναλυομένης πάλιν σώμασι θεοῖς, ἀλαμπῆ καὶ ἀμυδρὰ ζῶν, ὡς παρὰ ἀναθυμίασιν, ἰσχυρῶν. ὁ δ' Ἡσίοδος οἷεται καὶ παρὲν Ἡσίοδος πᾶσι χρόνων γίνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευτάς· λέγει γὰρ ἐν τῷ τῶν Ναιδῶν παρὰ σῶμα, καὶ τῶν χρόνον ἀνιτήορος,

Ἐννέα τοὶ ζῶντες ἡμεῖς λαχέριζα κραίην,  
Ἀνδρῶν ἡβῶντων ἑλάφος δὲ τε τετρακέρωνος·  
Τρεῖς δὲ ἑλάφους ὁ κράτος γηράσκεται· αὐτὰρ ὁ φοινίξ  
Ἐννέα τὸς κέραιας· δίκαι δὲ ὑμεῖς τὸς φοινίχας  
Νύμφαι ἑὺπλίκαι μοι, κούραι Διὸς ἀγίοχοιο.

τῶν τῶν χρόνον εἰς πολὺ πλῆθος ἀριθμοῦ σιμῶν οἱ μὴ κινῶν δεχόμενοι τῶν ἡμεῶν. ἔστι γὰρ ἐνιαυτός· ὡς τε γίνεσθαι τὸ σύμπᾶν ἐνεακίχλια ἔτη καὶ ἐπὶ κῆρα καὶ εἰκοσι τῶν δαίμωνων ζῶντος. ἑλάφῳ μὲν οὖν νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τῶν μαθηματικῶν, πλεον δὲ οὐ. Πίνδαρος δ' εἰρηκεν, εἰπὼν τῶν νύμφας ζῶν ἰσοδένδρον τέκνον αἰῶνος λαχούσας, δὲ καὶ καλεῖν αὐτὰς ἀμυδρὰ δαδῶν. ἐπὶ δὲ αὐτῶν λέγοντος, Δημήτριος ἑσπολαβῶν, Πῶς (ἔφη) λέγεις ὦ Κλεόμβροστε, ἡμεῖς ἀνδρὸς εἰρηκῶ τὸν ἐνιαυτόν; ἔτε γὰρ ἡβῶντος ἔτε γηράντος (ὡς ἀναγνώσκουσιν ἐννοῖ) χρόνος ἀνθρώπων βίου ποσοδὸς ἔστιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἡβῶντος ἀναγνώσκοντες, ἔτη τελέκοντα ποιοῦσι πᾶσι ἡμεῶν καθ' ἑαυτῶν.

E Ἡρακλείτου· ἐν ᾧ χρόνῳ γινώσκον παρέχει τὸν δὲ αὐτῶν γηρηνήσκον ὁ γηρηνήσκον. οἱ δ' ἡβῶντων πάλιν οὐχ ἡβῶντων γηράφοντες, ὅκτω καὶ ἑκατὸν ἔτη νέμοισι τῶν ἡμεῶν. τὰ γὰρ πενήτην τε καὶ τέσσαρα μεσοῦσης ὅσον ἀνθρώπων ζῶντος εἶναι. συγκείμενον ἕκ τε τῶν μονάδος καὶ τῶν παρὰ τῶν δυνεῖν ὅτι πένδων καὶ δυνεῖν τετραγώνων καὶ δυνεῖν κύβων, οἷα καὶ Πλάτων ἀριθμοῖς ἑλάθει ἐν τῇ ψυχολογίᾳ. καὶ ὁ λόγος ὅλος ἠνέχθη δοκεῖ τῶν Ἡσίοδου παρὰ τῶν ἐκ πύρων, ὅτι πᾶσι σιμῶν ἐκείπιν τοῖς ὕστερος εἰκός ἔστι τῶν Νύμφας, --- αἶτ' ἀλεστα καλὰ νέμονται καὶ πηγᾶς ποταμῶν καὶ πείσεα ποιήεντα. καὶ ὁ Κλεόμβροτος, Ἀκούω αὐτῶν (ἔφη) πολλῶν καὶ ὀραῶ τῶν Σπικίλων ἐκ πύρων, ὡς παρὰ τῶν Ἡρακλείτου καὶ τῶν Ὀρφέως ὅτι νεμομένη ἐπὶ ἔτω καὶ τῶν Ἡσίοδου καὶ συνεξαπατάσαν.



ἀλλ' ἔτε τὸ κόσμου τὴν φθορὰν ἀνέχουσι λεγόμενοι, πᾶσι τε ἀμήχανα καὶ ὡν ὑπόμνησις τῆς φωνῆς μέγιστα πρὸς τὴν χρῶνιν καὶ τὴν ἑλαφον ἐκδέσθαι ὅτι τὸς ὑπερβάλλοντας. ὅσα ἐνιαυτὸς ἄρχῃ ἐν αὐτῇ καὶ τελευτῇ ὁμοῦ πηδύτων ὡν φέρονται ὡρεσι, γῆ δὲ φύξις πειθέων, ὅσα δὲ ἀνθρώπων ἀποθνήσκουσι καὶ κληπται. καὶ γὰρ ὑμεῖς ὁμολογεῖτε μήπου τῆς Ἡσίοδου ἀνθρώπων ζωὴν τὴν ἡμετέραν λέγετε. ἢ γὰρ οὐχ οὕτως; σιωπήσεν ὁ Δημήτριος. Ἀλλὰ μὴν κακὸν δῆλον (ὁ Κλεόμοστος εἶπεν) ὅτι πολλάκις ὁ μέτρον καὶ τὰ μέτρον ματρὶς ἀδούσι ὀνόμασι πρὸς ἀρροθέας, χρυσοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἀμφορέα, καὶ μέδιμον. ὃν ἔχον ὄν ἔπειτα ἄρροθον B τῆς μονάδος μετρίαν ἔσαν ἑλάττω καὶ ἄρροθον καὶ ἀρροθον ἔπειτα ἄρροθον μετρίαν ἀνθρώπων βίον, ὁμοῦ μὲν τὰ μέτρον καὶ ἡμετέραν ὀνόμασεν. καὶ γὰρ οὐ μὴν ἐκείνοι ποιοῦσιν ἄρροθον, ὅσα δὲ ἔχουσι τῆς νεομοσιμῶν ὅτι φαίνονται καὶ λαμβάνονται ὡς ἐν ἄρροθον. ὃ δὲ τῆς ἑνιαυτῶν ἐπιπέδων εἶχουσι τῆς ἡμετέρας, σιωπῆσει μὴν ἐκ τῆς ἀπὸ μονάδος τεσσάρων ἐφεξῆς τετρακτῆς ἡμετέρας τεσσάρων. τεσσαράκοντα γὰρ ἑκάστως γῆ. ὅσα δὲ πεντάκις τετρακτῆς τὸν ἐκείνου ἄρροθον παρέχον. Ἀλλὰ πρὸς μὴν τούτων ὅσα ἀναγκάσθαι ἡμᾶς Δημήτριον ἀφάρεσθαι. C καὶ γὰρ αἱ πλείων ὁ χρόνος, ἢ καὶ ἐλάττω, ἢ καὶ τετρακτῆς, καὶ ἀτακτος, ἐν ᾧ μεταλλάττει δαίμονος ψυχῆ, καὶ ἥρωος βίον, ὅσα δὲ ἡπιοῦσι ὡς βέλεται δεδειξέται ματρὶς τῶν σφῶν καὶ παλαίων, ἐπιφύσεις εἰσι πῆνες ὡς ὅσα μετρίαν τῶν καὶ ἀνθρώπων, δεχόμενα πᾶσι διητῆ καὶ μεταβολῆς ἀναγκάσθαι, οὐ δαίμονας ὀρθῶς ἐχῆ καὶ νόμον πατέρων ἡμετέρας καὶ ὀνομάζονται ὅσα εἶναι. ὅσα δὲ εἶναι καὶ τῶν τετρακτῶν, ἡμετέρας μὴ ἀπεικῆσθαι ὅσα ἰσοπέδον, διητῆ δὲ ὅσα σκαλιῶν, ὅσα ἰσοσκελῆς δαίμονας, ὅσα μὴ γὰρ, D ἰσον πῆντι. ὅσα δὲ, αἰσον πῆντι. ὅσα δὲ, πῆ μὴ ἰσον, πῆ δὲ αἰσον, ὡς ὅσα ἡ δαίμονων φύσις ἐχουσα καὶ πάθος διητῆ καὶ θεοῦ διώματι. ἢ δὲ φύσις ἀδούσι εἰκόνας ἐξέθηκε καὶ ὁμοῦ ὅσα ὀρθῶς ὀρθῶν τῶν, ὡς ἡλιον καὶ ἄσρα, διητῆ ὅσα ὅσα καὶ χρομῆσθαι καὶ ἀφάρεσθαι. ὡς Εὐεπίδης εἶχασεν, ἐν οἷς εἶπεν,

Ὅ δὲ ἀρτίστατων σάρκα, δὲ πετῆς ὅπως  
 Ἀφῆρ ἀπέσθη, πνῆμι ἀφῆς εἰς ἀφῆρα,  
 Μικρὸν ὅσα ὄμα καὶ μίμημα δαίμονιον.

ὄντως τῆς σελήνης, τῆς τῆς τῆς ἡμετέρας σιωπῆσθαι πρὸς φθορᾶν. φθῆσθαι φαινομένης δεχόμενοι καὶ ἀφῆσθαι, μεταβολῆς, ὀρθῶντες, οἱ μὴ ἄσρα γεώδες, οἱ δὲ ὀλυμπίαν γῆν, οἱ δὲ φθῆσθαι ὁμοῦ καὶ οὐρανίας κληροῦ ἑκάστης πρὸς πῆντι. ὡς ὅσα ὄντι εἰ τῆς ἀφῆσθαι πῆσθαι καὶ ὑποσάσθαι τὸν μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης τὴν ἐνότητα ἀφῆσθαι καὶ τὴν κληροῦ τῆς πῆντι, ἐν μέσῳ κληροῦ καὶ ἀστωδῆσθαι χρομῆσθαι, οὕτως οἱ δαίμονων ἡμετέρας μὴ ἀπολείποντες, ἀφῆσθαι πῆσθαι τὰ τῆς τῶν καὶ ἀνθρώπων ποιοῦσι καὶ ἀστωδῆσθαι λακτα, τὴν ἐρμῆσθαι πῆσθαι (ὡς Γλαῦκος ἔλεγε) καὶ ἀφῆσθαι κληροῦ ἀναγκάσθαι φύσιν, ἢ πῆσθαι φῆσθαι ἄμα καὶ πρὸς φῆσθαι ἀναγκάσθαι ἡμᾶς πῆσθαι ἀνθρώποις πῆσθαι καὶ πρὸς φῆσθαι τὸν θεὸν ἐμπεδῆσθαι, καὶ κατασῆσθαι ὅσα φῆσθαι χρομῆσθαι, ὡς ὅσα αἱ Θεσσαλαὶ λέγουσι τὴν σελήνην.

Palmer.

A Sed neq; mundi interitum ego admitto, neq; alia quæ fieri non queunt: cum maxime ipsa vox cornicis & cerui moneat, in tantam annorum summam excrefcere non posse rem. Cæterum annus cum initium in se contineat finemq; omnium quæ temporibus stas nascuntur, non inepte hominis ætas dicitur. Nam & vos fatemini ab Hesiodo ætate nõ significari vitam humanam, nonne? Fatente hoc Demetrio, Cleombrotus: Iam hoc quoq; inquit, manifestum est, sæpenumero rem & mensuram eius vno eodemq; vocabulo appellari, vt hemina, chœnix, amphora, modius, docent. Quo igitur modo vnitatem, vtpote omnium numeroꝝ mensuram minimam atq; principium, nomine numeri dignamur: sic annum Hesiodus, cum eo primo vitam metiamur humanam, voce cum eo quod metitur communicata ætatem nominavit. Quos enim isti numeros faciunt, ij nihil eorum habent, quæ in numeris illustria ac præclara habentur. Numerus ix cix dccxx procreatus est quatuor primis ab vnitatem numeris in vnam summam collectis, ea; quater accepta. sic enim conficiuntur xl. qui numerus quinquies trianguli in morem assumptus, ixc ix dccxx producit. Verum de his me cum Demetrio contendere non est opus. Siue enim longius est, siue breuius, siue constitutum, siue incertum tempus, quo mutatur genii anima aut herois vita, quouis tamen dato iudice, euincetur testibus productis sapientibus atq; antiquis, naturas esse quasdam veluti in confinio deorum atq; hominum interpositas, moribus quibus mortalia afficiuntur, mutationibusque obnoxias necessariis. quas genios maiorum instituto appellari rectum est ac censer, & coli. Huius argumenti exemplum Xenocrates Platonis sodalis proposuit formas triangulorũ, cum diuinæ naturæ conferret æquilaterũ triangulũ, mortali omnibus inæqualibus lateribus contentum, geniorũ id, quod duo latera æqualia, eademq; reliquo inæqualia habet. æquilaterum enim vndiquaque æquale est, secundum vsquequaq; inæquale, tertium & æqualitatem & inæqualitatem habet: atq; huic geniorũ natura respondet, affectiones humanas in se habens, iuxtaq; vim diuinam. Ipsa vero natura sensiles imagines, ac visilia nobis proposuit simulacra: deorum quidem, Solem & astra, mortalium autem subitos fulgores, cometas, ignes in sublimi traicientes. quo etiam alludit his versibus Euripides:

Verum ille carne florens nuper, cælitus  
 Delapsa tanquam stella, exstinctus in aethere  
 Emisit animam.--

Cæterum Lunam condidit, corpus mixtum, ac dæmonum simulacrum, quæ cum geniorum mutationibus connenit ob vices incrementorum & decrementorum. quod obseruantes alii, eam terreum astrum, alii cælestem terram, alii terrestris iuxta ac cælestis sortem Hecates nominauerunt. Quemadmodũ igitur si quis aerem qui inter terram & Lunam est interiectus subduceret, is vniversi vnitatem ac coherentiam solueret, vacuo in medium & nexus ex parte loco existente: ita qui geniorum gentem non admittunt, ij inter deorum ac hominum res nullum relinquunt commercium, vim interpretem (vt Plato nominat) atq; administram perimentes. aut profecto cõfundere nos omnia & conturbare cogunt, Deũ in humanas res & affectiones cõiicientes, detrahentesq; ad vsus, quo modo Thessalæ Lunam deducere cœlo feruntur.

Quamquam hoc quidem creditum fuit à mulieribus, astutia Aglaonicæ Agetoris filix: quam aiunt astrologiæ peritam, Luna delinquente semper simulasse eam suis se deducere beneficiis. Nos autem neq; his aures præbere debemus, qui vaticinium aliquod, aut sacrificium, aut orgia negligi à Deo dicunt: neq; rursus Deum in his obuersari, adesse, & in agendo occupari opinemur: sed adscribentes ista deorum quibus par est administris, veluti famulis ac scribis, statuamus genios esse, qui sacra Deum & orgia inspiciant atq; obeant: tum alios circumire, vindices superbiorum atque immanium scelerum. Sed & alios esse, quos Hesiodus admodum grauitè diuitiarum datores appellat castos, atque hunc iis regium honorem obtigisse: quia scilicet regiū est, beneficentia. Vt enim inter homines, ita etiam inter genios gradus sunt & discrimina virtutis, & naturæ perturbationibus obnoxia ac brutæ, aliis reliquæ languidæ & obscuræ, tanquam excrementum quoddam adfunt, aliis copiosæ & delitu difficiles: quarum vestigia atq; notæ multiplices in sacrificiis, imitationibus, & fabulosis narrationibus dispersæ conferuantur. Ac de mysteriis quidem, ex quibus maxima indicia & argumenta veritatis de natura geniorum duci possunt, os, vt cum Herodoto loquar, meum se contineat. Quæ vero ferix & sacrificia, tanquam attri dies & nefasti, peraguntur, in quibus cruda vorantur, discerpuntur homines, ieiunia & planctus adhibentur, sæpenuero etiam obscena dicta, furorcsq; & conclamationes bellicæ excitatæ cum fremitu & ceruicum iactatione: his ego nullum Deum coli puto, sed placandorum & depellendorum malorū geniorum gratia instituta ea dixerim. & quod olim homines immolati fuerūt, probabile est neq; deos poposcisse aut admisisse talia sacrificia: neq; reges tamen atq; duces frustra sustinuisse dare pro hostia prolem suam, & sacra ipsos fuisse auspicatos hostiamq; iugulasse: sed fecisse hoc vt iras & indignationes malignorum motorumq; auerterent geniorum, aut diris satisfacerent dæmonibus, nonnullorum etiam infanos & tyrannicos exfatiarent amores. qui cū non possent, aut non vellent corpore corpori misceri, sicut Hercules Oechaliā virginis causa oppugnauit, ita validi violentique dæmones illi poscentes dedi sibi animam humanā corpori inclusam, cum corporis commixtione amorem suum nō possint explere, pestes vrbibus ac sterilitates inferunt, bellicsq; eas & seditionibus exagitant, donec consequantur amatā animā. Nonnulli contra. Cum. n. in Creta permultum exegissem temporis, cognoui ibi sacrum peragi absurdum, in quo etiam simulacrum viri capite truncatum ostendunt, aiuntq; hunc fuisse Molū Merionis patrem, qui cum Nymphā vi compressisset, absq; capite inuentus fuerit. Et vero quas deorū raptiones, quos errores in fabulis referunt atq; agitat, tū occultationes eorū, exsilia, & obita ministeria: non diis isthæc euenerūt, sed genis, quorū casus ob virtutē ipsorū & potentiā memoriæ sunt proditi. & neq; Aeschylus recte dixit,

*Castumq; Apollinem, extorrem celo Deum:*  
neq; Sophoclis Admetus:

*Hunc Gallus ad molam excitans duxit meus.*  
Longissime autem à veritate aberrant Delphorum theologi, qui putant hic aliquando Apollinē cum dracone de oraculo decertasse: patiunturq; ista dici à poetis & oratorib. in theatris de palma cōtendentib⁹,

A Δὲ οὐκ ἐκείνων μὲν ἐν γυναιξὶ τὸ πρόμορρον ἔχει πίστιν, Ἀγλαονίκης τῆς Ἡγήτορος, ὡς φασιν, ἀστρολογικῆς γυναικὸς ἐν ἐκλείψει σελεύης αἰεὶ πρὸς τοιοῦτοῦ μῦθου γρηγορήσασθαι καὶ καταρῆν αὐτῆ. ἡμεῖς δὲ μήτε μεθυρίας πινὰς ἀφάστως εἰ λέγουσιν, ἢ τελέτας καὶ ὄργια τοιοῦτοῦ ἀμελοῦ μῦθου ὑπὸ θεῶν, ἀκρῶτον μὴτ' αὐτὸ πάλιν τὸ θεὸν ἐν τοῦτοισ ἀναφρέφασθαι καὶ παρῆναι καὶ συμπαραματῶσθαι δόξαζω μὲν. ἀλλ' οἷς δὲ καὶ ὅτι ταῦτα λήτορροις θεῶν ἀναπῆντες, ὡς καὶ ὑποπῆταις καὶ γραμματέσι δαίμονας νομίζω μὲν, ὅτι σκόπας θεῶν ἱερῶν καὶ μυσηίων ὄργιασας· ἄλλως δ' ἴστω ὑποπῆταις καὶ μεγάλων πμσροῖς ἀδικιῶν πομπολῆν. τῶς δ' ἴστω σερνάς ὁ Ἡσίοδος ἀγνοῖς πρὸς εἶπε πλουτοδόξας, καὶ τὸ πρὸς βασιλῆιον ἔχουσας, ὡς βασιλικὸν τῶ δὲ ποιεῖν ὄντος. εἰσὶ γὰρ ὡς ἐν ἀφροσίοις καὶ δαίμοσιν ὄρετῆς διαφοραί, καὶ τὸ παθητικὸν καὶ ἀλόγουν, τοῖς μὲν ἀσθενέσιν καὶ ἀμαρῶν ἐπιλείψανον, ὡς καὶ ἐπίπωμα, τοῖς δὲ πολὺ καὶ δευκατάσβεσον εἰσιν, ὡν ἴχνη καὶ σύμβολα πολλαχρῶς φύσας καὶ τελεταί καὶ μυθολογία σώζοισι καὶ διαφυλάττοισιν ἐν διεσπαρῶσιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μυσηίων ἐν οἷς τὰς μεγάλας ἐμφάσεις καὶ διαφάσεις λαβεῖν ὅτι τῆς ἐπὶ δαίμονων ἀληθείας, ὡς σὺ μοι κείσθω, καὶ Ἡρόδοτον. ἐορτῆς δὲ καὶ φύσας ὡς καὶ ἡμέρας διαφραδάς καὶ σκυθροπῆς ἐν αἷς ὡμοφάγια καὶ διασπασμοί, νηστειῶν τε καὶ κρηπέων, πολλαχρῶ δὲ πάλιν ἀστρολογίαι πρὸς ἱεροῖς, μὲν αἱ τε ἄλλαι οὐ νόμωσιν ῥιψαυχενὶ σὺ κλονῶ, θεῶν μὲν ὁσδένι, δαίμονων δὲ φάτων, ἀποσπῆς ἐνεκα φήσασθαι αὐτὸν τελεῖν μελίχια καὶ ὄρεμῆτα· καὶ τὰς πάλαι τοιοῦτοῦσας δὲ διασπασμοῦσας οὐτε θεοῖς ἀπατεῖν ἢ πρὸς δὲ χροσθαι πῆσαν ὅσιν, οὐτε μάλῳ ἀέχονται βασιλεῖς καὶ κρατηροί, πᾶσδασ αὐτῶν ὅτι δίδοντες καὶ ὄρετῆσιν καὶ φυλάττοντες, ἀλλὰ χαλεπῶν καὶ δευκατάσβεσον ὄργια καὶ βαρυθυμίας ἀποσφόμενοι καὶ ἀποπιμπλάτες ἀλαστροῦσιν· οἷων δὲ μαρκεῖς καὶ τυραυνικῆς ἐρωσας, οὐ διωαμῶν ὁσδὲ βουλομῶν σῶμασι καὶ διασπασμοῦσιν ὁμιλεῖν. ἀλλ' ὡς καὶ Ἡρακλῆς Οἰχαλίαν ἐπολιέσκει διασπασμῶν, οὕτως ἴχνησιν καὶ βίασιν δαίμονες, ὄρετῆσιν καὶ ψυχῶν ἀφροσίοισιν ἐπιπῶσιν καὶ διασπασμοῦσιν ὁμιλεῖν οὐ διωαμῶν τῶν τε, λοιμοῖς τε πόλεσι καὶ γῆς ἀφροσίας ἐπαρῶσιν, καὶ πολέμοις καὶ σάσις παρῆσιν, ἀχρῆσιν οὐ λαβῶσιν καὶ πῆσιν οὐ ἐρωσιν. ἐνοῖο δὲ τοῦτοισιν, ὡς καὶ ἐν Κρήτῃ χροσθον συχρῶν διασπασμῶν ἐχρῶν ἀποπῶν πῆνα τελοῦσιν ἐορτῶν, ἐν ἧ καὶ εἰδῶσιν ἀκροσ ἀκροσ ἀναδεικρῶσιν· καὶ λέγουσιν, ὡς ὁσδὲ Μόλος ὁ Μνησίουσιν πατήρ, νύμφῃ δὲ πρὸς βίασιν συχρῶσιν, ἀκροσ ἀκροσ. καὶ μὲν ὄσας ἐν τε μῶσιν καὶ ὄμοισι λέγουσιν καὶ ἀδουσι, τῶσιν ἀρπασας, τῶσιν κλονῶσιν θεῶν, κρῶσιν τε καὶ φροσ καὶ λαβῶσιν, οὐθεῶν εἰσιν ἀλλὰ δαίμονων παθημάσιν, καὶ τῶσιν μνημονομῶσιν δὲ ὄρετῆσιν καὶ διωαμῶν αὐτῶν· καὶ ὅτι Αἰχρῶσιν εἰπῶν ἀγρῶν τε Ἀπολλῶ φροσδῶσιν ἀπ' οὐρανοσθῶν, οὐτε ὁ Σοφοκλέοσιν Ἀδμητοσιν, οὐμῶσιν δὲ ἀλέκτορ αὐτῶν ἦγε πρὸς μύσιν. πλείσιν δὲ τῆς ἀληθείας διαμῶσιν οἱ Δελφῶν θεολόγοι, νομίζοντες ἐπὶ ταῦτα ποτε πρὸς ὄφιν πῆσιν καὶ τῶσιν τῶσιν χροσθῶσιν μάλῳ γῆσθαι. καὶ ταῦτα ποιησας καὶ λογοσθῶσιν ἐπὶ ταῦσιν ἀγρῶσιν ὄρετῆσιν ἐπῶσιν, ἐπῶσιν,

ὡς ἄν ἔπιτηδες ἀπὸ μὲν τῶν ὄντων ἰεροῖς τοῖς ἀ-  
 γιωτάτοις. θαυμάσαντος ὃ τὸ Φιλίππου, παρὼν ὁ συγγρα-  
 φὰς, καὶ πυθόμενος τίσιν ἀπὸ μὲν τῶν τοῖς οἰεταῖς τῶν ἀπαι-  
 γωνιζομένων, τούτοις (ἔφη) τίς πᾶσι ὁ χρηστήριον, οἷς ἀρ-  
 πὶ τῶν ἐξω Πυλῶν πόλεως Ἑλλήνας ἢ πόλιν κατοργιάζουσα  
 μέγρι. Τεμπῶν ἐλήλακεν ἢ τε γὰρ ἰσάμην καλίας ἐν ταῦ-  
 τα πρὸ τῆ ἀλώ δι' ἐνέα ἐτῶν, ἐφωλεώδης ἔδρακοντος χά,  
 ἀλλὰ μίμημα τυραννικῆς ἢ βασιλικῆς ἐστὶν οἰκίσεως ἢ τε  
 μὲν σιγῆς ἐπὶ αὐτῷ ἀφ' ὃ ὄνομαζομένης Δολωνείας ἐφο-  
 δος, μὴ ἀλόγα ὃ τ' ἀμφιθαλῆ χέρον ἡμμέναις δασὶν ἀγροσι,  
 καὶ παροδοῦντες ὃ πῦρ τῆ καλιάδι, καὶ τὴν τῶν ἐπιπέζαι  
 αἰαβέψαντες ἀεπιπρεπτοὶ φέρουσι δὲ τ' ἑρῶν ἔϊερόν καὶ  
 τελευτῶν αἰ τε πλάται καὶ ἡ λαβεία τῶ παιδός, οἱ τε γινόμε-  
 νοι πᾶσι τὰ Τέμπη κατὰ μοῖ, μεγάλα πινός ἀγροσι καὶ πολμή-  
 ματος ἔσποψία ἐχρῶσι. παρ' ἑλθῶν γὰρ ἐστὶν ὡ ἐπ' αὐρε, τ' Ἀ-  
 πόλλω κτείναντα θεῖον, φέρων ἔπι πέραια τῆς Ἑλλάδος  
 ἀγροσι δούρονον, εἴτ' ἐκείχρας πινας χεῖρα καὶ δρῶν, ἀ  
 δρῶσιν ἀδερφοί, μιλίματα δαμόνων ἀφοσιούμενοι καὶ  
 παροδοῦντες, οἷς ἀλάστορας καὶ παλαμνοῖς ὀνομάζουσι,  
 ὡς ἀλήτων πινῶν καὶ παλαμῶν μισομάτων μίμημα ἐπέζιόν-  
 τες. ὃν δὲ ἡχρῶσα λόγον ἢ δὴ πᾶσι τ' Φυγῆς ταύτης καὶ τ' μετα-  
 σάσεως, ἀτοπος μὲν ἐστὶ δεινῶς καὶ τῶν ἀδύζος· εἰ δὲ ἀληθείας  
 τί μετέχῃ, μὴ μικρὸν οἰώμεθα μηδὲ κρινόν ἐστὶ ὃ παροδοῦν  
 ἐν τοῖς τότε χρόνοις πᾶσι ὁ χρηστήριον. ἀλλ' ἵνα μὴ ὁ Ἐμπε-  
 δοκλῶν εἰπεῖν δόξω, χρυφῶς ἐτέρας ἐτέρας παροδοῦσιν  
 μύθων, μήτε λέγῃ ἀτραπὸν μίαι, εἰσάτε με τοῖς παρο-  
 ποῖς ὃ παροδοῦν ἔπι πείναι τέλος· ἢ δὴ γὰρ ἐπὶ αὐτῶν γέννα-  
 μῶν καὶ τετολήστω μετὰ πολλοῖς εἰρησάται καὶ ἡμῖν, ὅτι  
 τοῖς πᾶσι τὰ μὲν τεῖα καὶ χρηστήρια τεταγμένους δαμόνοις  
 ἐκλείποισί τε κρυμῆν, σιωπῶν εἰπεῖ τὰ τοιαῦτα, καὶ φυγι-  
 των ἢ μεταστάντων ἀποβάλλει τὴν δυνάμιν, εἴτα παρο-  
 των αὐτῶν ἀφ' ἡρόνου πολλῶ, κατὰ τῶ ὄρηδω, φέρηται  
 τῶν χρωμένων ἐπιστάντων καὶ παροδῶν. ταῦτα τῶ Κλεομ-  
 βροῦ διελθόντος, ὁ Ἑρακλέων, Οὐδεὶς μὲν (ἔφη) τ' βεβή-  
 λων καὶ ἀμυήτων καὶ πᾶσι θεῶν δόξας ἀσυχρότοις ἡμῖν ἐχρί-  
 των πάρεσιν· αὐτοῖς ὃ τῶν φυλάττων αὐτοῖς ὡ Φίλιππε,  
 μὴ λαθόμεν ἀτόποις ἔσποψῆσαι καὶ μεγάλας ἐπὶ λόγῳ δι-  
 δόντες. Εὐ λέγῃς (ὁ Φίλιππος εἶπεν) ἀλλὰ τί μέλισσα σε δυ-  
 σωπεῖ τῶν ἔσπο Κλεομβροῦ τοῦ πημενῶν, καὶ ὁ Ἑρακλέων,  
 τὸ μὲν ἐφεσάται τοῖς χρηστέροις (εἶπε) μὴ τοῖς οἷς ἀπηλ-  
 λάττω τ' πᾶσι γὰρ παροδοῦν ἐστὶν, ἀλλὰ δαμόνας ἔσποπ-  
 τας θεῶν, ἐ δὲ μοι κακῶς ἀξιοῦσάται· ὃ τ' τοῖς δαμόνοις τού-  
 τοις, μονοεχίρα δὲ λαμβάνοντας ἐκ τ' ἐπῶν τῶν Ἐμπε-  
 δοκλέοις, ἀμύρτιας καὶ ἀτῶν καὶ πλάταις θεηλάτοις ἔπι φέ-  
 ρεῖν, τελευτῶν τῶν καὶ θανάτοις ὡς ἄν ἀδερφῶν ἔσπο-  
 πῆσάται, δρασύτερον ἡρόμα καὶ βαρβαρικώτερον. ἡρώ-  
 τησεν οὖν ὁ Κλεομβροῦ τὸν Φίλιππον, ὅστις εἶη καὶ ὅπο-  
 θεν ὁ νεανίας πυθόμενος ὃ τοῦ ὄμα καὶ τὴν πόλιν, Οὐδὲ  
 αὐτοῖς ἡμᾶς (ἔφη) λαθάνομεν ὡ Ἑρακλέων, ἐν λόγῳ  
 ἀτόποις γερονότες· ἀλλ' οἷς ἐστὶ πᾶσι παροδοῦσιν μεγά-  
 λων μὴ μεγάλας παροδοῦσιν ἀρχαῖς, ὅτι ὁ εἰκός  
 τῆ δόξῃ παροδοῦσιν. σὺ ὃ σκαυτὸν λέληθας, ὃ δὲ δῶς ἀφαι-  
 ρούμενος. ὁμολογῆς γὰρ εἶναι δαμόνας· τῶν ὃ μὴ φαύλους  
 ἀξιοῦν εἶναι μηδὲ θνητοῖς, ὅσπερ δαμόνας φυλάττεις.  
 re quod das. fateris enim esse genios: dum vero negas eos vitiosos esse ac mortales, non iam genios esse finis eos.

A ac quasi dedita opera testimonio suo damnantib' ea quæ ipsi in sanctissimis agunt sacris. Admirante Philippo (aderat enim is historiarum scriptor) & quærente, contra quos tandem ritus putaret testimonium ferri ab istis concertatoribus: Contra hos ipsos (inquit Cleombrotus) qui apud oraculum peraguntur hocce, quibus omnes Græcos qui sunt extra Pylas inivit vrbs hæc, & vsq; ad Tempe progressa est. Nam tabernaculum quod nono quoq; anno iuxta aream excitatur, non cauernosa draconis est spec', sed exemplum tyrannici aue regii domicilii, itemq; irruptio in eam taciturna per locum qui Dolonea dicitur. tum patrimus matrimusque puer facibus ardentibus adducitur, igniq; tabernaculo iniecto, subuersaq; mensa effuse nunquam retro oculos reicientes fugiunt. deniq; errores & ministeria pueri, & piacula quæ ad Tempe fiunt lustrandi gratia, magni alicuius sceleris facinorisq; audacter perpetrati suspicionē insinuāt. Nimis quam enim ridiculum est, Socie, Apollinem ob interfectam bestiam expiationis indigum ad Græciæ extrema fugisse, ibiq; libationes qualdā fecisse, & ea egisse, quæ homines agunt ut iram auertant ac placent geniorum quorundā, quos alastores & palamnos nominant, tanquam veterum aliquorum & nulla obliuione conterendorum scelerum vitores. Quem vero ipse de fuga hac & exfulio sermonem audiui, valde quidē absurdus & à probabilitate alienus est: sed si quid tamen veri continet, existimemus nō exiguum aut vulgare aliquid istis temporibus circa oraculum euenisse: Sed ne videar, ut cū Empedocle loquar,

*Culminibus necans aliis fastigia summa  
 Sermonum, variis incedere callibus, --*

finite me primis dictis finem conuenientem im-  
 pono nere. Iam enim eo peruentum est, audeamusq; id post multos alios ipsi quoque pronunciare, geniis qui oraculis ac vaticiniis præfecti sunt vel deficientibus omnino, etiam interciderere ista, vel fugientibus aut alio migrantibus vim suam amittere: rursusq; longo post tempore reuersis iis, tanquam instrumenta sonare fatidica loca eorum ob præsentiam. Quæ cum dixisset Cleombrotus, Heracleo: Sane, inquit: nemo nobis adest profanus, aut qui de diis inconcinnas foueat sententias. ipsi interim tamen, Philippe, nos attendamus, ne imprudentes orationi principia grandia, eaq; absurda, largiamur. Recte mones, respondit Philippus. sed quidnam in dictis à Cleombroto est, quod te potissimum terret? Tum Heracleo: Quod oraculis, inquit, præesse statuuntur non dii, quos par est nihil habere cum terrestribus negotiis, sed deorum administri geniis, id videtur mihi non male pronunciatum esse. quod autem geniis istis tantum non ex versibus Empedoclis palam arreptis peccata quædam, calamitates, & errores à diis iniuncti adscribuntur, deniq; morti perinde atq; homines subiiciuntur, ferocius mihi videtur dictū, magisque barbarice. Quæsiuit è Philippo Cleombrotus, quisnam & cuius esset hic adolescens: cognitoque nomine & patria, Ne nos quidem, inquit, mi Heracleo, ignoramus in sermonem nos incidisse absurdi suspectum. Sed non potest in disputatione de magnis rebus ad consentanea opinionem perueniri, nisi magnis utamur initio principis. Tu vero non animaduertis id te aufer-

Qua en  
 non ob  
 batione  
 Heracleo  
 tur, sic  
 ὁ Heracleo  
 vos gen  
 lippus.  
 nes libi  
 alias  
 tatem  
 rum na  
 vani. A  
 nulli au  
 & gram  
 Italian  
 uim, qu  
 nusta.  
 essent,  
 prope  
 rosq; m  
 to ab in  
 mun q  
 ratione  
 ptius g  
 ne not  
 tise ded  
 Palodes  
 mortuum  
 to vniuer  
 sequi hoc  
 quicquā  
 si ventus  
 malacia  
 futurum  
 peruentum  
 bus mare  
 terram pro  
 Mortuus e  
 im, & gen  
 nius sed m  
 autem fieri  
 bus præsen  
 ditam, T  
 tum, ac Cæ  
 te illo dilig  
 ille multos  
 qui Mercu  
 autem P  
 na aderant,  
 ran. Deme  
 tantiam e  
 eo Sporade  
 rum nonnu  
 quoq; mitte  
 lustrandi g  
 xima, a pauc  
 Britannii  
 ro post ip  
 sionem exit  
 procellas  
 latos fuisse.  
 liquem eor  
 tur, esse d  
 ditur, nihil  
 molestiam  
 occidunt,

Qua enim re à diis different, si & natura interitui non obnoxia, & quod ad virtutem attinet perturbationum errorisq; expertes sunt? cum ad hæc Heracleo tacitus quippiam secum commentaretur, sic Philippus inquit. Non Empedocles tantum, ô Heracleo, scriptum reliquit esse quosdam prauos genios: sed Plato etiã, Xenocrates, atq; Chrysippus. Sed & Democritus dum precatur imagines sibi obtingere felices, profecto ostendit esse alias quasdam aduersas atq; prauas, & quæ voluntatem ad mala incitent. De morte autem geniorum narratione audiui viri nequaquam fatui aut vani. Æmiliani rhetoris, quem & vestrum nonnulli audiuerunt, pater fuit Epithetes, ciuis meus, & grammaticæ doctor. Is aiebat se aliquando in Italiam nauigare intendisse, ac conscendisse nauim, quæ & mercibus & multis vectoribus esset onusta. sub vesperam vero, cum iuxta Echinadas essent, ventum posuisse, nauimq; incerto cursu prope Paxas delatam. vigilasse tum vectorum plerosq; multos etiam nū à cœna potasse. Tum subito ab insula Paxis auditam fuisse vocem, quæ Thammun quendam nominatim ciceret, non sine admiratione hominum. erat autem Thammus iste Ægyptius gubernator, paucis vna vehentium de nomine notus. Hunc bis vocatum, siluisse: tertio vocari se dedisse. eumq; contenta voce dixisse: Vbi ad Palodes veneris, annuncia magnum Panem esse mortuum. Perterritos aiebat Epithetes hoc audito vniuersos, ac inter se disputasse præstaretne exsequi hoc mandatum, an vero omittere, neque quicquã curiose agere. Thammun autem statuisse, si ventus spiraret, tacitum se præteruecturum: sin malacia ad eum locum peruectis existeret, expositurum quod audiuisset. Postquam ad Palodes peruentum fuit, cum neq; ventus esset, neq; fluctibus mare exagitaretur, Thammun è puppi versus terram prospexisse, ac quod inaudiuerat dixisse, Mortuus est magnus Pan. Vix dum conticuisse illum, & gemitum magnum exauditum fuisse, non vnus sed multorum admiratione mixtum. Quod autem fieri solet cum euenit aliquid multis testibus præsentibus, statim rei famam Romæ fuisse diditam, Thammunq; à Ti. Cæsare fuisse accersitum, ac Cæsarem ita pro certo credidisse, vt de Pane illo diligenter inquisuerit. Doctos vero, quos ille multos secum habebat, coniecisse eum esse, qui Mercurio & Penelopa fuisset natus. Habuit autem Philippus testes quosdam ex iis qui tum vna aderam, & Æmiliani iam senis auditores fuerant. Demetrius porro narrauit, insulas circa Britanniam esse multas hinc inde sparsas (quales ex eo Sporades Græcis dicuntur) easq; desertas, quarum nonnullæ geniorum & heroum dicuntur. Se quoq; mittente imperatore cognoscendi atq; perlustrandi gratia profectum in eam quæ desertis proxima, à paucis tenebatur incolis, sed quos omnes Britanni sacros inuiolabilesq; haberent. statim vero post ipsius aduentum magnam in aere confusionem extitisse, & portenta multa, ventosque in procellas erupisse, & ignitos vortices in terrâ delatos fuisse. sub horum finem, insulares dixisse, aliquem eorum qui præstantioris humana sunt naturæ, esse desuisse, sicut enim lucerna, dum accenditur, nihil secum mali trahit: cum exstinguitur, molestiam multis adfert. sic magnas animas effulgere quidem placidas & innoxias: dum delentur autem, atq; occidunt, sæpe (sicut & in præsentia) ventos ac tempestates excitare, aliquando etiam pestilentia ac tē inficere.

**A** πίνυ γὰρ τῶν θεῶν ἔχει φέρονται, εἰ καὶ καὶ ἐστὶν ὁ ἀφθαρτον, καὶ καὶ  
 ἄφθαρτον ὁ ἀπαρτὸς καὶ ἀναμύτητον ἔχουσιν. πρὸς ταῦτα τῶ  
 Ηρακλέωνος σιωπῆ ἔχουσι μύθου πὶ πρὸς αὐτὸν, Ἀλλὰ  
 φαύλους μὲν (ἔφη) δαίμονας οὐκ ἔμπεδοκλῆς μόνον ὡς Ἡ-  
 ρακλέων ἀπέλιπεν, ἀλλὰ καὶ Πλάτων καὶ Ξενοκράτης καὶ Χρύ-  
 σιππος ἐπὶ τῷ Δημόκριτος, δὲ χόμιθος δὲ λόγων εἰδῶλων τυ-  
 χόμεν, ἢ δὲ ἦλος ἡ ἔτερεα δις βράπελα καὶ μορφηρὰς γινώσκων  
 ἔχοντα πρὸς αἰθέρος πινὰς καὶ ὄρμας. πρὸς τὸ θανάτου τῶ ποιέτων  
 ἀκήκησθαι λόγον αἰδρός οὐκ ἀφρονος ὡς ἀλαζόνος. Αἰμιλια-  
 νοῦ γὰρ τῶ ῥήτορος, οὐ καὶ ὑμῶν ἐνίοι Διακκησασιν, Ἐπιτέρ-  
**B** σης ἡ πατήρ, ἐμὸς πολίτης καὶ διδάσκαλος γραμματικῶν·  
 οὗτ' ἔφη, ποτὲ πλέων εἰς Ἰταλίαν ἔπιπύωμαι νεὸς, ἐμπειρὴ καὶ  
 χεῖματα καὶ συχοῖς ἔπιπύωμαι ἀγροῦσης· ἐσπέρας ἢ ἡδὴ πρὸς  
 ταῖς Ἐχινάδας νήσοις ἀποβύωμαι τὸ πνύμα, καὶ τὴν αὐτὴν Δια-  
 φερονδύω πλῆσιον γνέσθαι Παλῶν. ἐρηγρέμαι ἢ τὸς  
 πλείους, πολλοὺς ἢ καὶ πίνην ἐπὶ δεδειπνηκῶς· ὁξείφνης ἢ  
 Φωνίω ἀπὸ τῶ νήσου τῶ Παλῶν ἀκαθλύωμαι, Θαμοῦ πινὸς  
 βοῆ καλυῶτος, ὡς τε θαυμάζειν. ὁ ἢ Θαμοῦς Αἰγύπτιος ἡ  
 κυβερνήτης, ὡς δὲ τῶ ἐμπλεόντων γνώριμος πολλοῖς ἀπ' ἐνό-  
 ματος. δις μὲν οὖν κληθέντα σιωπῆσαι, ὁ ἢ τρίτον ἔσπα-  
**C** κῶσαι τῶ καλυῶ π' ἀκακίον ἔπιπύωμαι τῶ Φωνίω εἰπεῖν  
 ὅτι Ὁ τὸν γῆνη καὶ τῶ Παλῶδες, ἀπαρτὸς ὅτι Πανὸς μέγας  
 τέθνηκε. τῶτ' ἀκούσαντας ὁ Ἐπιτέρσης ἔφη πρὸς ταῖς ἐκπλα-  
 γύωμαι, καὶ διδόντας εἰσὶν λόγον, εἴτε ποιῆσαι βέλπιον εἴη ὁ  
 πρὸς τεταγμένον, εἴτε μὴ πολυπραγμονῆν, ἀλλ' εἴαν ἔτιως,  
 γνάωμαι τῶ Θαμοῦ, εἰ μὲν ἢ πνύμα, ὡς ἀπλῆν ἡσυχίαν  
 ἔχοντα. νημερίας ἢ καλυῶς πρὸς τῶ τὸπον γρομύνης, ἀει-  
 πεῖν ὁ ἡκούσαν. ὡς οὖν ἐχέτω καὶ τῶ Παλῶδες, οὐτε πνύμα-  
 τος ὄντος, οὐτε κλύδωνος, ἐκ πρὸς μῆνης βλέποντα τὸν Θα-  
 μοῦ πρὸς τὴν γῆν εἰπεῖν, ὡς πρὸ ἡκούσαν, ὅτι ὁ μέγας Παν  
**D** τέθνηκεν. οὐ φεύωμαι ἢ παυσάμενον αὐτὸν, καὶ γνέσθαι μέ-  
 γαν οὐχ ἐνὸς ἀλλὰ πολλῶν γεννητῶν, ἅμα θαυμασιῶ με-  
 μιγμένον. οἷα ἢ πολλῶν ἀειθέρων παρόντων, ταχὺ τῶ λόγον  
 ἐπὶ ῥώμη σκεδαθλύωμαι, καὶ τῶ Θαμοῦ γνέσθαι μετὰ πεμ-  
 πτον ἔσπα Τιβέριος Καίσαρος. ἔτι ἢ πρὸς οὐσιν τῶ λόγον τὸν  
 Τιβέριον, ὡς τε Διαπυθῶνα καὶ Ζητεῖν πρὸς τῶ Παλῶδες· εἰ-  
 κῶσαι ἢ τὸς πρὸς αὐτὸν φιλολόγους συχοῖς ὄντας, τῶ ἔξ Ἐρ-  
 μοῦ καὶ Πλευρόπης γεγημημένον. ὁ μὲν οὖν Φίλιππος εἶχε καὶ  
 τῶ παρόντων οἷοις μύθους, Αἰμιλιανοῦ ἢ γέροντος ἀκκ-  
**E** κῶτας. ὁ ἢ Δημήτριος ἔφη τῶ πρὸς τῶ Βρεττανίαν νήσων εἶναι  
 πολλὰς ἐρήμους ἀσπεράδας, ὡν οἷας δαίμονων καὶ ἡρώων ὄνο-  
 μάζεσθαι, πλῆσιον ἢ αὐτὸς ἰσορίας καὶ θεῶν ἐνεκα, πομπῆ τῶ  
 βασιλέως, εἰ πῶν ἐγγιστα κειμύω τῶν ἐρήμων, ἔχουσιν οὐ  
 πολλοὺς ἐποικιστῶς, ἰσορίας ἢ καὶ ἀσύλοις πνύμας ὑπὸ τῶ Βρετ-  
 τανίαν ὄντας. ἀφικημύς δὲ αὐτῶ νεωσὶ, σύγχουσι μεγάλιω  
 πρὸς τῶ ἀέρα καὶ δροσημείας πολλὰς γνέσθαι, καὶ πνύματα  
 κατάρρα γλύωμαι καὶ πεσεῖν πρησῆρας. ἐπεὶ δὲ ἐλώφησε, λέγαν  
 τὸς νησιῶτας ὅτι τῶν κρεισσόνων πινὸς ἐκλειψίς γέρονεν. ὡς γὰρ  
 λύχνος ἀναπτόμενος φάσμα δεινὸν ὡς δὲν ἔχει, σφεινύμενος δὲ  
 πολλοὺς λυπηρὸς ὄσιν, ἔτιως αἰ μεγάλα ψυχῶ καὶ μὲν ἀνα-  
**F** λάμψις ἀμύνης καὶ ἀλύποις ἔχουσιν, αἰ ἢ σβέσει αὐτῶν  
 καὶ φθορῶ πολλὰς μὲν ὡς νωὶ πνύματα καὶ ζάλας βέ-  
 ποισι, πολλὰς ἢ λοιμικῶς πάθειν ἀέρα φαρμάποισιν.

ἐκείνοι μὲν μίαι εἶναι ἵππον ἐν τῷ Κρόνον κατεῖργον τερου-  
 ροῦ μύρον ὑπὸ τῷ Βριάρεω κατεῦδοντα. δεσμὸν γὰρ αὐτῶν τὸν  
 ὑπνον μεμνησθῆναι, πολλοὺς δὲ πρὸ αὐτῶν εἶναι δαίμονας ὁ πα-  
 δοὺς καὶ θεοποιῶντας. ὑπολαβὼν δὲ ὁ Κλεόμβροτος, ἔχω μὲν  
 (ἔφη) καὶ ἐγὼ τοιαῦτα διελεῖν. ἀρκεῖ δὲ πρὸς τὸ ὑπόθεσιν,  
 ὅτι μηδὲν ἐν ἀντιποδῶν, μηδὲ κάλεισιν ἔχον ἕτως αὐτὰ. καὶ τοὶ  
 Ἰὼς Στωϊκοὺς (ἔφη) γνώσκουσιν ἕ μόνον καὶ δαίμονων ἡ λέξις  
 δοξασθῆναι, ἀλλὰ καὶ θεῶν ὄντων ποσούτων ὁ πλήθος, ἐν ἡρω-  
 μύροις αἰδῶν καὶ ἀφάρτων· τὸς δὲ ἄλλοις καὶ γεγενῆσθαι καὶ φθα-  
 ρήσασθαι νομίζοντας. Ἐπιχουρείων δὲ χλευασμοὺς καὶ γέλω-  
 τας οὐκ φοβητέον, οἷς πολὺσι χεῖρα καὶ κατὰ τῆς περὶ τοῦ  
 μύθου ἀπὸ τῶν ἀποκαλυφθέντων. ἡμεῖς δὲ τῶν ἀπειρίων μύθου  
 εἶναι φαμὲν ἐν χρόνοις ποσούτοις, μηδένα λόγον θεῶν κυβερ-  
 νῶντων ἔχουσαν, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐκ ταυτομάτου καὶ γεγενῆ-  
 τας καὶ σιωπῶντων. εἰ δὲ χεῖρα γὰρ ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ εἰδω-  
 λα γέλασεν τὰ κωφὰ καὶ τυφλὰ καὶ ἀψυχα, ποῖ μύθουσιν  
 ἀπλήτους ἐπὶ τῶν ἐπιφανῶν, καὶ περὶ τοῦσιν ἀπὸ τῶν  
 πρὸ τῆς, τὰ μὲν ἐπὶ ζώντων, τὰ δὲ παλαιὰ κατεκείντων ἢ κα-  
 τὰ πέντων ἀπορρέοντα, φλεβῶνας καὶ σκιάς ἔλκοντες εἰς φυ-  
 σιολογίαν. αἱ δὲ φησὶς εἶναι δαίμονας οὐ φύσει μόνον, ἀλλὰ καὶ  
 λόγους, καὶ ὁ σῶζας καὶ ἀφαιρῶν πολλῶν χρόνον ἔχοντας,  
 δεσκαίνοντας. ῥηθέντων δὲ τῶν, ὁ Ἀμμώνιος, ἱερῶς (ἔφη)  
 μοι δοκεῖ Θεόφραστος ἀποφθάνουσα· (τὴν γὰρ καλῶς φωνῶν  
 δέξασθαι σερμῶν καὶ φιλοσοφῶν τῶν) καὶ γὰρ ἀπετυ-  
 μῶν πολλὰ τῶν ἐνδεχόμενων, ἀποδειχθῆναι δὲ μὴ διωα-  
 μῶν ἀναρῆναι, καὶ πτεμῶν, πολλὰ σιωπῶνται τῶν ἀ-  
 διωάτων καὶ ἀνυπάρκτων. ὁ μὲν ποῖ μόνον ἀκήρα τῶν Ἐ-  
 πιχουρείων λεγόντων πρὸς τὸς εἰσαγόμενοις ὑπὸ Ἐμπε-  
 δοκλέους δαίμονας, ὡς οὐ διωάτων ἐστὶ φαύλους καὶ ἀμῶ-  
 τητικῶς οἷας, μακαρίους καὶ μακαρίων εἶναι, πολλῶν τυ-  
 φλότητα τῆς κακίας ἐχούσης, καὶ ὁ περὶ τῶν τοῖς ἀ-  
 ναρῆτικῶς ὄντες ἐστίν. οὕτω γὰρ Ἐπιχουρὸς τε χερῶν Γορ-  
 γίου φαίνεται τῶ σφοδρῶ, καὶ Μιτρώδωρος Ἀλεξίδος τῶ  
 κωμωδοποιῶ. διπλάσιον γὰρ εἶσε τῶ Μιτρώδωρου,  
 Ἐπιχουρὸς δὲ ἐκείνος πλέον ἢ ἔτι τῶν. ἄλλως γὰρ ἰσχυρῶν  
 ἀρετῶν καὶ κακίας εἶναι ἀσθενῶν λεγόμενου, πρὸς ἀφαι-  
 μονίᾳ καὶ ἀφαιρῶν σώματος. ἐπεὶ καὶ τῶν θεῶν πολλὰ δεσκαίνετα  
 καὶ νοσῶν τῶ ψυχῆς ὄντα, πολλὰ δὲ ἀκόλαστα καὶ ἀτακτα, τῶν  
 σιωπῶν καὶ πρὸς τῶν χρόνους ζῆ μακροτέροις, ὅθεν καὶ ὁ  
 θεῶν τῶ ἀδιότητα ποιοῦσιν ἐκ φυλακῆς καὶ ἀφαιρῶν τῶν  
 ἀναρῆτικῶν. εἶδει γὰρ ἐν τῇ φύσει τῶ μακαρίου ὁ ἀπαρῆς  
 καὶ ἀφάρτων εἶναι, μηδεμίαν περὶ μακαρίας δεομένην. ἀλλ' ἰ-  
 σως ὁ λέγει πρὸς μὴ παρῶντας, ἐκ ἀγνοίας φαίνεται.  
 πάλιν οὖν ὁ Κλεόμβροτος ἡμῖν, ὅτι ἀρτὶ πρὸς τὸ μετασάσιος  
 καὶ φυγῆς τῶν δαίμονων ἀφῆκε λόγον, ἀναλαβεῖν δικαίως ἐστίν.  
 καὶ ὁ Κλεόμβροτος, Ἀλλὰ θαυμάσιον αἰ (εἶπεν) εἰ μὴ  
 πολὺ φαίνεται τῶν εἰρημῶν ἡμῖν ἀποπώτερος. καὶ τοὶ δοκεῖ  
 φυσιολογίας ἔχουσαι, καὶ Πλάτων αὐτῶν παρέχε τὸ εἰδόμενον,  
 οὐχ ἀπλάως ἀποφθάνουσαν ἐκ δόξης ἀμυγῆς, καὶ ὑπό-  
 νοιας ἐμβαλῶν ἀνιγματοῦ μετ' ἀλαθείας· ἀλλ' ὅμως  
 πολὺ γέρονε κακίᾳ κατεβόησις ὑπὸ τῶν ἄλλων φιλοσόφων.

**A** Sane ibi quandam esse insulam, in qua Saturnus captivus detineatur à Briareo, dormiens: (hoc enim vinculum aduersus eum fuisse excogitatum) & adesse Saturno multos genios, comites ipsius ac famulos. Hunc sermonem excipiens Cleombrotus, Habeo, inquit, ipse etiam quæ narrare possum horum germana: sed ad præsens propositum sufficit non aduersari dictis, neque impedire quominus vera putentur. Et vero Stoicos nouimus non modo de geniis in eadem nobiscum sententia esse, sed etiam de diis, quorum tantum statuunt numerum, vnum duntaxat æternum interitusque expertem, reliquos & natos & obituros censere. Neque metuendæ sunt nobis Epicureorum sannæ atque risus, quibus etiam aduersus prouidentiam uti non verentur, dum eam fabulæ titulo irrident. Nos fabulæ nomen rectius competere dicimus in infinitatem eorum, quæ de tot mundis nullum habet diuina gubernatum ratione, sed omnes casu ut natos, ita etiam constantes. Quod si omnino ridendum est in philosophia, imagines istæ rideantur mutæ, cæcæ, atque inanimæ, quas illi nescio ubi permanere aiunt, & infinitos annorum circulos conficere apparendo, passimque oberrando, cum aliæ à viuis, aliæ à pridem crematis aut etiam putredine absumptis defluerint corporibus. hos, inquam, rideamus, qui negas ac umbras huiusmodi in philosophiam attrahunt, interim indigne ferentes, si quis asserat geniis non natura modo, sed ratione etiam congruere ut multum temporis permaneant. Secundum hæc Ammonius: Recte, inquit, mihi pronunciaffe videtur Theophrastus. Quid enim obstat quin vocem grauissimam & philosophiæ conuenientissimam recipiamus? quæ si reiiciatur, multa eorum simul abolet quæ fieri possunt, demonstratione autem carebunt: sin admittitur, nihil secum trahit impossibile aut quod non exstiterit. Quod tamen vnum audiui Epicureos adferre contra Empedoclem genios introducentem, non posse eos, mali cum sint & vitiosi, beatos esse ac longæuos, quod multa adfit prauitati cæcitas, procliuisque ad ea quæ interimunt lapsus: id vero fatuum est. Hac enim ratione efficitur, Epicurum Gorgia sophista, & Metrodorum Alexide comædiæ scriptore esse deteriore. hic enim duplum annorum vitæ Metrodori viuendo confecit: Gorgias amplius triente seculum Epicuri superauit. Alia nimirum ratione validam rem esse virtutem, vitium imbecillam dicimus, non quod ad corporis durationem aut dissolutionem respiciamus. quando etiam animalium multa tarda hebetique indole prædita, multa etiam libidinosa & incomposita diutius viuunt, quam ingeniosa & callidissima alia. Itaque non recte Deo Epicurei immortalitatem ideo tribuunt, quod caueat & repellere possit quæ vim habent interimendi. oportebat enim in ipsa natura beati immunitatem perpeffionum ac interitus inesse, neque opus habere labore ad eam consequendam vilo aut negotio. Sed fortassis parum æqui animi esse videatur disputatio contra absentes. itaque Cleombroti est quam de migratione

ne & fuga geniorum intermisit orationem resumere ac persequi. Tum Cleombrotus: Atqui mirer profecto, inquit, si non multo absurdior dictis vobis iudicetur, quanquam cum naturæ rerum explicatione videatur coherere, Platoque ei incentium præbuerit, non aperte pronuncians, sed obscura opinione suspicionē quandā de re ambagibus perplexā prodiderit: caute is quidem, sed tamē multis ipse quoque philosophorum clamoribus impetitus.

Verum

Verum quando in medium proposita est cratera fabularum sermonibus permixtarum, neque temere in æquiores auditores incidere liceat, ubi hæc narrationes veluti peregrinum nomisma examinari possint: non grauate vobis barbari hominis narrationem largiar. quem hominem multis ipse erroribus, indiciique mercede ampla perfoluta, apud rubrum mare semel quotannis hominum cōgressui se exhibentem, reliquum tempus (vt ipse aiebat) cum vagis Nymphis & geniis degentem, ægrè demum inueni, ab eoque comiter ad colloquium sum admissus. Formosissimus iste hominū, quos ego quidem viderim, erat, & ab omni perpetuum morbo securus viuebat, singulis mensibus semel fructu herbæ cuiusdam medicato & amaro vefcens. multis utebatur linguis, mecum autem Doricè maximam partem locutus est, sermone non multū à carmine ac cantu differente. loquente autem ipso suavis odor locum obtinebat, ore ipsius suauissimè fragrante. Is cum totum tempus in cognitione ac consideratione rerum consumeret, vno die quotannis afflatu ad vaticinandum agebatur, & ad mare se conferens, futura prædicebat: accedebant autem eò & principes & regum scribæ, eoque audito discedebant. Hic ergo diuinationem geniis acceptam ferebat, plurimusque erat in Delphorum mentione. & quæ hîc Baccho euenisse dicuntur, & sacrificia peraguntur, omnia inaudiuerat. Verum cum hæc esse magnos geniorum casus affirmabat, tum ea ipsa quæ de Pythone feruntur. Quæ qui occidit, eum neque per nouem annos, neque apud Tempe exfulasse aiebat: verum eiectum venisse in alium mundum, atque inde circumactis nouem magnorum annorum curriculis, expiatum, vereque Phœbum, id est mundum, rediisse, atque oraculum recepisse, quod interim custoditum à Themide fuerat. Eandem esse rationem docebat Typhonicorum & Titanicorum. fuisse pugnas geniorum aduersus genios, tum exfulia superatorum, aut pœnas à deo peccantibus impositas. quomodo Typhon in Osiridem, & Saturnus in Cœlum fertur commisisse: quorum obscurior factus est cultus, aut etiam planè intercidit, cum ii in alium commigrauerint mundum. Nam & Solymos audio Lyciorum vicinos Saturno quantos non alii maiores habuisse honores. sed cum is interfectis ipsorum principibus Arfalo, Dryo, & Trosobio, fugit, ac aliò (incertum quò, neque ipsi possunt hoc dicere) commigrauit: eo neglecto principes istos Scirorum deorum appellatione adfecisse. perque eorum nomen publicè ac priuatim execrationes fecisse Lycios. Huius generis multa desumi possunt ex his, quæ tradita sunt de diis. Quod autem nominibus deorum receptis quosdam genios appellamus, id (addebat hospes) mirum videri non debet. cui enim deo quibus geniorum adiunctus est, & à quo vim honoremque adeptus, ab eo nomen habere gaudet. sicut & nostrum alius Iouius, alius Mineruius, alius Dionysius, alius Apollonius, alius Mercurialis dicitur. Sed quidam geniorum etiam fortuito rectè appellati sunt: alii nihil ad se pertinentes, sed alienas deorum denominationes nacti. His dictis cum obticisset Cleombrotus, nemo fuit cui non admirabilis sermo hic videretur. Heracleone autem interrogante, Quomodo modo ista ad Platonem pertinerent, & quomodo is occasionem huic præbisset sermoni: Prohè, inquit Cleombrotus, meministi, Platoni infinitatem mundorum absque vlla dubitatione improbatam, de multitudine autem definita eum dubitasse:

A ἐπεὶ ὁ μύθων καὶ λόγων ἀναμεμιγμένων κρατήρ ἐν μέσῳ  
 παρέκειται, καὶ ποῦ τις ἐν δὴ μετέροισι ἀκροατῆς ἐπιτυχῶν  
 ὡσπερ νομισματῶ. ξενικῶ, τῶ τῆς δοκιμασίῃ τῶς λόγους, οὐκ  
 ὀκνῶ χρῆσθαι βαρβάρῳ διήγησιν ἀνδρῶς, ὃν πλείους πολ-  
 λῶς καὶ μὲν ὕψα τελέσας μεγάλα παρὶ τῆ ἐρυθρῆ θάλασ-  
 σαν ὄρεσιν, ἀνδρῶ ποιοῖς ἀπὸ πρῶ ἐπὶ ἀπᾶς ἐπιτυχῶν ὄρεσιν,  
 τὰλλα ὅσων τῶ νύμφαις νομιστῶ καὶ δαίμονσιν, ὡς ἔφασκε· μὲ-  
 λης δὲ ἀνδρῶν, ἐτυχῶν λόγῳ καὶ φιλοφροσύνῃς· καλλίστος μὲν  
 ἦν ὡς εἶδον ἀνδρῶ πῶν ὀφθάλμῳ, νόσου τε πάσης ἀπαθῆς  
 διετέλει, καρπὸν ἵνα πῶς φαρμακῶδῃ καὶ πικρὸν ἐκείνου  
 B μύθος ἀπᾶς πῶς φερόμενος· γλώσσῃς ὅσων πλείους ἵσκητο  
 χρῆσθαι, πῶς δὲ ἐμὲ δὲ πλείους ἐδώκεν, οὐ πόρρω μελῶν.  
 φησὶ γὰρ μὲν ὅτι τὸ πῶν δῶδία κατείχε, τῶ τῶς ἡδίστων  
 ἀπὸ πνέοντος. ἢ μὲν οὖν ἄλλη μάησις καὶ ἰσοεὶα σιωπῆς ἀν-  
 τῶ τῶ πῶν ταχέον· εἰς δὲ μὲν κῆρ ἐνεπείτο μῆλα ἢ μέρεν  
 ἔτις ἐκείνου, καὶ πῶς ἐπέσπευε κελῶν ἐπὶ θάλασσαν, ἐπέφοι-  
 τῶν ὅτι καὶ διδάσαι καὶ γραμματεῖς βασιλέων, εἴτ᾽ ἀπήσαν.  
 C ἐκείνος οὖν τῶ μὲν κῆρ ἀνῆλθε εἰς δαίμονας· ἡδίστων δὲ Δελ-  
 φῶν λόγῳ εἶχε, καὶ παρὶ τῶν λεγόμενων παρὶ τῶ Διόνυσον εἰ-  
 τῶτα καὶ δρωμένων ἱερῶν, ὁσθενὸς ἀνῆλθε ἰῶ, ἀλλὰ κα-  
 κείνα δαίμονων ἔφασκεν εἶπ᾽ ἡ πῶν μεγάλα, καὶ ταῦτα δὴ  
 παρὶ Πύθωνα. παρὶ δὲ ἀπὸ πνέοντος μὲν ἐνέα ἐτῶν, μὲν  
 εἰς τὰ Τέμπη ἡνέσθη μὲν τῶ φυγῆν ἀντὸν ἐκ πεσόντος κα-  
 σμον· ὕστερον δὲ ἐκείθεν ἐπ᾽ αὐτῶν μεγάλων ἐνέα παρὶ ὄρεσιν  
 ἀγῶν ἡνέσθη, καὶ φοῖτον ἀληθῶς, καὶ ἐλθόντα δὲ χρῆσθαι  
 πῶν λαθεῖν, πῶς ἔπειθ᾽ ὁσθενὸς φυλακῆς ἡνέσθη. οὕτως ὅ-  
 ἔχει καὶ τὰ Τυφωνικῶν, καὶ τὰ Τιτανικῶν δαίμονων μάχης γε-  
 γνέναι πῶς δαίμονας, εἴτα φυγῆς τῶν κρατηθέντων, ἢ δι-  
 κασίως ἔπειθ᾽ ὁσθενὸς τῶν δαίμονων, οἷα Τυφῶν λέγεται  
 παρὶ Ὀσπερ δαίμονων, καὶ Κρόνος παρὶ Οὐρανῶν, ὡς ἀμυ-  
 D εῖσθεσι γέγονασι ἀνῆλθε. ἢ καὶ πῶν τῶν πασι μετ᾽ ἀντῶν  
 εἰς ἔτερον κόσμον· ἐπεὶ καὶ Σολύμοις πῶν ἡνέσθη τοῖς  
 Λυκίων πῶν ὄρεσιν ἐν τοῖς μέγιστοις ἡνέσθη τῶν Κρόνον,  
 ἐπεὶ δὲ ἀπὸ πνέοντος τῶς δαίμονων αὐτῶν, Ἀρσαλον καὶ  
 Δρόνον καὶ Τροσώδιον, ἔφυγε καὶ μετεχώρησεν ὀπηδήσασθε.  
 (πῶν γὰρ οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν) ἐκείνοις μὲν ἀμυθῶν,  
 πῶς δὲ παρὶ τῶ Ἀρσαλον σκληροῖς τοῖς πῶν ἀμυθῶν ὄρεσιν,  
 καὶ τῶν κατὰ ὄρεσιν ἐπὶ τῶν ποιῶν δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ Λυ-  
 κίοις. πῶν τοῖς μὲν οὖν ὁμοῖα πολλὰ λαθεῖν ὅστις ἐκ τῶν  
 θεολογῶν μὲν. εἰ δὲ τοῖς νενομισμένοις τῶν θεῶν ὀνόμασι  
 E δαίμονας ἵνας καλοῦμεν, οὐ θαυμαστόν· εἴπεν ὁ ξένος. ὡς γὰρ  
 εἶπεν ἡμεῖς πῶν σιωπῆσθε, καὶ παρὸ οὐ διδάμεως καὶ ἡμῶν  
 εἶληχεν, ἀπὸ τῶ τῶ φιλεῖ καλεῖσθαι. καὶ γὰρ ἡμεῖς ὁ μὲν τις  
 ἐστὶ Δίος, ὁ δὲ Ἀθηνῶν, ὁ δὲ Ἀπολλωνίου ἢ Διονύσιος, ἢ  
 Ἑρμοῦ· ἀλλ᾽ ἔτι οἱ μὲν οὖν ὀρθῶς καὶ τῶ τῶ ἐκλήθησαν,  
 οἱ δὲ πολλοὶ μὲν πῶν πῶν ὄρεσιν, ἀλλ᾽ ἐπιπλαγῶν ἐκ-  
 τῶσθε θεῶν παρωνυμίας. σιωπῆσθε ὅτι τῶ Κλεομῆροσθε,  
 πῶν μὲν ὁ λόγῳ ἐφ᾽ αὐτῶ θαυμαστός. τῶ δὲ Ἑρακλέωνος πῶν  
 μὲν μὴ ταῦτα πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν πῶν  
 F (εἶπεν) ὅτι τῶ μὲν ἀπειρεῖαι ἀντῶν ἀπέγινε τῶν κόσμων.

αὐτὸς ὁ πλῆθος ὡσεὶ σφαιρῶν, διηπόρησε, καὶ μέγρι τῶν πέν-  
 τε τοῖς ὑποσφαιρῶν καὶ σφαιρῶν ἕνα κόσμον ὅτι χωρησάσας  
 ὁ εἰκός, αὐτὸς ἑαυτὸν ἐφ' ἑνὸς, ἐτήρησεν. καὶ δοκεῖ τὸ πλάτωνος  
 ἰδόντι, ἢ ἄλλων σφόδρα φοβηθέντων ὁ πλῆθος, ὡς τὸς  
 ὅτι τ' ὕλην μὴ οὐρανὸν, ἀλλ' ἐκβάλλει τὸν ἀορίστου καὶ  
 χαλεπῆς ἀπειρίας ὑπολαμβάνουσας. Ὁ δὲ ξένος (ἐφίλω-  
 γῶ) αὐτὸς πλῆθος κόσμων ὡσεὶ, ἢ Πλάτων, ὅθεν δὲ ἐξήκου  
 ὡς αὐτὸν τὸ πλάτων, ὅθεν διεπειράθησας. Ἀλλ' οὐκ ἔμελλον (εἶπεν  
 ὁ Κλεόμβροτος) εἰ μὴ τὸν ἄλλο τῶν αὐτῶν λιπαρῆς εἶναι  
 καὶ περὶ ἄκροατος, ὅθεν δὲ ἑαυτὸν ἴλεω καὶ παρέχοντος,  
 ἔλεγε ὁ μὴτ' ἀπειρίας, μὴτ' ἕνα, μὴτε πέντε κόσμοι, ἀλλὰ  
 βίβας καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν εἶναι, σφαιρῶν γὰρ ἡμῶν τε  
 ἡμῶν τε, οὐ πλάτων ἑκάστην, ἐξήκουσας κόσμους ἐχόντων. τριῶν  
 ὅτι τ' λοιπῶν ἑκάστην ἰδρύσασθαι καὶ γωνίας, ἀπλεῶν δὲ τὸς ἐφε-  
 ρῆσας ἀλλήλων, ἀβέβαια περὶ οὐρανὸν, ὡς τὸν ἐν γωνίᾳ. ὁ δὲ ἐπι-  
 ὅτι περὶ τὸν τε τριγώνου, καὶ ἑκατὸν εἶναι πύργων. καλεῖσθαι  
 δὲ περὶ τὸν ἀληθείας, ὅθεν τὸς λόγους καὶ τὰ εἶδη καὶ τὰ ὄν-  
 τῶν τελετῶν καὶ τῶν γωνιῶν καὶ ἡμισφαιρῶν ἀκίνητα κείσθαι,  
 καὶ αὐτὰ τὰ αἰώνος ὄντος, ὅθεν ἀπορροῦν ὅτι τὸς χρόνους  
 φέρεσθαι τὸν χρόνον, ὅθεν τὸ τῶν καὶ τῶν ψυχῶν ἀποφύ-  
 νοις ἀπαξ ὅθεν ἑτερομυθεῖσας ὑποδέχων, ἀγαθὸν βιωσάσας καὶ  
 τῶν αὐτῶν τελετῶν τῶν ἀριστῶν, ὅθεν κείνης ὄνειρον εἶναι τῆς  
 ἐπιπέδου καὶ τελετῆς. καὶ τὸς λόγους ἀνέμνησεν, ἕνεκα τῶν  
 ὅθεν φιλοσοφεῖσθαι καλεῖσθαι, ἢ μάτρω περιήεσθαι. αὐτὸν  
 (ἐφίλω) αὐτὸν τῶν μυθολογῶν ἡγεῖσθαι ἀπληρῶν, καὶ τὰ  
 ὅθεν τελετῶν καὶ μύθων, μηδεμίαν ἀπόδειξιν τῶν λόγων μηδὲ  
 πῶς ἔχει ὅθεν τῶν μνηστῶν ἔπει, τὸ Ὀδυσσεὺς θαυμα-  
 σάντων ὁ τὸς μὴ χειρὶ ζῶντων; ὑπομνήσασθαι ὅθεν Δη-  
 μητρίου, αὐτὸν ἐφίλω ἑκαστῶν καὶ μοι αὐτὸν τὸ ξένου εἶπεν,  
 εἰ ἡς ἡμετέρας καὶ ὅθεν κλοπῆς ἐπλεῖσθαι δογμάτων τε καὶ λό-  
 γων πύργων, καὶ πολυπλοῦς ὅθεν γράμμασι, καὶ οὐ  
 βαρβαροῦ, ἀλλ' Ἑλλῆνων ἡγῶν, πολλῆς Ἑλλῆνίδος μού-  
 σης ἀνάπλεως. ἐλόγησε δὲ αὐτὸν ὁ τῶν κόσμων ἀριθμῶν,  
 ὅθεν ὡν Αἰγύπτιος ὅθεν Ἰνδός, ἀλλὰ Δωριεὺς ἀπὸ Σικι-  
 λίας, ἀπὸς Ἰμεραίου ποιῶντα Γέβωνος, ἀπὸ μὲν ἐκείνου  
 βιβλίσθαι ὅθεν ἀέθλων, ὅθεν οἶδα ἀφασαζῶντων Ἰωπίου ὅθεν  
 ὁ Ῥηγίνος (ὅθεν μέμνηται Φανίας ὁ Αἰρέσιος) ἰσορροῖ δόξαι εἶναι  
 αὐτῶν Πέβωνος καὶ λόγων, ὡς ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα καὶ  
 βίβας κόσμους ὄντας, ἀπλοῦς δὲ ἀλλήλων καὶ σφαιρῶν. ὅθεν  
 δὲ τὸν ὅθεν, καὶ σφαιρῶν ἀπλεῶν, μὴ περὶ ἀφασαζῶν,  
 μὴ δὲ ἄλλῳ ἢ ἀπλοῦς τῶν περὶ τῶν. ὑποσφαιρῶν  
 ὅθεν Δημήτριος, Τίς δὲ δὴ (εἶπεν) ὅθεν ποιούσης περὶ  
 γμασθῶν εἶναι πιθανότης, ὅθεν καὶ Πλάτων ὅθεν εἰπῶν δὴ-  
 λοῦν οὐδὲ εἰκός, οὕτως κατέβαλε τὸν λόγον; καὶ ὁ Ἡ-  
 ρακλέων, Ἀλλὰ μὲν ὅθεν (εἶπεν) τῶν γραμματικῶν ἀ-  
 κρόατον εἰς Ὀμηρῶν ἀρῶντων τίω δόξαι, ὡς ἐκείνου ὅθεν  
 πῶς εἰς πέντε κόσμους ἀφασαζῶντος, οὐρανόν, ὕδωρ, ἀέρα,  
 γῆν, ὄλυμπον. ὡν τὰ μὲν δύο, καὶ τὰ καλεῖσθαι γῆν καὶ  
 τὸν κατέτω πύργον οὐρανόν, ὄλυμπον δὲ τὸν αἰῶν πύργον.  
 οἱ δὲ ὅθεν μέσῳ βίβας τοῖς τριῶν θεοῖς ἀπεδόθησαν. οὕτως  
 δὲ καὶ Πλάτων εἶπε τὰ κάλλιστα καὶ περὶ τῶν σωματικῶν  
 εἶδη καὶ γήματα σφαιρῶν τῶν τῶν ὄλου ἀφασαζῶν,  
 uerfi infimam, & Olympum supremam partem: reliquos autem tres tribus diis attribuat. Eodem autem modo  
 Plato quoque videtur pulcherrimas easdemque primas corporum species vniuersi distinctis partib. accommodans,

A cumque; iis qui singulos mundos singulis elementis  
 assignant, usque ad quinarium mundorum nume-  
 rum probabilia secutus argumenta concessisset,  
 ipsum in vnius mundi assertionem se continuasse.  
 Videturque hoc Platoni esse peculiare, reliquis à  
 mundorum multitudine valde abhorrentibus,  
 quod eam non pro materiae ratione definirent, sed  
 hanc egressi statim in infinitam & molestam inci-  
 derent infinitatem. Tum ego: Peregrinus verò,  
 aiebam, iste tuus eandemne quam Plato mundo-  
 rum multitudinem censebat? aut in vno cum eo  
 congressu ne explorauisti quidem eius sententiã?  
 Respondit hæc Cleombrotus. An verò mihi quic-  
 quam prins esse debuit, quam ut de talibus rebus  
 interrogarem audiremque; alacriter? cùm se ille mi-  
 hi tam facilem præberet. Dicebat ergo ille, mun-  
 dos neque innumeros esse, neque vnum, neque quinque  
 mundos, sed numero cxxxiiii triquetra figura col-  
 locatos, ita ut in quouis latere sint lx, in quouis an-  
 gulo vnus. qui verò deinceps sint positi, horum  
 proximum à proximo semper sensim tangi, ac cir-  
 cuire eos veluti in chorea. Planiciem porro, quæ  
 triangula hac figura includitur, communem esse  
 omnium latrem siue focum, & campum veritatis  
 dici, vbi repositæ sint rationes & formæ atque ex-  
 emplaria eorum quæ exstiterunt & existent, im-  
 mobilia hæc omnia, circaque; ea esse æternitatē, cu-  
 ius quasi defluens quædam portio feratur ad ea quæ  
 sunt in tempore. Hæc videnda & contēplanda of-  
 ferti humanis animis semel intra annos ccxv, si-  
 quidē rectē viuant. & quæ hæc optima sacra aut  
 mysteria putantur, somniū esse istius contempla-  
 tionis atque sacri spectaculi. addebatque; aut propter  
 ea quæ isthic sunt bona homines litteris philoso-  
 phiæque; studere, aut inanem sumere operam. Hæc,  
 aiebat, ego ipsum hisce de rebus audiui scilicet ut  
 fit in sacrificiorū & mysteriorum traditione disse-  
 rentem, cùm nullam dictis demonstrationē adde-  
 ret, neque argumentis fidem conciliaret. Hæc ego è  
 Demetrio querere, qui haberent procoium ver-  
 ba Vlystem admirantium, cùm is arcum manibus  
 tractaret. cumque memoria ipsi ea suggestisset:  
 Idem, inquam, mihi subit dicere de peregrino isto:  
*En contemplator fuit, ac fur callidus iste*  
 sententiarum sermonumque; omnis generis, varièque;  
 peruagatus litteras: neque barbarus fuit, sed Græcus,  
 & eruditione Græca affatim refertus. Arguit  
 hoc numerus mundorum, non Ægyptius aut In-  
 dus, sed Dorienis, è Sicilia propagatus, cuius autor  
 Petto fuit Himeræus. Huius quidem libellam ipse  
 non legi, neque scio an extet etiamnum. Sed Hip-  
 pys Reginus, cuius meminit Phantias Eressius, hanc  
 ait opinionē ac sententiã esse Petronis mundos  
 esse c l x x x i i i, qui sese inuicem elemento attin-  
 gant. quid autem sit contactus ratione elementi,  
 non explicat, neque quicquam aliud adicit, quod  
 rem probabilem faciat. Sub hæc Demetrius: Et,  
 quæ, inquit, probabilitas his in rebus insit? quan-  
 do ipse Plato nihil consentaneum aut verisimile  
 effatus, autor duntaxat huius fuit sententiæ. Vos  
 tamen grammaticos, inquit Heracleo, audimus  
 nos, opinionem istam Homero vindicantes, qui  
 vniuersum in quinque diuiserit mundos, Cæ-  
 lum, Aquã, Aërem, Terram, Olympum: de quib.  
 duos relinquat communes, scilicet terram vni-  
 uersam, & Olympum supremam partem: reliquos autem tres tribus diis attribuat. Eodem autem modo  
 Plato quoque videtur pulcherrimas easdemque primas corporum species vniuersi distinctis partib. accommodans,

quinque facere mundos, Terræ vnum, vnum A-  
 quæ, alios Aëris, & Ignis: extremum, qui hos con-  
 tineat, quem duodecim basium corpori ob varietatem  
 motus & multitudinem laterum comparauit, quod illam  
 figuram maximè conuersionibus motibusq; animalibus  
 congruere existimaret. Intulit hæc Demetrius: Quid in  
 præsentia Homerum mouemus? satis iam est fabularum.  
 Plato autem nequaquam quinque in partes diuidendo  
 vniuersum, quinque mundos voluit appellari. quo enim  
 loco pugnat aduersum eos, qui infinitos ponunt mundos,  
 sibi inquit vnicum à deo factum esse eoq; contentum  
 deum, quod ex vniuersa corporea mole totus perfectus,  
 nihilq; extra se positum requirens existerit. Vnde  
 etiam non nemini mirari subeat, qui verum ipse dicens,  
 aliis ansam præbuerit sententiæ probabilitatem non  
 habentis neque rationem vllam. Vniuersi quidem  
 infinitas pro argumento sumi vtcunq; poterat si quis  
 ab vnitatem mundi discederet. quod autem præcisè  
 quinque, non plures neq; pauciores mundi statuuntur,  
 id nimis quàm est ab omni veri specie & ratione  
 alienum: nisi tu quid dicis, aiebat in me respiciens.  
 Ego autem: Nimirum videtur, inquam, vobis ommissa  
 de oraculis disputatione, quasi ad finem iam perducta,  
 aliam suscipere? Non, inquit, Demetrius, istam  
 missam faciemus: sed hanc nobis sese ingerentem,  
 non præteribimus. non enim huic immorabimur,  
 sed ita attingentes, vt quid probabile sit nobis  
 appareat, ad propositam in initio quæstionem nos  
 referemus. Tum ego sic: Primum, inquam, ea quæ  
 non fiunt infinitos mundos statuere, non impediunt  
 quo minus vno plures censentur mundi. fieri enim  
 sic quoq; potest vt pluribus in mundis diuinationi  
 locus sit, & fortunæ minimus interuentus, pleraque  
 autem & maxima ordinatis motibus ac vicissitudinibus  
 ferantur. quorum nihil infinitas admittere potest.  
 Deinde rationi magis consentaneum est diuinæ naturæ,  
 non esse vnicum ac solitarium mundum. Deus enim  
 perfectè bonus cum sit, nullius virtutis est expers,  
 minimè omniū iustitiæ & amicitia: quæ pulcerrimæ  
 sunt, deumq; apprimè decent. Ad hæc nihil frustra  
 vt habeat aut quo non vtatur, dei fert natura.  
 Sunt ergo extrà alii dii aliiq; mundi, erga quos  
 vtitur virtutibus istis ad communitatē pertinentibus.  
 nō enim erga se iis vtitur, neq; pars ipsius sunt  
 vsus iustitiæ, gratiæ, benignitatis: sed ad alios referuntur.  
 Quare pbabile nō est amicitia, vicinitatis, ac commerciorum  
 exsortem mundum in vacua infinitate fluctuare.  
 Iam ipsam videmus naturam ea quæ sunt singula,  
 generum & formarum cōplexu tanquam vasculis  
 aut seminum inuolucris cōtinere. Neq; enim vlla  
 res naturalis subsistit, cuius non sit etiam cōmunis  
 aliqua ratio siue notio: neq; appellatio ei sui generis  
 cōgrueret, nisi præter eam communem rationem  
 suis peculiaribus qualitatibus ab aliis eiusdem generis  
 rebus distingueretur. Atqui mundus non dicitur  
 communis esse, sed certis qualitatibus siue proprietatibus  
 describitur. ergo certis differentiis ab aliis eiusdem  
 generis mundis distinctus, suam peculiarem hæc formam  
 obtinet. Præterea cum neque homo vnicus, neque  
 vnicus equus in natura rerum sit, neque astrum,  
 neque deus, neque genius: quid obstat quin dicamus  
 non vnicum, sed plures numero mundos naturam  
 complecti? Qui enim dicit vnam quoque duntaxat  
 esse terram, vnicum mare, is allucinatur, partium  
 similitudinem in rebus euidentem non animaduertens.  
 Terra enim in eiusdem nominis partes diuiditur,  
 itemq; mare: mundi pars iam non itidē mundus  
 est, sed diuersæ naturæ res.

A πέντε κόσμοις καλεῖν, τὴν γῆν, τὸ ὕδωρ, τὸν αἴρα, τὸν πῦρ.  
 ἔρατον δὲ τὸ ἀεὶ ἐχούσα τῶν τῶν, τὸ δὲ δωδεκάεδρον, πολὺ γινώσκον  
 καὶ πολὺ βεβητόν. ὡς μάλιστα δὴ τὸ ψυχτικὸν ἀεὶ ὀδοῦν καὶ κινή-  
 σαι ἀρέπον ἄνθρωπον καὶ σωματικὸν ἀπέδωκε, καὶ ὁ Δημήτριος,  
 Οὐ μὲν (ἔφη) τί κινουμένου ἐν ταῖς παρῶντι; μύθων γὰρ ἄλλοι.  
 Γ' λέγων δὲ πολλοὺς δὲ τὰς πέντε τῶν κόσμου διαφορὰς  
 πέντε κόσμοις ἀποκαταγράβειν, ἐπὶ οἷς τε μάχῃ τοῖς ἀπείροις  
 κόσμοις ἀποδιδράσκουσιν. Ταῦτα δὴ φησι, δοκεῖν ἕνα τῶν ἐπι-  
 μοιολογῆσαι τὰ θεῶν καὶ ἀγαπητόν, ἐκ τῶν σωματικῶν ἀποδοῦν  
 ὄλον καὶ τέλειον καὶ ἀντάρκην γεγημημένον. ὅθεν ἀνὴρ καὶ θαυμά-  
 σιεν ὅτι παλιῆς εἰπὼν αὐτὸς ἑτέροις ἀπιδράσκον καὶ λόγον ὅτι  
 ἐξούσιος ἀρχῆς παρέχετο δόξην. ὁ μὲν γὰρ ἕνα μὴ φυλάττειν  
 κόσμον, εἶχεν ἀμφεγέπως ἀποδοῦν τὴν τῶν ἀπεί-  
 ρων δὲ τὸ ἀφωρισμένως ποιῆσαι ποσῶν, καὶ μήτε πλείους  
 τῶν πέντε, μήτ' ἐλάττω, καμίδῃ τῶν ἀλλοτρῶν καὶ πάσης πι-  
 θανότητος ἀπηρητημένον, εἰ μὴ πὶ σὺ λέγεις, ἔφη, πρὸς ἐμὲ  
 βλέψας. καὶ γὰρ, Δοκεῖ γὰρ οὕτως, (ἔφη) ἀφέντας ἡδὴ τὸν  
 ἀεὶ χρησθεῖων λόγον, ὡς τέλος ἐργῶν, μεταλαμβάνειν  
 ἑτέρον ποσόν. Οὐκ ἀφέντας (εἰπὼν ὁ Δημήτριος) ἐκεί-  
 νον, ἀλλὰ μὴ παρελθόντας τοῦτον ἀπιδράσκον ἡ-  
 μῶν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἀπιδράσκον, ἀλλ' ὅσον ἰσορῆσαι τὴν πιθα-  
 νότητά. ἴσχυοντες αὐτῶν, μέμνην ὅτι τὸ δὲ ἀρχῆς ἀποδοῦν.  
 Πρῶτον ποίνω (ἔφη) ἐγὼ τὰ καλοῦντα ποιεῖν κόσμοις ἀ-  
 πείροις, ὅτι ἀπείργει πλείονας ἐνός ποιεῖν. καὶ γὰρ ὅσον ἐστὶν  
 ἕνα καὶ μὲν καὶ πλείονα ἐστὶν πλείοσι κόσμοις, καὶ  
 ὁ μικροτάτῳ τῷ γινώσκον παρρημπίπτειν, τὰ δὲ πλείονα καὶ  
 μέγιστα τὰ ἐν λαμβάνει ἡμεῖς καὶ μεταβολίῳ, ὡς ὁσδὲν  
 ἢ ἀπειρία διχαστὰ πέφυκεν. ἐπιπῶν τὰ λόγῳ μάλλον  
 ἐπιπῶν δὲ τὰ θεῶν μὴ μονολογῆσαι μὴδ' ἔρημον εἶναι τὸν κόσμον.  
 ἀγαθὸν γὰρ ἂν τελέως, ὁσδεμίας ἀρετῆς ὁσδεμίας ἐστὶν. ἡκί-  
 σα δὲ τὰ ἀεὶ διακοσμίῳ καὶ φιλίας καλίσται γὰρ αὐ-  
 τὰ καὶ θεοῖς ἀρέπουσιν. ματῶν δὲ ὁσδὲν ἔχειν ὁσδὲ ἀρε-  
 τῶν θεοῖς πέφυκεν. εἰσὶν οὖν ὅστος ἑτέροι θεοὶ καὶ κόσμοι,  
 πρὸς οἷς χρεῖται τῆς κριντικῆς ἀρετῆς. ὁσδὲ γὰρ πρὸς  
 αὐτὸν, ὁσδὲ μέγος αὐτῶν χρεῖται ἐστὶ διακοσμίῳ, ἢ χάριτος,  
 ἢ χριστότης, ἀλλὰ πρὸς ἄλλοις. ὡς τε ὅτι εἰκὸς ἀφ-  
 ὄλον οὐδὲ ἀγέινα τὸν δὲ, οὐδὲ ἀμικλὸν ἐστὶ ἀπείρω κενῶ  
 τὸν κόσμον σαλῶν. ἐπεὶ καὶ τὴν φύσιν ὁρῶμεν τὰ καθ'  
 ἕκαστα ἡμεῖς καὶ εἰδέναι οἷον ἀγέιαις ἢ ἀεὶ ἀρετῶν ἀπεί-  
 ρων ἀεὶ ἐχούσαν. ὁσδὲν γὰρ ἐστὶν ἀρετῶν τῶν ὄντων ἐστὶν.  
 ὁσδὲ μὲν λόγῳ ἀεὶ ἀρετῆς, ὁσδὲ τῶν ἀρετῶν τῆς ποίως-  
 δε ἀρετῆς, ὁ μὴ κριντικῆς ποίως, ἰδίως ἐστὶν. ὁ δὲ κόσμος  
 οὐ λέγεται κριντικῆς εἶναι. ποῖοι δὲ ὡς τοίνυν ποῖος ἐστὶν ἐκ  
 διαφορῆς τῆς πρὸς ἄλληλα συγγενῆς καὶ μονοειδῆς γί-  
 γνῶσις ποιοῦσι. εἰ γὰρ οὐτε ἀνδρῶν εἰς, οὐτε ἵππων ἐστὶ τῆ  
 φύσει γίνεσθαι, οὐτε ἀφρον, οὐτε θεοῖς, οὐτε δαίμων, τί καλοῦσι  
 μὴδὲ κόσμον ἕνα τὴν φύσιν ἔχειν, ἀλλὰ πλείονας; ὁ γὰρ λέ-  
 γων ὅτι καὶ γινώσκον ἕνα ἔχει καὶ τὰ λατῶν; ἐμφανῆς ἢ πα-  
 ρεῖδ' ὅτι ἴμοιομερῶν τὴν τε γὰρ γινώσκον εἰς ὁμόνομα μέρη,  
 καὶ τὴν τὰ λατῶν ὡσαύτως ἀφωρισμένῳ τῶν κόσμου μέ-  
 ρος ὅτι ἴμοιομερῶν, ἀλλ' ἐκ διαφορῶν φύσεων σωματικῆς.



και μιλῶ γὰρ μάστιγα φοβηθέντες ἔνοιον κατὰ μαλίσχουσι τῷ  
 ὕλῳ εἰς τὸν κόσμον ἅπασαν, ὡς μηδὲν ὑπολειπομένη  
 οὐκ ὀρθῶς ἔδεισαν. πλείονων γὰρ ὄντων κόσμων, ἰδίᾳ δὲ ἔ-  
 κείνου σκευασθέντος οὐσίας καὶ ὑλῆς μέτρον ὡρισμένον ἐξούση,  
 καὶ πέρας ὁδὸν ἀτακτον οὐδὲ ἀκατάστατον, οἷον ἀείψω-  
 μα λειψήσεται παρὰ τὸν ἕξωθεν. ὁ γὰρ παρὲς ἕκαστον λό-  
 γον ἐγκρατῆς ὢν τῆς σκευασμένης ὕλης, ὁδὸν ἕκαστον  
 ἑάσει καὶ πλανώμενον ἐμπεσεῖν εἰς ἄλλον, ὁδὸν εἰς ἑαυτὸν  
 δὲ ἄλλου. Διὰ τὸ μὴτε πλήθος ἀόριστον καὶ ἀπειρον τῷ φύ-  
 σιν ἔχειν, μὴτε κίνησιν ἀλογον καὶ ἀτακτον. εἰ δὲ καὶ τις ἀπο-  
 ρροή φέρεται παρὰ τὸν ἕτερον ἀφ' ἑτέρων, ὁμοφυλον εἶναι καὶ παρ-  
 ούση καὶ πᾶσιν οἰκείως ἔπιμιγνυμένη, ὡς παρὰ αἱ τῶν ἀέρων  
 αὐγαί, καὶ συγκρούσεις, αὐτὰς τε τέρπεσθαι καὶ ἰσορροπεῖν ἀλ-  
 λήλους ὁμοῦς, τοῖς τε πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς καὶ ἕκαστον  
 οἷον, παρὰ τὴν ὁμιλίαν καὶ φιλοφροσύνην. ἀδυνάτων γὰρ  
 οὐθέν ἐστι τῶν, οὔτε μολαδῆς, οὔτε παρὰ τὸν ἕτερον. εἰ μὴ νῆ  
 Δία τοῖς τῶν Αἰετοπέλοις ὑποφονταί ἴνες, ὡς φησὶ καὶ ἀ-  
 πίας ἐργασίαι. τῶν γὰρ σωματῶν ἕκαστου τὸ πον οἰκείον ἔχοντες, ὡς  
 φησὶν, ἀνάγκη τῶν γὰρ πᾶσι καὶ ὅτι δὲ μέσον φέρεσθαι,  
 καὶ τὸ ὕδωρ ἐπὶ αὐτῆς διὰ βάρος ὑφιστάμενον πῶς χρυσο-  
 τέροις. ἀνὸς οὖν πλείονες ὡς κόσμοι, συμβήσεται τῶν γὰρ  
 πολλαχὸν μὴ ἐπὶ τῶν πυρὸς καὶ τῶν ἀέρος κίοντα, πολλα-  
 χῶς δὲ ὑποκίοντα καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ ὁμοῦς, ποῖ μὴ  
 εἰς ταῖς καὶ φύσιν χύσειν ὑποδέχεται, ποῖ δὲ ἐν ταῖς παρὰ  
 φύσιν. ὡν ἀδυνάτων ὄντων, ὡς οἷον, μὴτε δύο, μὴτε πλείο-  
 νας εἶναι κόσμοις, ἀλλ' ἓνα τῶν οὐκ ὀρθῶς ἀπάσης συγ-  
 κείμενον, ἰδρυμένον καὶ φύσιν, ὡς παρὰ τὴν φύσιν τῶν σωμα-  
 τῶν διὰ φορεῖς. ἀλλὰ καὶ ταῦτα πιθανῶς μάλλον ἢ ἀλη-  
 θῶς εἴρηται. σέπει δὲ οὕτως (ἐφη) ὁ φίλε Δημήτριε. τῶν  
 γὰρ σωματῶν τὰ μὴ ὅτι δὲ μέσον καὶ κατὰ κινήσθαι λέ-  
 γων, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν μέσου καὶ αἰῶ, τὰ δὲ παρὰ τὸ μέσον καὶ  
 κύκλω, παρὰ τὴν μεταβάσει δὲ μέσον; οὐδέ που παρὰ τὸ κε-  
 νόν; οὐ γὰρ ἐστὶ κατ' αὐτόν. καὶ οὐδὲ ἐστὶν, ὅτι ἔχει μέσον,  
 ὡς παρὰ ὁδὸν παρὰ πᾶν, οὐδὲ ἕξωθεν. πέρας γὰρ ταῦτα. τὸ δὲ  
 ἀπειρον, καὶ ἀπεράτωλον. εἰ δὲ καὶ βιάσθαι τὸ ἴσιν αὐτὸν λόγῳ  
 βία κινήμενον, ἀπειρον πολμῆσαι, τίς ἢ παρὰ τῶν γινόμενῳ ἢ  
 τῶν κινήσων διὰ φορεῖς πῶς σώμασιν. οὐτε γὰρ εἰς τὰ κενῶ  
 δυνάμεις ἐστὶ τῶν σωματῶν, οὔτε τὰ σώματῶν παρὰ τὴν φύσιν  
 ἔχει καὶ ὁρμῶν ἢ τῶν μέσου γλίχεται, καὶ παρὰ τῶν σωματῶν  
 καὶ πᾶσι τῶν ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ὁμοῦς ἀπορὸν ὅτιν ἀψύχων σωματῶν  
 παρὰ τὸ σώματῶν χωρεῖν καὶ ἀδιὰ φορεῖν, ἢ φορεῖν δὲ αὐτῶν  
 ἢ ὀκλίω ὑποὶ ἐκείνης γινόμενῳ νοῆσαι. λέιπεται πίνω,  
 τὸ μέσον οὐ τοπικῶς ἀλλὰ σωματικῶς λέγεσθαι. τοῦδε γὰρ  
 τῶν κόσμου μίας οὐκ πλείονων σωματῶν καὶ ἀομοίων ἐνότη-  
 τα καὶ σιμῶσιν ἐξ ἑαυτῶν, αἱ διὰ φορεῖς τῶν κινήσεις ἄλλοις  
 παρὰ τὸ ἄλλας ποιοῦσιν ἐξ ἀνάγκης. δηλον δὲ τὰ μεταξὺ  
 σμούμενα τῶν οὐσιῶν ἕκαστα καὶ τῶν χύσειν ἅμα συμμε-  
 ταβάλλειν. αἱ μὴ γὰρ διὰ κρίσεις ἀπὸ τῶν μέσου τῶν ὕλῳ  
 ἀεθόμενῳ ἄνω, κύκλω διὰ νέμοισιν; αἱ δὲ συγκρίσεις καὶ  
 πυκνώσεις πύξοισι κατὰ παρὰ τὸ μέσον καὶ σκευασμένοι.  
 παρὰ τὸν οὐκ ἀναγκῶν εἰς ταῦτα πλείοσι λόγοις χεῖραται.  
 ἡ γὰρ αἱ πῶς ὑποδέχεται τῶν παθῶν τῶν καὶ τῶν μεταξὺ  
 λῶν ἀγίας εἶναι δημοφρῶν, αὐτῆ σκευάζει τὸν κόσμον ἕκα-  
 στον εἰς ἑαυτῶν. καὶ γὰρ γὰρ καὶ τὰ λατῶν ἕκαστος ἔχει κόσμος.

**A** Porro quod nonnulli uniuersam materiam unī mundo impendunt, maximè id metuentes, ne si quid extra istum relinqueretur, id allisionib. atq; ictibus huius mundi cōpagem disturberet: inanis est metus. Cū enim sint plures mundi, quorum quisq; sua contineatur substantia atq; materie quā certa mensura definit suarq; extremitates: nihil ordinis exors & incompositū actanquā excrementum foràs prolapsum relinquetur. Vniuscuiusque enim mundi forma materiam sibi destinātā contineas, nihil patietur temerario motu citatum in alium decidere mundum, aut ex alio in se. eò quòd natura neq; infinitā admittit multitudinem, neq; temerarias & ordine rationeq; carentes motiones. Quòd si quid ab vno mundo in alium defluit: necesse est huiusmodi influxus cognatos inter se, gratosq; esse, & mixtione fieri optimè mundorū naturæ conueniente: quo modo siderum fulgores siue radii inter se contēperantur. ipsosq; mundos delectari dum benigno inuicē se contemplantur vultu: diisq; qui in singulis sunt multi ac boni, cōgressus amicos exhibere. Horum omnium, quæ dixi, nihil nefas est, nihil fabulosum, nihil rationi aduersum. Nisi me hercle Aristotelis aliquis sentētia terretur, tanquā naturæ consentanea. Cū enim, ut ipse inquit, quoduis corpus suum habeat proprium locū: necesse est terram vndiquaq; ad medium ferri, & aquā super hanc, leuiorib. subsidentem. ergo si plures sint mūdi, eueniet vt terra multifariā igni & aère superior, multifariā item inferior extet: idemq; de aère & aqua intelligendū, quæ alicubi suis in locis à natura attributis erunt, alicubi non erunt. quæ cū sint, vt ipse cenet, impossibilia: neq; duos esse, neq; plures mūdos statuit, sed vnum hunc ex uniuersa compactum substantia: in quo corpora iuxta legem naturæ sint locorū differentiis disposita. Verum hæc ipsa probabiliter magis quàm verè dicta ab eo sunt, idq; mi Demetri, sic dispiciamus. Corporū alia ad medium & deorsum, alia à medio & sursum, quæ dā circa mediū & in orbem moueri dicens, cuiusnā rei respectu medium sumit? Nō equidē inanis cōparatione sumit, q; nullum est ipsius sententia. & qui vacuū ponunt, medio hoc ipsorū opinione caret, vt & principio, & fine: quæ sunt extremitates, quib. in infinito nō est locus. Atq; vt extorqueas Aristoteli assertionē inanis, tamen intellectu arduū est, quæ nā eius statione corporib. differentia motuum debeat tribuam neq; in inani vis est corporū, neq; voluntatē habent corpora & appetitum quo mediū affectant & vndiquaq; ad illud contendant. sed tamen difficile est intelligere, quomodo corpora ad incooperam atque indifferēntem rem ferantur, aut ab eam motū momentūve consequantur. Restat vt medium non loci ratione, sed corporis accipiamus. Cū enim mūdos hic ex multis ac dissimilib. corporibus in vnā cōpactus sit ac concinnatus molem, necessariò differentiarū eorum motus vicissitudines efficiunt. Id ex eo fit euidens, quòd singula dum substantiam mutant, simul etiam locum alium à priore occupant. dissipatio enim à medio sursum elatam materiam per circulum didit: concretio & stipatio deorsum eam ad medium cogit atque deprimit: quæ de re non est opus hoc loco copiosius differere. Quam enim causam harum affectionum atq; mutationum effectricem posueris, ea vnumquemuis in seipso continebit mundū.

quia  
 rum  
 vim  
 nim  
 non  
 tem  
 ac  
 medi  
 gu  
 co  
 cōp  
 minu  
 vna  
 vna  
 natu  
 mnia  
 loco.  
 facit,  
 nis lu  
 ne de  
 quis  
 beat  
 in te  
 mun  
 greg  
 nius  
 cund  
 dus  
 habeb  
 se par  
 quida  
 gumen  
 motus  
 nebit  
 reliqu  
 in natu  
 tero co  
 esse sol  
 io ab v  
 videam  
 etenim  
 superior  
 dem cur  
 tomos v  
 quali ven  
 se cogita  
 Chrypp  
 debitate  
 mun  
 stantū  
 non min  
 monita  
 to de Po  
 nō recte  
 per mane  
 gnan ca  
 sui rin m  
 cōtinere  
 quom ter  
 pte eiden  
 plu res  
 mu hoc  
 sine iora  
 ueri ion  
 nas, Nep  
 esse iou  
 pin cip

quibus enim peculiare habet medium, suas corporum affectiones, mutationesque, suam naturam & vim, quæ suo quodq; in loco conferuet. Quod enim extra est, siue id nihil est, siue infinitum inane, non prebet mediū: sicut docuimus supra. Cum autem plures sint mundi, vnicuique suum est medium, ac proinde peculiaris etiam cuius motus, aliis ad medium, aliis circa id, aliis ab eo: sicut ipsi distinguunt. Qui autem proposita mediōrum multitudine contendit vndiq; omnia grauiā ad vnum medium cōpelli: is perinde facit ac si postulet omnium hominum (qui numero sunt per multi) sanguinem in vnam aliquam venam cōfluere, omniaq; cerebra vna contineri membrana. quia nimirum iniuriam naturæ fieri putet, si corporum naturalium non omnia solida vno, rara itidem suo quodam sint in loco. Nam & hic absurdum tueretur, & is ineptè facit, qui ferre æquo animo nō potest vt tota quæuis suis vtantur partibus, naturæ ratione atq; ordine debito dispositis. Id quidem absurdum foret, si quis diceret mundum esse qui ita in se Lunam habeat, sicut homo in calcib. cerebrū si gestet, & cor in temporibus. Sed plures à se inuicem separatos mundos statuentē, vna cum totis etiam partes segregare ac diuidere, non est à ratione alienum. vnius enim cuiusq; mundi terra, mare, cælum, secundum naturam erunt collocata. & quibus mundus superiora, inferiora circulo ambientia, centrū habebit non alterius, sed sui ipsius suarumq; inter se partium respectu, intra, nō extra se. Quem enim quidam lapidem extra mundum positum pro argumento adhibent, is neq; quietis expeditā, neq; motus opinionē adfert. Quomodo enim vel manebit, pondere præditus? vel ad mundum feretur, reliquorū instar grauium, cuius pars non est, neq; in naturam eius compositus? De terra autem in altero contenta atq; deuincta mundo non erat necesse sollicitū esse, quomodo non auulsa pondere suo ab vniuerso in hunc mundum transfret: cum videamus naturā suo quasq; partes loco cohibere, Etenim si nō ipsius mundi respectu, sed extra eum superiora & inferiora cōparare instituamus, in eadem cum Epicuro incidemus difficultates, qui atomos vniuersas mouet in loca sub pedibus sita: quasi verò aut inane pedes habeat, aut infinitū in se cogitari superius inferiusve aliquid sinat. Itaque Chrysippū admirari licet, aut potius vehementer dubitare quid nam ei ad animum acciderit, cum mundū in medio collocatū scriberet, eiusq; substantiā ab æterno medium occupasse locum, qui non minimum ei ad permanendū & interitus immunitatē momenti contulerit. Hoc enim in quarto de Possibilibus libro tradit, mediū inanis locum nō rectè somnians, & adhuc causam cur mundus permaneat absurdiorē fictitio isto medio adsignans. cum quidem alibi sepe dixisset substantiam sui in mediū & à medio suo motibus dispensari ac cōtineri. Et quidem reliqua Stoicorū interrogata quæm terreant? dum quærunt quū vnū fatum, vna providentia maneat, ac non plures Ioues fiant, si plures sint mundi. Primum enim si absurdum est multos esse Ioues, ipsorū decreta multo erunt absurdiora. faciunt enim in infinitis mundorū conuertionib. infinitos Soles, Lunas, Apollines, Dianas, Neptunos. Deinde q̄ necessitas cogit multos esse Ioues, si plures sint mundi, nō singulis præesse principē Vniuersi deum mēte ac ratione præditū,

A  
 έχει γὰρ καὶ μέσον ἑκάστου ἴσθιν, καὶ πάτη σαμάτων, καὶ μέλα-  
 βολίας, καὶ φύσιν, καὶ δυνάμιν σώζει καὶ χώραν καὶ φυλάττει  
 ἕκαστον. πῶς μὲν γὰρ ἔκτος εἴτ' ἐσθὲν ἔστιν, εἴτε κενὸν ἀπει-  
 ρον, οὐ παρέχει μέσον, ὡς εἴρηται. πλείονων δὲ κόσμων ὄντων,  
 καθ' ἕκαστον ἔστιν ἴσθιν μέσον. ὥστε κινήσεις ἴδια τοῖς μὲν ὅτι  
 τῆτο, τοῖς δὲ ἀπὸ τῆτου, πῶς δὲ παρὲς τῆτο, καθάπερ ἀλλοῖ  
 ἀφαιρέσειν. ὁ δὲ ἀξιοῦν, πολλὰν μέσων ὄντων, ἐφ' ἑνὸν μόνον  
 ὡς κείονα τὰ βάρη πρόσφαχθῆναι, οὐδὲν ἀφαιρέσει τῶ, πολλὰν  
 ὄντων ἀνθρώπων, ἀξιοῦντος εἰς μίαν φλέβα τὸ πρόσφαχθῆ-  
 ναι ἅμα συρρεῖν, καὶ μὴ μίαν γὰρ τῶν πρόσφατων ἐγκεφα-  
 λῶν παρὲς ἕχαστα, δεινὸν ἠγρύμνηρος εἰ τῶν φυσικῶν καὶ σαμα-  
 τικῶν οὐ μὴν ἀπὸ πρόσφατα σπέρμα καὶ μίαν τὰ μέρη χώραν ἐ-  
 φέζει. καὶ γὰρ εἴτ' ἀποπος ἔσαι, κακείνος, ἀγδρακτῶν εἰ τὰ  
 ὅλα πῶς αὐτῶν μέρεσι χρῆσθαι, τίω καὶ φύσιν ἑσθὲν ἔχρῃσιν  
 ἐν ἑκάστῳ καὶ τῆσιν. ἐκείνο γὰρ ἡ ἀποπον, εἰ πῶς ἔλεγε κῶ-  
 σμον εἶναι τὸν ἐν αὐτῶν σελλίω ἔχοντα, καθάπερ ἀνθρώ-  
 πων ἐν ταῖς πτέρυγαις τὸν ἐγκεφαλον φοροῦντα, καὶ τίω κερ-  
 δία ἐν τοῖς κροτάφοις. τὸ γὰρ, πλείονας ποιοῦντα χωρῆς  
 ἀλλήλων κόσμοις, ἅμα πῶς ὅλοις τὰ μέρη σωμαφορίζειν  
 καὶ σωμαφαιρεῖν ἐκ ἀποπον. ἢ γὰρ ἐν ἑκάστῳ γῆ καὶ θαλάσσο-  
 σα καὶ οὐρανὸς κείσεται καὶ φύσιν ὡς παρὲς ἕχαστα, τὸ, τε αἰὼ  
 καὶ κῆτω, καὶ κύκλω, καὶ μέσον, οὐ παρὲς ἄλλον, οὐδὲ ἐκ-  
 τὸς, ἀλλ' ἐν αὐτῶν καὶ παρὲς αὐτὸν ἔχει τῶν κόσμων ἕκα-  
 στος. ὃν μὲν γὰρ ἔξω τῶ κόσμου λίθον ὑποτίθενται ἕνες, οὐτε  
 μόνως ὑπόρως παρέχει νόησιν, οὐτε κινήσεως. πῶς γὰρ ἢ  
 μὲν βάρη ἔχον ἢ κινήσεται παρὲς τὸν κόσμον, ὡς παρὲς τὰ  
 λοιπὰ βάρη, μὴτε μέρος ὦν αὐτῶν, μὴτε σωμαφαιρῶν  
 εἰς τίω οἰσίδω; τίω δὲ ἐν ἑτέρῳ κόσμῳ παρὲς ἕχαστα  
 καὶ σωμαφαιρῶν ἐκ ἑδῆ ἀφαιρεῖν ὅπως ἐκ ἐν αὐτῶν  
 μέλαχρῆ ἀφαιρεῖ βάρη ἀπορραχίσα τῶ ὅλου, τίω φύσιν ἑ-  
 ρῶντα καὶ τὸν τόνον ὑφ' οὗ σωμαφαιρῶν τῶν μερῶν ἕκαστον. ἐπεὶ  
 μὴ παρὲς τὸν κόσμον, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν τὸ κῆτω καὶ αἰὼ  
 λαμβάνοντες, ἐν ταῖς αὐταῖς ἀπειρίας ἐπικύρω χρῆσο-  
 μεθα, χρῆσοῦντι τῶ ἀτόμοις ἀπάσας εἰς τῶν ὑποπόδας  
 τόποις, ὡς παρὲς τῶ κενὸν πόδας ἔχοντες, ἢ τῶ ἀπειρίας ἐν  
 αὐτῶν κῆτω τε καὶ αἰὼ, ἀφαιροῦνται διδύσης. δὲ καὶ Χρύ-  
 σιππῶν ἔστι θαυμαζέειν, μέλλον δὲ ὅλας ἀφαιρεῖν ὅ, τι δὴ  
 παρὲς τὸν κόσμον ἐν μέσῳ φησὶν ἰδρύσθαι, καὶ τίω οἰσίδω  
 αὐτῶν τὸν μέσον τόπον αἰδῶς κατελιφῆσαι, οὐχ ἦκιστα τῶ τὸν  
 σωμαφαιρῶν παρὲς τίω ἀφαιροῦν καὶ οἰοῖναι ἀφαιροῦν.  
 E  
 τῶ γὰρ ἐν τῶ τετάρτῳ παρὲς διωατῶν λέγει, μέσον τε πῶ  
 ἀπειρου τόπον ἐκ ὀρθῶν οἰειρώτων, ἀποπτῶτερον τε τῶ  
 ἀφαιροῦ τῶ κόσμου τῶ ἀνυπάρκτῳ μέσῳ τίω ἀπῶ  
 ὑποτίθῃ καὶ τῶτα πολλάκις εἰρηκῶς ἐν ἑτέροις, ὅτι ταῖς  
 εἰς τὸ αὐτῶν μέσον ἢ οἰσίδω, καὶ ταῖς ἀπὸ τῶ αὐτῶν μέσον δρῶ-  
 κείται καὶ σωμαφαιρῶν κινήσει. καὶ μὴ τὰ γὰρ ἄλλα τῶ  
 Στωικῶν πῶς ἀφορηθῆναι, πτωχονομῶν πῶς εἰ μὲν μὴ μίαν  
 μῦθῃ καὶ παρὲς ἕχαστα, καὶ οὐ πολλοὶ Δίεσ καὶ Ζῆνες ἔσονται, πλεί-  
 ὶων ὄντων κόσμων. παρὲς μὲν γὰρ εἰ τὸ πολλοὶ εἶναι Δίας  
 καὶ Ζῆνας ἀποπον ἔστι, πολλὰ δὴ πτωχῶν ἔσαι τὰ ἐκείνων ἀπ-  
 F  
 πῶτερον. καὶ γὰρ ἠλίους καὶ σελλίω καὶ Ἀπόλλωνας καὶ  
 Ἀρτέμιδας καὶ Προσειδῶνας ἐν ἀπειρίας κόσμων παρὲς ἕ-  
 χαστα ἀπειρίας ποιοῦσιν. ἐπειθῆ τῶ ἀνάγκη πολλοὶ εἶναι Δίας,  
 ἀνὰ πλείονες ὡς κόσμοι, καὶ μὴ καθ' ἕκαστον ἀφαιροῦντα παρὲς ἕ-  
 χαστα καὶ ἠγεμόνα πῶ ὅλου ἑσθὲν ἔχοντα καὶ ἰοῦν καὶ λόγον,

οἷος ὁ παρ' ἡμῶν κύριος ἀποδύτων καὶ πατὴρ ἐπονομαζόμε-  
 νος; ἢ τί κωλύσει τὸ τῷ Διὶ εἰμῶν μῆτις καὶ παρνοίας ὑπηκόους  
 πόρ(ας εἶ), καὶ τὸτον ἐφορεῖν ἐν μέρει καὶ κατὰ δύναμιν, ἐν δὲ  
 δόξῃ πάντων ἀρχαῖς καὶ ἀπειρμάτῃ καὶ λόγῳ τῷ φαινομένῳ; οὐ  
 γὰρ ἐν ταῦτα μὲν ἐν σωματικῇ σῶμα πολλάκις ἐκ διεσώτων  
 σωματικῶν, οἷον ἐκ κλησίου καὶ ἐκ γράτῃμα, καὶ ἄλλοις ὧν ἐκάστῳ καὶ  
 ζῷον καὶ φρονεῖν καὶ μὴ δύναιτο συμβέβηκεν, ὡς οἴεται Χρύσιππος.  
 ἐν δὲ τῷ πόρτῃ δέκα κόσμοι, ἢ πεντήκοντα καὶ ἐκάστον οἴ-  
 τας ἐν γρηθοταί λόγῳ, καὶ παρὸς ἀρχὴν σωματικῶν μίαν,  
 ἀδιώατον ἔστιν. ἀλλὰ καὶ πόρτῃ παρέπει θεοῖς ἢ ποιῶν τῇ ἀφ-  
 παξίς. οὐ γὰρ ὡς σμικρῶν ἢ γῆμονας δεῖ ποιεῖν ἀεζόδοις, ὅσῳ δὲ  
 φερεῖν συγκλείσαι τῇ ὕλῃ, μᾶλλον δὲ συμφραζέσθαι, ὡς  
 ὅσοι οὗτοι τῶν θεῶν ἀέρων ἔξῃς ποιῶντας, καὶ ὕδατων καὶ πυ-  
 ρὸς διωάμεις ἐγκυκλωμῶν ἢ γῆμονοι σὺν γῆμονοῖσι τῶν κέ-  
 σμων, καὶ πάλιν σὺν ἀεράτοις, ἐκ ἀπολύτῃς, οὐδὲ ἐλάθε-  
 ροις, οἷον ἠνιόχοις ἢ κυβερνήταις οἴτας. ἀλλ' ὡς ὅσοι ἀγαλμάτῃ  
 παρρηλοῦται καὶ σωματικῇ) βιάσῃ, ἔτις ἐγκυκλεισμοῖς  
 εἰς τὸ σωματικῶν καὶ συγκλείσθαι γῆμονοῖς, κρινωνοῦντας  
 αὐτὰ μέγρι φθορῆς καὶ ἀφλύσεως ἀπάσης καὶ μελαβολῆς,  
 ἐκείνο δὲ οἷμα, σιμνότερο; ὁ λόγος καὶ μεγαλοφρονέτερος,  
 ἀδεσπότερος δὲ ἀδερκατεῖς τῶν θεῶν ὄντας, ὡς οἱ Τιτωδα-  
 εἶδα τῶν χειμαζομένων βοήθῃσι, ἐκ γῆμονοῖς τε μαλασ-  
 σοντες βία τὸν πῦν ἀκείας τε ἀέμφῃ ρίπας, ὅσοι ἐμπλέον-  
 τες αὐτῶν καὶ συγκινδυνῶντες, ἀλλ' αἰῶνι ἐπιφαινομένοι  
 καὶ σῶζοντες οὕτως ὑπεῖναι τὸν κόσμον ἄλλοτε ἄλλον, ἢ δὸν  
 τε τῆς γῆας ἀγῆμονοις, καὶ τῇ φύσει σωματικῶν ὄντας ἐκα-  
 στον. ὁ μὲν γὰρ Ὀμηρικὸς Ζεὺς οὐ πόρτῃ παρὸς μετέθηκε τὸ  
 ὄψιν ἀπὸ Τροίας ἐπὶ τὰ Θράκια καὶ τῶν παρ' ἐπὶ τὸ Ἰστρονομῆ-  
 δας ὁ δὲ ἀληθινὸς ἔχει καλὰς καὶ παρπούσας ἐν πλείοσι κέ-  
 σμοις μελαβολῆς, οὐχὶ κενὸν ἀπειρον ἔξω βλέπων, οὐδὲ ἐ-  
 αὐτῶν, ἄλλο δὲ ὅσοι (ὡς ὠήθησαν ἔνιοι) νοῶν, ἀλλ' ἔργα τε  
 πᾶν καὶ ἀδερῶν πολλὰ κινήσει. τε καὶ φερεῖς ἀέρων ἐν  
 παρὸς καὶ ἀδερῶν. οὐ γὰρ ἀπειρῶν μελαβολῆς,  
 ἀλλὰ καὶ πόρτῃ χεῖρῃ τῷ θεῶν, εἰ δὲ τῷ φαινομένῳ τε κη-  
 ρεῖται τῶν κατ' οὐρανὸν δέκα μείψοι καὶ παρὸς. ἢ μὲν  
 οἷον ἀπειρία πόρτῃ τῶν ἀγῆμον καὶ ἀλόγῳ καὶ μηδα-  
 μῇ παρρηλοῦται θεῶν, ἀλλὰ γῆμονοῖς παρὸς πόρτῃ τῶν  
 καὶ τύχῃ καὶ ἀδερῶν. ἢ δὲ ἐν ὡς οἷμα πλῆθει καὶ  
 ἀριθμῶν κόσμων ἐπιμέλεια καὶ παρνοία τῆς εἰς ἐν δεδυ-  
 κῆς σῶμα καὶ παρρηλοῦται ἐν, καὶ τῶν μελαβολῆς  
 ἡζούσης καὶ ἀναπλάθουσης ἀπειράκις, ἐμοῖς δὲ καὶ μη-  
 δὲν ἔχειν ἀσημνότερον μὴτ' ἐπιπινώτερον. ἐγὼ μὲν οἷον  
 τῶν εἰπῶν ἀπέρον. ὁ δὲ Φίλιππος οὐ πολὺν χρόνον ἀφ-  
 λιπῶν, τὸ μὲν ἀληθῆς παρὸς τῶν οὕτως ἔχειν ἢ ἐτέρως, ὅσοι  
 δὲ ἔργῳ διὰ χειρὸς ἀμῶν. εἰ δὲ τῷ θεῶν ἐκ βιάζομεν ἐνός  
 κόσμου, ἀφ' ἢ πέντε μόνων ποιούμεν οὐ πλείονον διημερ-  
 γῶν, καὶ τίς ἔστι τῷ ἀριθμῶν τῶν παρὸς τὸ πλῆθος λόγος, ἢ δὲ ἄν  
 μοι δὲ καὶ μαθεῖν, ἢ τῷ ἐν ταῦτα τῷ Εἰκαθερώσῳ τῷ ἀγῆμονοι.  
 οὐτε γὰρ τείγωνος ἢ τεβῆγωνος, οὐτε τέλειος ἢ κυβικός, οὐτ'  
 ἀλλῶν ἢ ἀφῆται καὶ μῶν τῶν παρὸς τῶν ἀγαπῶσι τῶν  
 πιαῦτα καὶ ταυμάζουσι. ἢ δὲ ἀπὸ τῶν σοικίων ἐφοδος καὶ  
 αὐτὸς ὑπερῆξας, πόρτῃ δὲ ἐκ τῶν ὅσῳ, καὶ μὴδὲν ὑπε-  
 φαίνοσα τῆς ἐκείνων ἐπεσπαιμῆς πιθανότητος εἰπεῖν,

A qualis est qui à nobis dominus omnium ac pater  
 cognominatur? Aut quid obstabit, quominus Io-  
 uis fato ac providentiæ omnes ei obediant, isq; sin-  
 gula inspiciat, ac dirigat, singulis præbens initia,  
 femina, ac rationes eorum quæ peragantur? Cùm  
 enim in reb. humanis sæpenuerò vnum aliquod  
 corpus ex diuersis corporib. constet, quorum pro  
 se quoduis viuat, intelligat, sentiat, vt est concio, vt  
 exercitus, vt chorus, quod & Chrysippo visum  
 fuit: in vniuerso nefas nequaquam putandum est,  
 esse mundos x, l, aut c, qui omnes vna regantur  
 mente, & ab vno pendeant principio. imò autem  
 admodum deos decet talis dispositio. Non enim  
 B tanquam apum examinum ductores eos debemus  
 statuere qui nusquam exeant, aut materiæ inclusi  
 adseruentur, ac quasi in ea obthurentur. id quod  
 faciunt Stoici, qui deos introducunt aërum, aqua-  
 rum, & ignium affectiones seu facultates quafdam  
 infitas, eosque & gignunt cum mundo, & rursus  
 cum eodem comburunt. neq; eos liberos ac solu-  
 tos instar aurigarum aut gubernatorum faciunt:  
 sed quo modo simulacra suis basibus adfixa sunt,  
 ita deos corporeæ inclusos naturæ ac tanquam  
 clauis immixtis adstrictos faciunt, consortes o-  
 C mnium mutationum, etiam ad interitum vsque.  
 Hæc verò, nisi fallor, magnificentior est & maie-  
 stati deorum affiniore sententia, esse eos liberos, ne-  
 que alieno subiectos dominio. vtq; Castores auxi-  
 lium iactatis tempestate ferunt, suoq; aduentu  
*Leniunt fluctus, celeresq; ventos,*  
 non ipsi simul nauigantes, aut in eodem versantes  
 periculo, sed ab alto superuenientes salutemq; ad-  
 ferentes: ita eos alium aliâs inuisere mūdum, cū  
 cōtemplationis ductos iucunditate, tum quòd sua  
 natura singulorum gubernationē adiuuant. Nam  
 Homericus quidem iste Iupiter non vsque adeò  
 longè oculos à Troia diuertit, in Thraciam & No-  
 D mades Istri accolâs intuens. verus autem pulcras  
 habet, ipsiq; conuenientes in variis mundis muta-  
 tiones, non inane extra infinitum cernens, neq; se-  
 ipsum ac nihil aliud (quæ nonnullorū fuit opinio)  
 considerans: sed opera deorum & hominum, mo-  
 tusque & conuersiones siderum multiplices con-  
 templans. Non enim odit mutationes diuina na-  
 tura, sed admodum iis delectatur, si licet hoc colligere  
 ex siderum vicissitudinib. conspectui nostro  
 expositis. Enimuerò infinitas omnino bruta est &  
 importuna, neq; deum admittit, fortuna & casu o-  
 E mnibus in reb. vtitur. At in certa multitudine de-  
 finitoq; numero mundorū administratio ac pro-  
 uidentia versans, ei quæ in vnum aliquod corpus  
 illapsa eiq; adfixa id infinities transmutat atq; re-  
 fingit, neq; maiestate cedit, ne que est laboriosior.  
 Hæc ego locutus, conticui. Philippus autem tem-  
 poris exiguo spacio elapso, Hæc, inquit, Sicne ha-  
 beant an secus, meum non est affirmare. Quod si  
 tamen deum extra vnum mundum proferimus,  
 cur eum quinq; duntaxat artificem faciamus mū-  
 dorum, non plurium, & quæ sit huius numeri ad  
 multitudinem mundorū ratio, cogniturum me  
 maiore cum voluptate arbitror, quam quæ sit E  
 F hæc dedicati causa. Is enim numerus neq; triangu-  
 lus est, neq; quadratus, neq; perfectus, neq; cubi-  
 cus, neq; vllam aliam videtur elegantiam offerre  
 iis, qui studio istarum rerum afficiuntur, has que

magni faciunt subtilitates. Illa autem ab elementis ratiocinatio, quam Plato per ænigma innuit, omni-  
 nò obscura ac intellectu difficilis est, neque probabilitatem aliquam præ se fert, qua inductus concluderit,

cum sint quinq; corpora equiangula & equilatera æqualibusq; contenta superficiebus, ea in materia venisse, & ex his statim quinq; confectos esse mundos. At verò, inquam ego, viderar Theodorus Solensis non ineptè rem explicasse, vbi mathematica Platonis interpretatur. Sic autem tractat. Pyramis, octaëdron, quod est octo: icosaëdron quod est viginti: & dodecaëdron, quod est duodecim basium corpus, quæ prima ponit Plato, pulchra quidem sunt omnia, ob proportionum & rationum æqualitates: neque his melius quicquam aut aliud simile componere naturæ atq; concinnare est relictum. Vnam tamen omnia compagem sortita non sunt, neq; ortum habent similem. sed tenuissimum est corpus atque minimum Pyramis, maximum & plurimis constans partibus dodecaëdron: reliquis è duobus icosaëdron numero constat triangulorū ampliore quàm duplo, si cum octaëdri conferatur triangulis. Impossibile itaq; est, ex vna simul isthæc omnia nasci materia. Tenuia enim & exigua, ac quorum simplicior est constructio, illa prima obtemperare motori atq; efformatori materiei, constituique oportet, & prius existere quàm ea quæ magnas partes ac multa habent corpora: è quibus est dodecaëdron, cuius compages plus requirit laboris. Hinc sequitur solam pyramidem esse primam corpus, reliquorum nullum, cum ortus eorum natura sit posterior. Est autem huius quoq; absurdi remedium, materiæ in quinque mundos diuisio ac diductio. alibi enim primum pyramis exstitit, alibi octaëdron, alibi icosaëdron. ex eo autem, quod in quavis materiæ parte primum exstitit, reliqua orientur secundum concretionem partium, qua omnium in omnia mutatio efficitur. id quod Plato ipse monstrat ferè per omnia orationem deducens. nobis satis erit breuiter sic intelligere. Aer fit igni extincto, rursusq; aer attenuatus ignem edit horum affectiones & mutationes considerari debent in vtriusq; feminibus. Semina ignis sunt pyramis ex xxiv primis triangulis conflata. aeris autem, octaëdron ex xlviii eiusdem generis trigonis. Fit ergo aeris vnum elementum è duob. ignis coactum & temperatum: rursusq; vnū aeris corpus diuisum, in duo ignis corpora fecernitur: iterumq; in sese compactum atq; coiens, ab it in aquæ formam. Itaq; vbiq; semper illud quod primò exstitit, mutatione sui reliquis expeditam nascendi rationem præbet. vt iam non vnum duntaxat fit primum, sed aliud in alia materiæ parte princeps originis reliquorum, idemq; omnib. primordii nomen hoc modo seruetur. Hic Ammonius. Animosè quidem, inquit, ista & magno cum studio Theodorus elaborauit. mirer verò, si non sumserit ea, quorum alterum ab altero euertitur. Ponit enim, quinq; ista non simul omnia nasci, sed id semper prius oriri, quod tenuissimum est ac minore negotio constituitur. Deinde, tanquam non pugnans huic sumtioni, sed eius consequens, subdit, non omnem materiam occupari à tenuissimo & simplicissimo corpore: sed aliquando etiam grauiam & multis constantia partib. ortum ex materia antecapere. Præterea quinque primis corporibus propositis, ideoque totidem esse mundos affirmato, probabilitate tantum quatuor corporibus tractandis vtitur, cubum autem tanquam in calculorum ludo subtrahit, qui neque mutari in reliqua potest, neque reliqua in ipsum,

A ως εἰκός ἐστὶ πέντε σωματίων ἰσογωνίων καὶ ἰσοπλευρῶν καὶ περιεχομένων ἴσοις ὀκταπέδαις, ἐξηνομήτων τῆ ὕλης, ποσότητες δὴ οὗτοι ἀπὸ τῆς ἀποτελεθῆναι κόσμου. καὶ μὲν (ἐφ' ἧν ἐγὼ) δόκει Θεόδωρος ὁ Σολδαίου Φαύλως μετέπειτα τὸ λόγον, ἐξηνομήτος τὰ μαθηματικά τῆ Πλάτωνος. μέτεπειτα ὁ οὐτως. πυραμῖς, καὶ ὀκταέδρον, καὶ εἰκοσαέδρον, καὶ δωδεκάεδρον, αὐτὰ πρῶτα τῆ Πλάτωνος, καὶ μετὰ ἐστὶ πρῶτα, συμμετείας λόγον καὶ ἰσότησι, καὶ κρείσσον ὅσον αὐτῶν, οὐδὲ ὁμοίον ἄλλο σωματίον τῆ φύσει καὶ σωμαρμόσαι λέλειπται. μίας γὰρ μὲν πρῶτα συστάσεως ὅσον εἰληγεν, οὐδὲ ὁμοίαι ἐχει τῶν ἡμεσιν, ἀλλὰ λεπτότατον μὲν ἐστὶ καὶ μικρότατον ἢ πυραμῖς, μέγιστον δὲ καὶ πολυμερέστατον ὁ δωδεκάεδρον. τῶν δὲ λεπτομέτρων δυεῖν τῶ ὀκταέδρου, μείζον ἢ διπλασίον πλήρη τριγώνων ὁ εἰκοσαέδρον. δὲ τῶν ἡμεσιν ἅμα πρῶτα λαμβάνειν ὅσον μίας ὕλης ἀδιυάτων ἐστὶ. τὰ γὰρ λεπτά καὶ μικρά καὶ ταῖς κατὰ σκευῆς ἀπλούτερον, πρῶτα τὰ κινουῦντι καὶ ἀναπλάθονται τῶ ὕλῃ ὑποακούειν ἀνάγκη καὶ σωματελεῖσθαι καὶ περιφύεσθαι τῆ ἀδρομερῶν καὶ πολυσωματίων, ὅσον καὶ τῶν συστάσιν ἐργωδέτερον ἐχόντων ὁ δωδεκάεδρον. ἐπεὶ τῶ τῆ πρῶτον, ὁ μόνον ἐστὶ σῶμα πρῶτον τῶ πυραμῖδα, τῶ δὲ ἄλλων μητέρον, ἀπολείπονται τῆ φύσει τῆς γενέσεως. ἐστὶν οὖν ἴαμα καὶ αὐτῆς τῆς ἀπτείας ἢ τῆς ὕλης εἰς πέντε κόσμους ἀφαιρέσει καὶ ἀφαιρέσει. ὅπου μὲν γὰρ πυραμῖς (ὡς ἐστὶ γὰρ πρῶτον) ὅπου δὲ ὀκταέδρον, ὅπου δὲ εἰκοσαέδρον. ὅσον τῶ πρῶτον ἀνὰ ἑκάστη τὰ λοιπὰ τῶ ἡμεσιν ἐξεί, καὶ σύγκρισιν μερῶν εἰς πρῶτα γινόμενης πᾶσι μετὰ βολῆς, ὡς αὐτὸς ὁ Πλάτων ὑποδείκνυσιν ἀφ' ἑκαστῶν πρῶτων σχεδὸν ἐπεξίον. ἡμῖν ὁ βραχέως ἀρκέσει μαθεῖν. ἐπεὶ ἀπὸ μὲν σενονομήτου πυρὸς ὑφίσταται, καὶ λεπτιομήτος, αὐτῆς δὲ αὐτὸ πῦρ ἀναδίδωσιν, ἐν τοῖς ἐκατέροις ἀπέρμασι τὰ πᾶσι θεοῦ καὶ τῆς μετὰ βολῆς. ἀπέρμασι δὲ πυρὸς ἢ πυραμῖς, ὅσον εἰκός καὶ τεσσάρων πρῶτων τριγώνων. ὁ δὲ ὀκταέδρον ἀέρος ὅσον τεσσάρων καὶ ὀκτῶ τῶ αὐτῶν γίνεται. γίνεται τοῖσι μὲν ἀέρος μὲν ἐν φοιχείον, ὅσον δυεῖν πυρὸς συσκευέντων καὶ συστάσιν, ὁ δὲ ἀέρος αὐ κεραυνομήτος, εἰς δύο πυρὸς ἀφαιρέσεται σῶμα. σωματιομήτος δὲ αὐτῆς αὐτῶν καὶ συμπίπτον, εἰς ὕδατος ἰδίαι ἀπεισιν. ὡς τε πρῶτα γὰρ ὁ περιφύεσθαι ἀεὶ, πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑπάρως ἀρῆσθαι τῶ ἡμεσιν ὅσον τῆς μετὰ βολῆς καὶ μὴ μόνον ἐν ἐστὶ πρῶτον, ἐτέρου δὲ ἐν ἐτέρω συστήματι κίνησιν ἀρχὴν καὶ ἀρῆσθαι πικρῶν ἐς ἡμεσιν ἐχόντος, πᾶσι τηρεῖσθαι τῶ ὁμοθυμίαν. καὶ ὁ Ἀμμώνιος, Ἀνδρικός μὲν (ἐφ' ἧν) αὐτὰ τὰ Θεοδώρου καὶ φιλοτίμου ἀφαιρέσθαι. θαυμάσαιμι δὲ αὐ εἰ μὴ δόξειεν ἀρῆσθαι λήμματα ἀναρῆσθαι ἀλλήλων. ἀξιοῖ γὰρ ἅμα πᾶσι τοῖς πέντε μὴ ἀρῆσθαι τὴ συστάσιν, ἀλλὰ ὁ λεπτιοτάτον ἀεὶ καὶ δὲ ἐλάττωνος ἀρῆσθαι σωματιομήτος περιφύεσθαι εἰς ἡμεσιν. εἶτα ὡς ἀρ ἀκόλουτον, οὐ μαχόμενον τέτρω, τῆσι, ὁ μὴ πᾶσαν ὕλῃ πρῶτον εἰσφέρειν ὁ λεπτιοτάτον καὶ ἀπλῆστατον, ἀλλ' ἐναχῆ τὰ ἐμβεῖσθαι καὶ πολυμερῆ φθάνειν ἀρῆσθαι ταῖς ἡμεσιν ὅσον τῆς ὕλης. αὐτὸ δὲ τῆ πέντε σωματίων πρῶτων ὑποκειμένων, καὶ ἀφ' ἑκάστου κόσμων λεγόμενων ἐστὶ τοσούτων, πρὸς μόνον τὰ τεσσάρων τῆ πιθανότητι ἀρῆσθαι. τὸν δὲ κύβον, ὡς ἀρ ἐν παιδῶν ψήφων ὑφῆρηται, μὴτ' αὐτὸν εἰς ὅκτιστα μετὰ βολῆσθαι πεφυκῶτα μὴτ' ὅκτειοις ἀρῆσθαι μετὰ βολῆσθαι εἰς ἑαυτὸν,

ἄτε δὴ τῶν τετραγώνων οὐχ ὁμογενῶν ὄντων. ἐκείνοις μὲν γὰρ  
 ὑποκείται κριτὸν ἐν πᾶσι δὲ ἡμιτετραγώνων, ἐν τῷ ἴδιον  
 μόνῳ δὲ ἰσοσκελῆς, οὐ ποιοῦντες ἐκείνο συνείπον, οὔτε  
 σύγκρατον ἐπιπέδου. εἴπερ οὖν πέντε σωματίων ὄντων καὶ  
 πέντε κινήσεων, ἐν ἑκάστῳ τῶν ἡγεμονίαι ἔχει τῆς ἡμέτερας  
 ὅπου γένεσιν ὁ κύβος ὡς ἄλλοι, οὐδὲν ἔσαι τῶν ἄλλων εἰς οὐδὲν  
 γὰρ ἐκείνων μεταβάλλειν πέφυκεν. εἰ γὰρ ὅτι καὶ δὲ πρὸ κα-  
 λου μέρους δωδεκαέδρου στοιχείον ἄλλο ποιοῦσιν, ὅσα ἐκείνο  
 δὲ σκαλιῶν εἶναι οὐ τῶν πυραμίδων καὶ δὲ ὀκτάεδρον καὶ δὲ  
 εἰκοσάεδρον ὁ Πλάτων συνείπον. ὥστε ἅμα γελῶν ὁ Ἀμ-  
 μώνιος εἶπεν, Ἡ ταῦτά σοι διαλυτέον, ἢ ἰδίον ἢ λεκτέον  
 πρὸς τῆς κινήσεως ἀπειρίας καὶ γὰρ, Πιθανώτερον οὐδὲν ἔγω λέ-  
 γειν ἐν γὰρ πρὸ παρῶν. βέλτιον δὲ ἴσως ἐστὶν ἰδίως διήκονας  
 ὑποκείναι δόξης ἢ ἀλλοτείας. λέγω πῶν αὐτῆς εἶναι δὲ δὲ  
 ὅτι δυοῖν ὑποκειμένων φύσεων, τῆς μὲν ἀσθητικῆς ἐν ἡμέ-  
 ραι καὶ φρεσὶ μεταβάλλου καὶ φορητῆς ἄλλοτε ἄλλος, ἐτε-  
 ρος δὲ ἐν οἴσῃ νοητικῆς αἰεὶ καὶ ταῦτα ὡσαύτως ἐχούσης,  
 δεινὸν ἐστὶν, ὡς ἐπαύρη, τῶν μὲν νοητικῶν διαείσασθαι καὶ δια-  
 φορεῖν ἔχειν ἐν ἑαυτῇ, τῶν δὲ σωματικῶν καὶ παθητικῶν,  
 εἰ μὴ μίαν τῆς ἀπολείπουσιν πεφυκῆν αὐτῇ καὶ σωματικῶν  
 ὄντων, ἀλλὰ χωρίζει καὶ διίστησιν, ἀρρακτικῶν καὶ δευτε-  
 ραίνων. τὰ γὰρ μόνιμα καὶ θεῖα δὴ πρὸς μάλλον αὐτῶν ἔχε-  
 ραται ὡς ἄλλοι, καὶ φύσει ὡς αἰσῶν ἐστὶ τῶν μὲν ἀπασαν  
 καὶ διαίεσιν. ἀλλὰ καὶ τῶν ἡγεμονίαι ἢ τῆς ἐτέρου δυνάμεις ἀπο-  
 μνή μίσησιν ἐκείνων τῶν καὶ τῶν ἀπομνημονεύσασθαι τοῖς νοη-  
 τῶν καὶ λόγων καὶ ἰδέσθαι ἀνομοιοτήτας. ὅταν ἐκείνων  
 πῶς ἐν δὲ πρὸς ἀποφάνοισιν ὁ Πλάτων, τὸ, τε ὄν εἶναι φησὶ καὶ  
 δὲ ταῦτον καὶ ἑτέρον ὅτι πᾶσι δὲ κίνησιν καὶ στασι. ὄντων  
 οὖν πέντε τῶν, οὐ θαυμαστὸν ἢ εἰ τῶν πέντε σωματικῶν  
 στοιχείων ἐκείνων ἕκαστον ἕκαστου μίμημα τῆ φύσει καὶ εἰδα-  
 λον ἐστὶ γενητικῶν, ὅσα ἀμικλῶν, ὅσα εἰλικρινῆς, ἀλλὰ  
 πρὸς μάλιστα μετακίεσθαι ἕκαστον ἕκαστης δυνάμειος. ὁ μὲν γὰρ  
 κύβος ἐμφανῶς στασιεὶς οἰκείον ἐστὶ σῶμα, διατῶν τῶν ὅτι  
 πέδων ἀσφάλεια καὶ βεβαιότητά. τῆς δὲ πυραμίδος πᾶς  
 ἀμικλῶν δὲ πυραμίδος καὶ κινήσιν ἐν τῇ λεπτότητι τῶν πλῆ-  
 ρων καὶ τῇ τῶν γωνιῶν ὀξύτητι κατὰ μοῖσιν. ἢ δὲ τῆς δωδε-  
 καέδρου φύσει, ὡς ἐπιπέδου τῶν ἄλλων σχημάτων οὐσα, πρὸ  
 ὄντος εἰκῶν ὡς πρὸς πρὸς σωματικῶν γενέσθαι δόξασθαι. τῶν ἢ  
 λοιπῶν δυῶν, δὲ μὲν εἰκοσάεδρον τῆς τῆς ἐτέρου, δὲ δὲ ὀκτάε-  
 δρον μάλιστα τῆς ταῦτα μετακίεσθαι ἰδέας. δὲ τῆς μὲν αἰ-  
 ερῆς γελῶν οἴσῃ πᾶσι ἐν μιᾷ μορφῇ, ταῦτερον δὲ, ὡς ἄλλοι  
 ὅτι πλείστα τὰ κεραινωσθαι ἡμῶν ποιότητων βεπορῶν  
 παρῶν. εἴπερ οὖν ἡ φύσις ἀπαιτεῖ τῶν ἰσονομίαι ἐν  
 πᾶσι, καὶ κινήσει εἰς ἐστὶ μὴ τε πλείους γενέσθαι μὴ ἐ-  
 λλάττωσθαι τῶν ἀδυναμιῶν, ὅπως ἕκαστον ἕκαστου τῶν ἡγε-  
 μονικῶν ἔχει καὶ δυνάμει, ὡς ἄλλοι ἐν ταῖς συστάσει τῶν σωμα-  
 τῶν ἔχει. οὐ μὲν ἀλλὰ τῶν μὲν ἕκαστου ὡς ἀμικλῶν τῶν θαυ-  
 μάσιος εἰ τῶν ἐν ἡμῶν καὶ μεταβολῆ φύσιν εἰς ἡμῶν ποσῶ-  
 τα διαίεσθαι. ἐκείνο δὲ ἢ δὲ σκεπτεῖτε κινήσιν ὡς ἄλλοι  
 ὅτι τῶν αἰωπάτω δὲ γωνίαι, λέγω ἢ τῆς ἐνός καὶ τῆς ἀσείσου δυά-  
 δος, ἢ μὲν ἀμορφίας πᾶσι στοιχείων οὐσα καὶ ἀταξίας, ἀπει-  
 ρία κινήσιν ἢ τῆς ἐνός φύσει οὐκ ἔχουσα καὶ μεταβολῶν  
 τῆς ἀπειρίας δὲ γενῶν καὶ ἀλογῶν καὶ ἀσείσου, ἐμμορ-  
 φον παρῶν, καὶ τῶν ἐπορῶν πρὸς τὰ ἀσθητικῶν δει-  
 ξεῖ καὶ γὰρ ἄλλοι ἀμικλῶν ὡς ἀμικλῶν καὶ δευτερογενῶν.

A cum triangula sint diuersi generis. Illis enim om-  
 nibus commune ponitur principium semissis  
 trianguli, huic autem soli peculiare æquicrurum  
 triangulum: q; cum illo inclinatione aliqua coire:  
 aut cōmisceri & vniri nequit. Ergo cū sint quin-  
 que corpora, quorū vnum quodq; vt primum in v-  
 no de quinq; mundis materiā occupauit, reliquo-  
 rum originis princeps sit: fiet vt vbi cubus primo  
 existet, reliquorū nullum sit futurum, cū in eo-  
 rum nullum mutari cubus queat. Omitto, q; ele-  
 mentum dodecaëdri aliud faciunt, non scalenum  
 istud, ex quo Pyramidē, octaëdrum, & icosaëdrum  
 Plato cōstituit. Itaq; tibi (subridens autē simul hæc  
 dicebat Ammonius) aut dissoluenda hæc sunt, aut  
 propriū aliquid adferendū, quo nos à cōmuni hac  
 hæsitacione expedias. Ego in hæc verba respondi.  
 Non habeo fanē in præsentia probabilius aliquid.  
 præstat tamen fortasse suæ quam alienæ opinionis  
 rationes reddere. Rursum ergo sermonē à princi-  
 pio arcessens dico. Cū constet duas esse naturas,  
 vnam sensilem, ortui, interitui, mutationibusq; &  
 motib. variis obnoxia: alteram, quæ solo intellectu  
 percepta semper eodē se habet modo: per iniquū,  
 amice, videtur hanc diuisam suisq; distinctam di-  
 cere differentiis, corporeā autem & motib. subie-  
 ctam si quis non concedat vnam esse coherentem  
 sibi & partium inuicem momentis vnitam, sed se-  
 parat ac diuellat, indignari & fremere. Nimirum  
 enim stabilia & diuina magis conuenit inuicē esse  
 continuata, omnemq; quantum eius fieri potest  
 fectiōnem ac diuisionē fugere. quanquā Diuersi  
 natura hæc quoq; aggressa, maiora fecit quam quæ  
 distantia locorum æstimantur inter ea interualla:  
 tanta est mentis notionū & idearū dissimilitudo.  
 Itaq; Plato opponens se iis qui vnum pronunciant  
 esse Vniuersum, quinq; statuit principia, Ens, Idē,  
 Diuersum, Motum, Quietem. quæ cū sint, nō est  
 mirum si corporeorū principiorū quoduis sui ali-  
 quod exemplū imitando in natura impressum ha-  
 bet, non expers mixtionis aut sincerū, sed vt singu-  
 la singularū facultatū participant aliquid. Proinde  
 cubus perspicuē signum est quietis conueniens,  
 propter superficiē stabilitatē. pyramidis igneam  
 vim & ad motum agilitatem quiuis in laterum &  
 angulorum acumine deprehenderit. natura dode-  
 caëdri, quæ apta est ad cōplectendum reliquas fi-  
 guras, Entis effigies omnia corpora cōprehenden-  
 tis videtur esse. de reliquis duobus icosaëdrum di-  
 uersi, octaëdrum eiusdem ideæ conuenit. itaq; al-  
 terum aërem qui vna in forma omnē substantiam  
 continet, alterum aquam quæ temperando pluri-  
 mas qualitatis species recipit, exhibuit. Quod si er-  
 go natura in omnib. æqualitatem exigit, mundos  
 neq; plures exemplis istis consentaneum est, neq;  
 pauciores esse. vt cuius sua sit princeps constitutio  
 atq; vis, sicut in compositionibus erat corporum.  
 Atq; hac quidem oracione eos libuit demulcere,  
 qui mirantur nos naturam ortui & mutationi ob-  
 noxiam in tot partiri genera. Hoc autem vnā me-  
 cum vniuersi perpendite, quod supremorum  
 principiorum, Vnius inquam & infiniti Binarii,  
 hoc quia elementum est omnis informitatis &  
 confusions, Infinitas dicitur: Vnitatis autem na-  
 tura cū definiat ac determinet infinitatis vacu-  
 um, & ratione ac finibus carentem naturam, in-  
 format eam, atque vtcunq; appellationem quæ in  
 singulis monstratur sensilibus, sustinet atq; accipit.

Hec pr  
 mo om  
 congru  
 quædan  
 decidat  
 merus  
 sum inf  
 posita  
 forma  
 ordina  
 trunq  
 maxima  
 finitū p  
 lius prin  
 rium est  
 tur quin  
 autē su  
 filis & c  
 quot d  
 rium el  
 cōpositi  
 patem  
 potera  
 cipii n  
 go cop  
 tati diu  
 letetur  
 ne Vni  
 titudo q  
 naturam  
 & euid  
 impar  
 pedieb  
 illet vt  
 mater  
 d'ndi n  
 teria & d  
 pare imp  
 hæc dice  
 id est om  
 gnificat  
 flatus nu  
 plicati, al  
 nus pari  
 numerum  
 fert. Mitto  
 & quatern  
 potest qua  
 cium q  
 priores: p  
 lum cōstit  
 alterā prop  
 ad propo  
 proprius hu  
 cultarem h  
 diuisit nat  
 totidem an  
 itacens, r  
 gn. & sem  
 uiditur. no  
 partu edid  
 vno enix  
 quinq; dec  
 ortum qui  
 vniuerso  
 circulis d  
 solstitialib

Hæc principia primùm in numeris apparent. imò omninò numeri appellatio multitudini non congruit, nisi infinitatem materiæ tanquã forma quædam subiens, alicubi minus, alicubi amplius decidat. nunc enim vnaquæuis multitudo fit numerus, cum vnitate definitur. vnitate abolita, rursus infinitus binarius omnia cõfundens, incomposita, infinita, immensaq; reddit. Quoniã autem forma nõ est abolitio materiæ, sed subiecto speciẽ ordinemq; adfert: necesse est etiam in numero vtrunq; inesse principiũ, vnde primum discrimen, maximaq; dissimilitudo ortum habet. Est enim infinitũ principium causa paris numeri efficiens, melius principium imparẽ gignit. Primus autem parium est binarius, imparium ternio, è quib. conflatur quaternarius, ob cõpositionem vtriq; cõmunis, vi autẽ sua impar. Oportebat enim, cum natura sensilis & corporea concreta, necessitate diuersi in aliquot diuideretur partes, harum numerũ neq; parium esse primũ, neq; imparium, sed tertium ex his cõpositum. vt fieret ab vtroq; principio, & eo quod parem, & eo q; imparem architectatur. non enim poterat alterũ ab altero diuelli: cum vtrunq; principii naturã facultatemq; obtineat. Ambobus ergo copulatis, melius principium præualuit infinitati diuidenti, inhibuitq;, & eum ab vtroq; diuelleretur materia, in medium iniecta vnitate effecit, ne Vniuersum in duas scinderetur partes. ita multitudo quidem mundorum existit ob diuersitatis naturam quæ inest infinito discernenti: finiti autẽ & eiusdem vis imparẽ eam rededit. Talis autem est imparitas, quia naturã progredi longius quàm expediebat non fuit. Si enim sincerum purumq; fuisset vnum, nullam omninò diuisionẽ admisisset materia. Quoniam autem illud binario vim diuidendi nato admixtũ fuit, admisit sectionem materia & diuisionem, sed quæ ibi constiterit, victo à pare impari. Ideoq; veteribus in vsu fuit pempazesthæ dicere, pro numerare. Puto autẽ panta quoq; (id est omnia) vocem esse à pente (quod quinq; significat) deductã: quod is numerus è primis sit cõflatus numeris. Et cum alii numeri in alios multiplicati, aliud genus numerorũ producant: quaternarius pari multiplicatus, denariũ gignit perfectum numerum: in imparem multiplicatus, se ipsum refert. Mitto, quod è primis duob. quadratis vnitate & quaternione confit quaternarius, & quod tantum potest quadratum, quantũ coniuncta duorum faciunt quadrata numerorũ qui ipso proximè sunt priores: pulcherrimumq; rectangulum ita triangulum cõstituit. & quod primus hic numerus sesquialterã proportionem continet. Hæc enim fortasse ad propositam nobis materiam non pertinent. Id propius huc facit, quod natura huius numeri facultatem habet diuidendi, ac secundum eum plura diuisit natura. In nobis ipsis quinq; insunt sensus, totidem animæ partes, vitalis, sentiens, appetens, irascens, ratiocinans. totidem in vtrauis manu digiti. & semen fecundissimum quinq; fetus partu edidisse memoratur, multæ autem quinq; vno enixæ partu. ac Rheam Egyptii fabulantur quinq; deos peperisse, per inuolucrum innuentes ortum quinq; mundorum ex vna materia. Ipso in vniuerso terra quinq; Zonis, cælum quinq; circulis distribuitur, polaribus duobus, totidem solstitialibus, & medio horum æquinoctiali.

**A** αὐτὰ δὲ πρῶτον αἱ ἀρχαὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν ἐπιφαίνονται, μάλλον δὲ ὅλως ἀριθμὸς οὐκ ἔστι τὸ πλήθος, ἀλλ' ἡ κατὰ φύσιν εἶδος ὕλης τὸ ἐγγενόμενον ἐκ τῆς ἀπειρίας τοῦ ἀορίστου, πῆ μὲν πλείον, πῆ δ' ἔλαττον ἀποτεμνεται. τότε γὰρ ἀριθμὸς γίνεται τῆς πληθῶν ἕκαστον, ὑπὸ τῆς ἐνὸς οὐρεζόμενον· εἰ δὲ ἀναμρεθῆ ὁ ἐν, πάλιν ἡ ἀορίστος δυὰς συγγέατα πῆ ἀρρυθμον καὶ ἀπειρον καὶ ἀμέτρον ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶδος οὐκ ἀαίρεσις ἔστι τῆς ὕλης, ἀλλὰ μορφή καὶ τάξις ὑποκειμένης, ἀνάγκη καὶ τὰς ἀριθμῶ τὰς ἀρχὰς εὐπαρῆσαι ἀμφοτέρως, ὅταν ἡ πρῶτη καὶ μέγιστη διαφορὰ καὶ ἀνομοίωσις γένηται· ἐστὶ γὰρ ἡ μὲν ἀορίστος ἀρχὴ τῆς ἀρρυθμίουρῆς, ὅθεν βελτίων, ὡσπερ ἡ τέτα. πρῶτος δ' ἡ τῆς ἀρρυθμίου τὰ δύο, καὶ τὰ τρία τῆς περὶ τῶν, ἔξ ὧν τὰ πέντε, τῆ μὲν συγγέατα ὡς ἀμφοῖν ἀριθμὸς, τῆ δ' διωάμει γένεσις περὶ τῶν. ἔδει γὰρ, εἰς πλείονα μέρη τῆς ἀρρυθμίου καὶ σωματικῆς μεριζόμενον ἀρχὴ τὴν σύμφεσιν, ἀνάγκη τῆς ἐπερῆτος, μηδὲ τὴν πρῶτον ἀρρυθμίου γένεσιν, μήτε τὴν πρῶτον περὶ τῶν, ἀλλὰ τὴν τρίτον ἐκ τῶν ἀρρυθμίου, ὅπως ἀπὸ ἀμφοτέρων τῆς ἀρχῶν γένηται, καὶ τῆς τῆς ἀρρυθμίου διημιουργήσεως καὶ τῆς τῆς περὶ τῶν. οὐ γὰρ ἡ οὐοῖον τε τῆς ἐπερῆτος ἀπαλλαγῆσαι τὴν ἐτέραν· ἕκαστα γὰρ ἀρχῆς φύσιν ἔχει καὶ διωάμει. ἀμφοτέρων οὖν σωματικῶν, ἢ βελτίων κατὰ τῆς ἀορίστιας ἀρρυθμίου, ὁ σωματικὸν ἐπέτη, καὶ τῆς ὕλης ἐκ ἀμφοτέρων διίσαμῆς μέστω τὴν μινάδα θεμῆν, διχα νεμηθῆσαι ὁ πῆ οὐκ εἶασεν, ἀλλὰ πλήθος μὲν γένηται ὡς τῆς ἐπερῆτος τοῦ ἀορίστου καὶ ἀρρυθμίου, περὶ τῶν ἢ πλήθος ἢ ταυτῆ καὶ ὡς ἀμφοτέρων διωάμει ἀπερῆσαι. περὶ τῶν ἢ τοιοῦτον, ὅτι πρῶτῶ τῆ φύσιν ἢ βελτίον ἔχει, πρῶτον οὐκ εἶασεν. εἰ μὲν γὰρ ἀμῆς καὶ κατὰ τῆ μὲν ὁ ἐν, ὅθεν ὅλως εἶχεν ἡ ὕλη ἀρρυθμίου· ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρρυθμίου τῆς δυάδος μεμικται, τομῆ μὲν ἐδέξατο καὶ ἀρρυθμίου, ἐκ ταῦτα δὲ ἔση τὰς περὶ τῶν τῆ ἀρρυθμίου κατὰ τῆς. διχὰ καὶ πεμπασαοται ὁ ἀρρυθμίου τῆς παλαοῖς ἔτος ἡ κατὰ τῆ. οἶμα δὲ καὶ τὰ πῆτα τῆ πέντε παρῶνυμα γένεσιν καὶ λόγον, ἀτε δὴ τῆς πεντάδος ἐκ τῆς πρῶτων ἀριθμῶν συγγέατα. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς ἄλλοις, εἰς ἕτερον αὐτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνοισιν· ἢ ἢ πεντάδος, ἀ μὲν ἀρρυθμίου λαμβάνεται, τὴ δέκα ποιεῖ τέλειον· εἰ δ' ἢ πεντάδος, εἰ αὐτὸν πάλιν ἀποδίδωσιν. εἰ δ' ἢ ὅτι πρῶτον μὲν ἐκ πρῶτων δυεῖν

**B** μοιότης γένηται· ἐστὶ γὰρ ἡ μὲν ἀορίστος ἀρχὴ τῆς ἀρρυθμίου διημιουργῆς, ὅθεν βελτίων, ὡσπερ ἡ τέτα. πρῶτος δ' ἡ τῆς ἀρρυθμίου τὰ δύο, καὶ τὰ τρία τῆς περὶ τῶν, ἔξ ὧν τὰ πέντε, τῆ μὲν συγγέατα ὡς ἀμφοῖν ἀριθμὸς, τῆ δ' διωάμει γένεσις περὶ τῶν. ἔδει γὰρ, εἰς πλείονα μέρη τῆς ἀρρυθμίου καὶ σωματικῆς μεριζόμενον ἀρχὴ τὴν σύμφεσιν, ἀνάγκη τῆς ἐπερῆτος, μηδὲ τὴν πρῶτον ἀρρυθμίου γένεσιν, μήτε τὴν πρῶτον περὶ τῶν, ἀλλὰ τὴν τρίτον ἐκ τῶν ἀρρυθμίου, ὅπως ἀπὸ ἀμφοτέρων τῆς ἀρχῶν γένηται, καὶ τῆς τῆς ἀρρυθμίου διημιουργήσεως καὶ τῆς τῆς περὶ τῶν. οὐ γὰρ ἡ οὐοῖον τε τῆς ἐπερῆτος ἀπαλλαγῆσαι τὴν ἐτέραν· ἕκαστα γὰρ ἀρχῆς φύσιν ἔχει καὶ διωάμει. ἀμφοτέρων οὖν σωματικῶν, ἢ βελτίων κατὰ τῆς ἀορίστιας ἀρρυθμίου, ὁ σωματικὸν ἐπέτη, καὶ τῆς ὕλης ἐκ ἀμφοτέρων διίσαμῆς μέστω τὴν μινάδα θεμῆν, διχα νεμηθῆσαι ὁ πῆ οὐκ εἶασεν, ἀλλὰ πλήθος μὲν γένηται ὡς τῆς ἐπερῆτος τοῦ ἀορίστου καὶ ἀρρυθμίου, περὶ τῶν ἢ πλήθος ἢ ταυτῆ καὶ ὡς ἀμφοτέρων διωάμει ἀπερῆσαι. περὶ τῶν ἢ τοιοῦτον, ὅτι πρῶτῶ τῆ φύσιν ἢ βελτίον ἔχει, πρῶτον οὐκ εἶασεν. εἰ μὲν γὰρ ἀμῆς καὶ κατὰ τῆ μὲν ὁ ἐν, ὅθεν ὅλως εἶχεν ἡ ὕλη ἀρρυθμίου· ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρρυθμίου τῆς δυάδος μεμικται, τομῆ μὲν ἐδέξατο καὶ ἀρρυθμίου, ἐκ ταῦτα δὲ ἔση τὰς περὶ τῶν τῆ ἀρρυθμίου κατὰ τῆς. διχὰ καὶ πεμπασαοται ὁ ἀρρυθμίου τῆς παλαοῖς ἔτος ἡ κατὰ τῆ. οἶμα δὲ καὶ τὰ πῆτα τῆ πέντε παρῶνυμα γένεσιν καὶ λόγον, ἀτε δὴ τῆς πεντάδος ἐκ τῆς πρῶτων ἀριθμῶν συγγέατα. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς ἄλλοις, εἰς ἕτερον αὐτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνοισιν· ἢ ἢ πεντάδος, ἀ μὲν ἀρρυθμίου λαμβάνεται, τὴ δέκα ποιεῖ τέλειον· εἰ δ' ἢ πεντάδος, εἰ αὐτὸν πάλιν ἀποδίδωσιν. εἰ δ' ἢ ὅτι πρῶτον μὲν ἐκ πρῶτων δυεῖν

**C** ἀρρυθμίου τῆς παλαοῖς ἔτος ἡ κατὰ τῆ. οἶμα δὲ καὶ τὰ πῆτα τῆ πέντε παρῶνυμα γένεσιν καὶ λόγον, ἀτε δὴ τῆς πεντάδος ἐκ τῆς πρῶτων ἀριθμῶν συγγέατα. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς ἄλλοις, εἰς ἕτερον αὐτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνοισιν· ἢ ἢ πεντάδος, ἀ μὲν ἀρρυθμίου λαμβάνεται, τὴ δέκα ποιεῖ τέλειον· εἰ δ' ἢ πεντάδος, εἰ αὐτὸν πάλιν ἀποδίδωσιν. εἰ δ' ἢ ὅτι πρῶτον μὲν ἐκ πρῶτων δυεῖν

**D** ἀρρυθμίου τῆς παλαοῖς ἔτος ἡ κατὰ τῆ. οἶμα δὲ καὶ τὰ πῆτα τῆ πέντε παρῶνυμα γένεσιν καὶ λόγον, ἀτε δὴ τῆς πεντάδος ἐκ τῆς πρῶτων ἀριθμῶν συγγέατα. καὶ γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι πολλαπλασιαζόμενοι πρὸς ἄλλοις, εἰς ἕτερον αὐτῶν ἀριθμὸν ἐκβαίνοισιν· ἢ ἢ πεντάδος, ἀ μὲν ἀρρυθμίου λαμβάνεται, τὴ δέκα ποιεῖ τέλειον· εἰ δ' ἢ πεντάδος, εἰ αὐτὸν πάλιν ἀποδίδωσιν. εἰ δ' ἢ ὅτι πρῶτον μὲν ἐκ πρῶτων δυεῖν

**E** τετραγώνων συγγέατα τῆς τε μινάδος καὶ τῆς τετράδος ἢ πεντάδος, πρῶτη δὲ ἴσον διωάμει τῆς πρῶτῆς δυοῖ, ὁ κάλλιστον τὸ ὀρθογώνιον τετραγώνων συγγέατα· πρῶτη δ' ἢ ποιεῖ τὸν ἡμιόλιον λόγον. οὐ γὰρ ἴσως οἰκεία ταῦτα πῆς ὑποκειμένων διαφορῶσιν. ἀλλ' ἐκείνο μάλλον, ὁ φύσει ἀρρυθμίου τῆ ἀρρυθμίου καὶ ὁ πλείστα τέτων τῆ φύσιν ἀρρυθμίου. ἐ μὲν γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς ἀρρυθμίου πέντε, καὶ μέρη ψυχῆς, φισικῶν, ἀρρυθμίου, ὅτι θυμῆν, θυμοειδῆς, λογιστικῆς καὶ δακτύλοισι ἕκαστα χειρὸς ποσούτοις καὶ ὁ ὀρρυθμίου τῶν ἀρρυθμίου πῆτα χῆ ἀρρυθμίου. οὐ γὰρ ἴσθηται γῆ πλείονα τεκῶσα πέντε συγγέατα αὐταῖς ὡδίσι. καὶ τῆ Ρέα Αἰγυπῆσι μυθολογῆσι πέντε θεοῖς τεκεῖν, ἀρρυθμίου τὴ ἐκ μίας ὕλης τῆ πέντε χῆ ἀρρυθμίου. ἐ μὲν γὰρ πῆτα πῆτα μὲν ζῶναις ὁ πῆ τῆ τῶν, πέντε δ' ἢ κύκλοις ὁ οὐρανὸς διώρεται, δυοῖν ἀρρυθμίου καὶ δυοῖν ἑπικῆς καὶ μέσῃ τῆ ἰσημερῆ.

**F** τετραγώνων συγγέατα τῆς τε μινάδος καὶ τῆς τετράδος ἢ πεντάδος, πρῶτη δὲ ἴσον διωάμει τῆς πρῶτῆς δυοῖ, ὁ κάλλιστον τὸ ὀρθογώνιον τετραγώνων συγγέατα· πρῶτη δ' ἢ ποιεῖ τὸν ἡμιόλιον λόγον. οὐ γὰρ ἴσως οἰκεία ταῦτα πῆς ὑποκειμένων διαφορῶσιν. ἀλλ' ἐκείνο μάλλον, ὁ φύσει ἀρρυθμίου τῆ ἀρρυθμίου καὶ ὁ πλείστα τέτων τῆ φύσιν ἀρρυθμίου. ἐ μὲν γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς ἀρρυθμίου πέντε, καὶ μέρη ψυχῆς, φισικῶν, ἀρρυθμίου, ὅτι θυμῆν, θυμοειδῆς, λογιστικῆς καὶ δακτύλοισι ἕκαστα χειρὸς ποσούτοις καὶ ὁ ὀρρυθμίου τῶν ἀρρυθμίου πῆτα χῆ ἀρρυθμίου. οὐ γὰρ ἴσθηται γῆ πλείονα τεκῶσα πέντε συγγέατα αὐταῖς ὡδίσι. καὶ τῆ Ρέα Αἰγυπῆσι μυθολογῆσι πέντε θεοῖς τεκεῖν, ἀρρυθμίου τὴ ἐκ μίας ὕλης τῆ πέντε χῆ ἀρρυθμίου. ἐ μὲν γὰρ πῆτα πῆτα μὲν ζῶναις ὁ πῆ τῆ τῶν, πέντε δ' ἢ κύκλοις ὁ οὐρανὸς διώρεται, δυοῖν ἀρρυθμίου καὶ δυοῖν ἑπικῆς καὶ μέσῃ τῆ ἰσημερῆ.

πέντε δὲ αἱ τῶν πλατωνικῶν ἀστρονομικῶν γένεσιν, ἡ-  
 λίου καὶ φωσφόρου καὶ εἰλωτος ὁμοδρομοῦτων. ἐναρ-  
 μόνιος δὲ καὶ ἡ τῆς κρήνου σὺνταξίς, ὡς ἂν ἀμέλει καὶ ὁ  
 παρ' ἡμῖν ἡρμοσμένον ἐν πέντε τετραχόρδων ἡέσει ὁρᾶται  
 τῶν ἑσπερίων καὶ μέσων καὶ σινημιδίων, καὶ διεζυγμέ-  
 νων, καὶ ἑσπερίων καὶ τῶν μελωδούμνων Διὰ τὴν ἑσπε-  
 ρίαν, διέσις, καὶ ἡμιτόνιον, καὶ τόνος, καὶ τετραμτόνιον, καὶ  
 δίτονον. οὕτως ἡ φύσις εἴκει τὰ πέντε ποιεῖν ἀπὸ μί-  
 ρειν μᾶλλον ἢ τῶν σφαιροειδῶν καὶ τῶν Ἀριστοτέλης ἐλεγε.  
 τί δὲ ἴτα (φῆσαι ἡσ αἰ) ὁ Πλάτων ὅτι τὰ πέντε σχήματα  
 τὸν τῶν πέντε κρήνων ἀλλοεγκεν εἰπὼν ὅτι τῆ πέ-  
 ντη συστάσει ὁ θεὸς ὅτι ὁ πῶν κατεχρήσατο, ἐκείνο Διὰ  
 χράτων; εἴτα τίς τῶν πῶν πλήθους τῶν κρήνων ἑσπερί-  
 ἀπειδον, πότερον ἓνα ἢ πέντε αὐτὸς ἀληθῆα πεφυκῶς  
 λέγειν παρῶσαι, δὴ ἄλλος ὅτι ἐπεὶ οὐρανὸς ὁρμησάται  
 τίς ἑσπερίων. εἴτα οὐκ οὐκ εἴς τῶν κρήνων Διὰ τῶν  
 ἀπᾶσαι ὁ εἰκός, σκεπῶν ὅτι τῶν σωματικῶν καὶ χημά-  
 των ἐκείνων Διὰ φερεῖς ἀνάγκη καὶ κινήσεων διὸς ἐπε-  
 ἄται Διὰ φερεῖς, ὡς ἂν αὐτὸς διδάσκει, ὁ Διὰ κρήνοδρον  
 ἢ συγκεινόμενον ὄνομα τῆς οὐσίας τῆ ἐπεριώσει καὶ τὸ πῶν  
 μετὰ τῶν ἀπᾶσαι ὁμοδρονος. αἰ γὰρ εἰς ἀέρος πῶν ἡρήται,  
 λυτῶν τῶ ὁκτῶδρον καὶ κρημασθέντος εἰς πυραμίδας,  
 ἢ πάλιν ἀπᾶσαι πῶν, σινησθέντος καὶ σινηλιθέντος εἰς  
 ὁκτῶδρον, οὐ δυνατὸν μῆρην ὅπου παρῶσαι ἡ, ἀλλὰ  
 φάσαι καὶ φερεται παρῶσαι ἐτέραν χῶσαν ἐκείνην καὶ  
 μακρόδρον τοῖς ἐσπερίων καὶ κατεπέριστα. ἐπὶ δὲ  
 μᾶλλον εἰκόνι ὁ σινησθέντος ἐκείνην τοῖς ὅτι τῶν ἐπι-  
 γέντων καὶ ὁρμηδίων παρῶσαι τῶ σίτου κατᾶσαι, ἐγκεινόμεν  
 αἰαλισκῶν, ὁμοίως λέγειν τὰ σινησθέντος αἰαλισκῶν τῶ  
 ἡ, ὡς ἐκείνης τε σινησθέντος, παρῶσαι αἰαλισκῶν ὁμοία  
 τοῖς ὁμοίοις, ἀλλῶν τε χῶσαν ἄλλας οἱ παρῶσαι ἐπὶ αὐτῶν  
 ἡρήσαι ὁ πῶν Διὰ κρημασθέντος. οὕτως οὐκ οὐκ τῆς ἡλής  
 ἐχούσης ὡς εἴσαι ὁ πῶν εἰκός, διὸς ἀπᾶσαι διὸς αἰ παρῶ-  
 ται πέντε ποιότητες, ἰδίας ἐχούσαι ῥοπάς, ἐφῶσαι χῶσαι  
 οὐ πῶν τῶ πασιν, ὅσα εἰλικρινῶς ἀποκεινόμεναι, Διὰ ὁ  
 πῶν τῶν αἰαλισκῶν αἰαλισκῶν αἰαλισκῶν τῶν ὅτι κρη-  
 τῶσαι παρῶσαι φύσιν ἐπεῖσαι. διὸ δὴ τοῖς τῶν σωματικῶν ἡρήσαι  
 ἄλλων ἀλλῶν φερεδίων ἰσαεῖδρον μερίδας καὶ Διὰ  
 σᾶσαι ἐποίησαν, τίς μῆρην κατᾶσαι πῶν, ἀλλὰ πῶν  
 δὴ, τίς ὅ, ὅσα ἀμυρῶν ἀπᾶσαι, ἀλλ' ἀπᾶσαι εἴσαι, τίς δὲ οὐ  
 γῆς αὐτῆς καὶ εἰατῶν, ἀλλὰ γῶν δὴ. μερίδα δὲ καὶ τίς  
 ἀέρος κρήνων τῶ ὕδατος, εἴσαι πολλῶν, ὡς ἂν εἴσαι, τῶ  
 ἄλλων φύλων ἀπᾶσαι πῶν, ἀπᾶσαι. οὐ γὰρ ὁ θεὸς  
 διέσπῶν ὅσα διέσπῶν τῶ οὐσίας, ἀλλ' ὡς αὐτῆς διεσῶ-  
 σαν αὐτῶν, καὶ φερεδίων χῶσαι, ἐν ἀκρημαῖς ποσᾶ-  
 τῶν παρῶσαι, εἴσαι καὶ σινησθέντος δι' ἀναλογίας καὶ  
 μεσότητος. εἴσαι εἴσαι λόγον ἐγκεινόμεναι ὡς ἂν ἐμῶν  
 καὶ φύλων, κρήνων ἐποίησαν ποσᾶσαι ὅσα ἡρή τῶν παρῶ-  
 των σωματικῶν ὡς ἂν. τῶ τῶ μῆρην οὐκ οὐκ τῆ Πλάτωνος ἀνακεί-  
 ἄται χῶσαι, δι' Ἀρμημαῖον ἐγὼ δὲ παρῶσαι μῆρην ἐκείνην κρήνων  
 ὅσα αἰ ποτε διέσπῶν αἰαλισκῶν ὅτι ποσᾶσαι, τίς ὅ πῶν οὐκ  
 μῆρην εἰός, οὐ μῆρην ἀπᾶσαι, ἀλλ' ὡς εἰσῶν πῶν πῶν  
 νῆρην δὲ εἴσαι, ὅσα ἐτέρας ἐκείνων ἀναλογῶν ἡρήσαι, ὁ  
 φύσει τῆς ἡλής σκεδᾶσαι καὶ μερίδας ὁρῶν, οὐτ' ἐφ' ἐνός  
 μῆρην, οὐτ' εἰς ἀπᾶσαι ὡς ἂν τῶν λόγου βαδίζῶν ἐμῶν.

A Quinq; etiam sunt conuersiones stellarum vaga-  
 rum, cum eadē sit Solis, Luciferi, & Mercurii. Ipse  
 etiam mundus ad quinarium concinnitatem est cō-  
 positus, sicut apud nos harmonia ex quinq; tetra-  
 chordorū positu cōstare cernitur, summorū, me-  
 diorum, adiunctorū, deiunctorū, ac excedentium.  
 & in cantu quinq; sunt interualla, diefis, semito-  
 nium, tonus, sesquitoniu, ditonus. Ita videtur na-  
 tura magis delectata fuisse rebus quinario cōstru-  
 endis, quā globi ad formam redigendis, q; visum  
 fuit Aristoteli. Querat hic aliquis, Quidnam cause  
 sit quod Plato, cum quinq; mundorū numerū ad  
 quinq; corporū reuocauerit figuras, fatus quinarium  
 cōstructione deum vsum in describēdo vniuerso,  
 ac deinde proposuerit de multitudine mundorū  
 difficilem dubitationē, vnūve an quinq; re vera  
 extitisse dicendum sit: tamen deprehēdatur hinc  
 suspiciōe eius rei iniectisse. Quod si id quod pro-  
 babile est, accommodari ad eius sententiā debet,  
 cō ipse respicio in hac re explicanda, quod scilicet  
 senserit Plato differentiis corporum istorum & fi-  
 gurarū, necessario motuum quoq; comitari discrimi-  
 mina. hoc enim ipse docet, vbi pronūciat id quod  
 coit aut fecernitur, vnā cum substantia & qualita-  
 tibus locum etiam nomenq; mutare. Si enim ex  
 aere ignis fiat, soluto octaedro, & in pyramides dis-  
 sipato: aut vicissim ex igni aer, in octaedrū coacto  
 & cōpulsio: non potest suo manere loco id q; muta-  
 tum fuit, sed fugit ferturq; ad alium locum extur-  
 batum priore, pugnatq; cum iis quæ obsistunt &  
 impellunt. Adhuc etiam plenius similitudine eorū  
 quæ cribris aliisq; ad purgandū frumentū paratis  
 instrumentis concutiuntur atq; ventilantur, rem  
 explicat. eodem modo etiam elementa docens,  
 dum quassant materiam, atq; ab ea quassantur, si-  
 milia semper ad similia ferri, aliaq; aliis locis con-  
 tineri, antequam eorum cōpositione vniuersum  
 cōstituatur. Hoc ergo modo tum affecta materia,  
 vt par fuit vniuersum esse affectum vbi Deus ab-  
 est, statim primæ quinq; qualitates suis singulæ  
 præditæ momentis, incitatae sunt: neq; omnino se-  
 paratae tamē, aut sincerè secretæ, idē quod omni-  
 bus permixtis natura ita comparatū est vt semper  
 quod superatur ei cōmitetur quod praualet. Itaq;  
 in ortu corporum cum alia aliō ferrentur, æquales  
 numero partes atque diuisiones effecerunt. vnā  
 partem non puri ignis, sed ignea specie præditam:  
 aliam non sinceræ ætheris, sed ætheris similem: a-  
 liam non terræ puræ putæ, sed formæ terræ: ma-  
 ximè tamen aer cum aqua fuit permixtus, quod  
 hæc multis diuersi generis admixtis discesserunt,  
 sicuti dictū fuit. Nō enim deus separauit aut dispo-  
 suit naturam, sed cum ipsa vltro diuortium fecisset,  
 & in diuersa discessionem loca admodum in-  
 ordinatam, accepit, composuit, & proportione ac  
 medietate adhibita concinnauit. deinde rationem  
 vnicuiq; imponens veluti gubernatorem & custo-  
 dis loco, tot effecit mundos, quot sunt formæ pri-  
 morum corporum. Atque hæc propter Ammo-  
 nium gratiæ Platonis dedicata sunt. Ego autem  
 de numero mundorum, quod sint tot, nunquam  
 sanè contenderim. eam verò sententiā, quæ plu-  
 res vno mundos, non tamen infinitos sed numero  
 determinatos facit, neutra istarum absurdiorē  
 censeo: in materiæ naturam intuens, dissipabi-  
 lem eam ac diuiduam, & quæ neque vnitatem  
 feruet, neque eam ratio in infinitum euagari sinat.

Sed, que  
 cordem  
 tanquam  
 infinito  
 sem, Des  
 M  
 vt est ap  
 veluti se  
 ciare. S  
 uoca  
 fuit, or  
 tanquam  
 muta, al  
 la & fac  
 rore & i  
 possum  
 scribere  
 sit quom  
 reddant  
 genios a  
 Hefiodu  
 M  
 Mihi en  
 tragicam  
 differre  
 vita am  
 aut miru  
 dentes,  
 rant. sic  
 litteris,  
 terita,  
 Lampr  
 renunc  
 apud Le  
 perfect  
 ego. mu  
 mediæ in  
 quod trad  
 ulla com  
 zoniis, &  
 alia quæ  
 studio alie  
 mni ferme  
 etiam poss  
 subituisse  
 disputata  
 calionem  
 secreti à  
 est cum  
 est, & diu  
 Casted  
 cur anim  
 uamus, qu  
 à natura  
 mis vllam  
 abitu è cor  
 habere, ha  
 pori. atqu  
 culta, alia  
 calignem  
 efficacia &  
 nem & rel  
 diuntur de  
 siderantia  
 dus, cum  
 in nebula  
 2008





οὕτως ἡ ψυχὴ τῶ μαυλικῶ σῶκ ἔπιπταται διώαμιν ἔκ-  
 βάσα τῶ σῶματος, ὡς ἄν νεφοῖς, ἀλλ' ἔχουσα καὶ νῦν, τυ-  
 φλοῦται ἀπὸ τῶ πνεύματος ὁ δὴ πνεῦμα αἰάμιξιν αὐτῆς καὶ σύγ-  
 χισιν. οὐ δεῖ ὁ θαυμάζειν οὐδ' ἀπίσταν ὁρῶντας, εἰ μὴ τὸν ἀλ-  
 λο, τῆς ψυχῆς τ' ἀντίστροφον τῆ μαυλικῆς διώαμιν ἢ μνή-  
 μιν καλοῦμεν, ἢ λίαν ἔργον ἀποδίδινται ὁ σῶζειν τὰ πα-  
 ραχημῶνα καὶ φυλάττειν, μάλλον ὅ ὄντα. τῶ γὰρ γερονότων  
 ὁσδὲν ἔστιν, οὐδ' ὑφέστηκεν, ἀλλ' ὅμα γίνεται πῶτα καὶ φτερέ-  
 ται, καὶ παρὰ ζῆεις καὶ λόγῳ, καὶ παρὰ θήματα, τῶ χροῖου κα-  
 θάρρῶμας, ἕκαστα παρὰ φέροντες. αὐτὴ ὅ τ' ψυχῆς ἢ  
 διώαμιν σῶκ οἰδ' ὄντα ἔσπον ἀπὸ λαμβάνουσαν, τοῖς μὴ  
 παρῶσι φαντασίαν καὶ οἰσῶσι παρὰ τῆσιν. ὁ μὲν γὰρ Θεσσα-  
 λοῖς παρὰ Ἄννης δδοῖς χροῖος ἐκέλευε φερέειν, καφοῦ  
 τ' ἀκρίω, τυφλοῖο τε δέρειν. ἢ ὅ μνήμη, καὶ καφῶν παρ-  
 γμάτων ἀκρίω, καὶ τυφλῶν ὄψιν ἡμῶν ἔστιν. ὅθεν (ὡς ἔφω) σῶκ  
 ἔστι θαυμαστὸν εἰ κερῶσα τῶ μνηκῆτ' ὄντων, παρὰ λαμβά-  
 νει πολλὰ τῶ μνηκῆτ' ὄντων. τῶ γὰρ αὐτῆ μάλλον  
 παρῶσκει, καὶ πῶτοις συμπαρῶσι ἔστι. καὶ γὰρ ἔπιβάλλεται  
 καὶ παρῶσκει παρὰ τὰ μέλλοντα, καὶ παρὰ χροῖων καὶ τέλος  
 ἔχόντων ἀπὸ πλάκται, πλῶ τῶ μνημονοῦειν. τῶ τῶ οὐν ἔ-  
 χουσα τ' διώαμιν ψυχῆς σύμφυτον μὲν καὶ ἀμυδρὸν καὶ δις-  
 φαῖτασον, ὅμοις δὲ ἀνθρώποις πολλάκις καὶ ἀναλαμβάνουσιν  
 ἐν τε πῶσι οὐπνίοις καὶ παρὰ τῶς τελετῶς ἐνίαι, κατὰ παρῶ γι-  
 νοῦμεν τῶ σῶματος, ἢ πῶ κερῶσι οἰκῶσι παρὰ τῶτο λαμ-  
 βάνουσιν, ἢ ὁ λογιστικὸν καὶ φρονητικὸν ἀνίσταται καὶ ἀπ-  
 λῦεται τῶ παρῶτων, ἀλόγῳ καὶ φαῖτασιατικῶ τῶ μέλ-  
 λοντος ἔπιπρεφοῦμας. οὐ γὰρ, ὡς Εὐειπίδης φησὶ, μῶ-  
 νις ἀείσοις ὅσπερ εἰσάξει κερῶσι, ἀλλ' ὅσπερ ὁμόφρων μὲν ἀνὴρ  
 καὶ τῶ νοῦν ἔχοντα τῆς ψυχῆς, καὶ μετ' εἰκότος ἡγεμονοῦμα  
 κατ' ὁδὸν ἐπόμενος. ὁ δὲ μαυλικὸν, ὡσπερ γραμματεῖον ἀ-  
 γραφον καὶ ἀλογον καὶ ἀόριστον ἔξ αὐτοῦ, δεκτικὸν δὲ φα-  
 τῶν παρῶσι καὶ παρῶσκει, ἀσυλλογιστῶς ἀπῶσκει τῶ  
 μέλλοντος, ὅσπερ ἐκτῆ μάλισα τῶ παρῶτος. ἔξισταται δὲ  
 κερῶσι καὶ ἀπῶσκει τῶ σῶματος, ὅ μὲν ἔξισταται ἢ γινόμενον, ὄν  
 ἐπισημασμένον καλοῦμεν. αὐτὸ μὲν δὲ αὐτῶ σῶμα ποιῶ-  
 τῶ πολλάκις ἔχει ἀπῶσκει ἢ ὅ γῆ πολλῶν μὲν ἄλλων δι-  
 νάμεων πηγάς ἀνίσταν ἀνδρῶσι, τῶ μὲν, ἐκστατικῶς καὶ νο-  
 σῶσις καὶ θανατηφόροις, τῶ δὲ, χροῖος καὶ παρῶσκει καὶ  
 ἀφελίμοις, ὡς δὴ παρῶ γίνονται πείρα παρῶσκει χροῖοισιν. ὁ  
 ὅ μαυλικὸν ῥῶμα καὶ πῶμα θεῖοτατὸν ἔστι καὶ ὀσιώτατον,  
 ἀπῶσκει καὶ αὐτὸ δι' ἀέρος, ἀπῶσκει μετ' ὑγροῦ νάματος ἀφαι-  
 ρῶται. κατὰ μιν ἡμῶν γὰρ εἰς ὁ σῶμα, κερῶσι ἐμποιεῖ τῶς  
 ψυχῆς ἀπῶσκει καὶ ἀπῶσκει ἢς τῶ ἰδῶσκει χαλεπὸν εἰπεῖν  
 σαφῶς, εἰσάσει δὲ πολλὰ ὡς ὁ λόγος δίδωσι. θερμότητι γὰρ  
 καὶ ἀπῶσκει παρῶσι νάμας ἀπῶσκει φαῖτασιατικῶ, τῶ μέλλοντος,  
 εἰσῶσκει ἔστιν, ὡς οἶνος ἀναθυματῶς ἔτερεα πολλὰ κινήματα  
 καὶ λόγῳ ἀποκείμενοι καὶ λαμβάνουσκει ἀπῶσκει ἀπῶσκει. ὁ  
 γὰρ βακχεῖσμον καὶ ὁ μαυλικῶς μαυτευτικῶ πολλῶ ἔ-  
 χει, κατ' Εὐειπίδην, ὅσπερ ἐν θερμῶς ἢ ψυχῆ ἡροῦμα καὶ πυ-  
 ρῶδης ἀπῶσκει τῶ δὲ λαμβάνουσκει ἢ ὅσπερ φροῖσκει ἐπα-  
 ρουσα πολλάκις ἀπῶσκει καὶ κατὰ σῶσκει τὸν ἐπισημα-  
 σμένον. ἀμα δὲ αὐτῶ σῶκ ἀλόγῳ καὶ ἐπῶσκει φαῖτασιατικῶ  
 τῆς θερμότητος ἐπῶσκει ἡμῶν, λεπτιώειν τε πνεῦμα καὶ ποιεῖν  
 ἀπῶσκει καὶ κατὰ παρῶ. αὐτὴ γὰρ ἐπῶσκει ψυχῆ, κατ' Ἡρα-  
 κλείδην. ὑγροῦδης δὲ οὐ μόνον ὄψιν ἀρῶσκει καὶ ἀκρίω,

A sic animus vim diuinandi non adipiscitur e cor-  
 pore tanquam nube egrediendo: sed iam nunc ea  
 praeditus, caecatur ob permixtionē & cōfusionem  
 cum natura mortali. Quod ne miremur, aut fidem  
 rei derogemus, videamus, si nullam aliam animi  
 facultatem, saltem eam quae ex aduerso respondet  
 diuinatrici, memoriam dico, quantum illa praestet  
 opus, quod praeterita seruat ac retinet, aut potius  
 ea quae non sunt. eorum enim quae facta sunt nihil  
 est neq; subsistit, sed simul existunt omnia & in-  
 tereunt, siue facta, siue verba, siue affectiones, tem-  
 pore fluminis instar omnia proripiente. ista autem  
 vis animi, nescio quo modo ea apprehedit, & non  
 cum sint, iis tamē speciē ac substantiā circūponit.  
 Sanē oraculū Theffalis de Arna datū iubebat eos

*Visum oculis capti, muti vocemq; notare.*

At memoria nobis & furdorum auditio, & visio  
 caecorum est. Itaq; sicut dixi, mirum non est, si ap-  
 prehensens quae iam esse desierunt, multa etiam  
 nondum quae sunt adsciscat. Haec enim ei magis  
 conueniunt, & ab his consensu quaedam adficitur.  
 accingitur enim futuris, eaq; aggreditur, a praeteri-  
 tis & finem nactis absoluta, nisi quatenus eorum  
 meminit. Hanc ergo vim animi cum habeant in-  
 natam, obscuram tamen, & imaginatu difficilem,  
 quidam tamen subito in fomnis aut sacrificiis ef-  
 florescunt, eaque vtuntur, siue quod tum corpus  
 mundatum est, siue aptam ad hanc rem consecu-  
 tum temperiem, siue quod mens laxata & a praesentibus liberata, imaginandi vim futuris inten-  
 dit. Non enim, vt Euripides ait,

*Optimus is est vates, probe qui conuicit.*

sed hic quidem intelligens est vir, rationem prece-  
 dentē ac indicio probabili ducentem sequens. Vis  
 autē diuinandi, tanquā tabula scripturae expers ra-  
 tione carens, & infinita ex sese, capax tamen ortarū  
 a visis affectionū & praesensionū, absq; vlla ratioci-  
 natione futurum attingit, maximē vbi ē praesenti  
 exit statu. hoc fit, cum ob temperiē & aff. ctionem  
 corporis mutatio ei accidit, q̄ enthusiasmus, hoc  
 est diuinus instinctus, dicitur. Ipsum quidē corpus  
 ex seipso huiusmodi cōsequitur affectionē. Terra  
 autem cum multarū aliarū facultatū fontes homi-  
 nibus effundit, alios furorē diuinū, morbos, mor-  
 temq; ferentes, alios vtilēs, iucundos, & cōmodos,  
 id q̄ ii qui accedunt, experientia deprehendunt:  
 tum verō diuinandi fluxus atq; Spiritus diuinissi-  
 mus est & sanctissimus, siue is seorsim per aërem,  
 siue cum liquore percipiatur. In corpus enim ad-  
 mixtus, temperiē in animis ingenerat insolentem  
 atq; alienā ab vñtata. cuius proprietates difficile  
 est exprimere verbis, coniecturas autē multiplices  
 de iis ratio suggerit. Calore nimirum & diffusionē  
 meatus aperiri quosdā imaginādi futura praeditos  
 facultate, probabile est, quemadmodū vinum sub-  
 latis ad cerebrum vaporibus multos animo motus  
 infert, multaq; eius sensa abdita prius & occultata  
 detegit. Multa enim vis diuinandi bacchationi &  
 furori inest, si quidem Euripidi credimus: quando  
 incalescens animus atq; ignitus metum amolitur,  
 quem humana prudentia inducens saepenumero  
 auertit & restinguit diuinum instinctum. Ad haec  
 non abs re dici posse videtur, siccitatem vnā cum  
 calore animo ingeneratam, spiritum reddere te-  
 nuem, athereumq; eum & purum redigere. Haec  
 est enim illa Heraclēti anima sicca optima. Hu-  
 miditas non visum modò & auditum hebetat,  
 sed &

fed & speculis incidēs splendorem & aeri lucem adimit. Contra etiam non est nefas refrigeratione & densatione spiritus, ad instar tincturæ ferri, vim præfagientem animo indi ac durari. & quidē sicut stānum illiquefactum æri, quod rarū est ac multishians meatibus, simul hoc & stipat densatque & splēdidi⁹ puriusq; redigit: ita nihil impedit, quin diuinandi facultas, vapor quippiam consentaneum & cognatum animo habens, laxas eius partes impleat, concinnet, ac contineat. Alia enim aliis sunt conducibilia. sic fabā purpuræ, nitrum cocci tincturā expedit admixtum, & ut Empedocles ait,

*Glauco flore croci byssus miscetur amœnus.*

de Cydno autē, & sacro Apollinis qui Tarfi est gladio, te, mi Demetri, narrantem audiui, gladiū eū nulla alia aqua perinde tergi & purgari, ac fluminis eius. sicut etiam Olympiæ cinerem aqua Alphei amnis affusa aræ circumglutināt: cum nulla hoc alia possint aqua efficere. Non est igitur mirum, si terra multos alios liquores edente, isti soli animis enthusiasmum & futurorū imaginationē inferunt. Citra controversiam porro hanc rationem fama confirmat. Hæc. n. vim loci huius primum innotuisse ferunt, cum casu pastor quidam in eum incidisset, vocēsq; deinde à diuino instinctu edidisset profectas. quas cum initio spreuissent qui aderant, postea eventu probatis quæ is prædixerat, mirati sunt. Delphorum doctissimi, nomen quoq; hominis perhibent Coretam. Mihi vero videtur maxime huiusmodi cum diuinatione contemperationem atq; cohaesionem animus admittere, qualis est visui cum luce consentiente. Oculus. n. videndi facultate præditus nihil sine luce agere potest, & animi vis diuinatrix, tanquam oculus, sua quadam re indiget à qua incendatur atq; exacuatur. Quare multi antiquiorum esse vnum eundemq; deum Apollinem & Solem putauerūt. Qui vero proportionem pulcræ ac sapientem fanerem, cognitā habent ac magni faciunt: ij sicut corpus ad animum, visus ad mentem, lux ad veritatem se habet, ita Solis facultatem se habere censent ad naturam Apollinis. illam huius propagationem feruntq; existimantes, illam semper ab hac quæ semper est procreati. Ille. n. accendit, producit atq; excitat videndo sentiendi vim: hic animi diuinatricem facultatem. At qui vnum eundemque deum eos esse senserūt, probabili ratione moti Apollini & Terræ commune oraculum adscripserunt. arbitrati Solem terræ ingenerare affectionem istam & temperiem, à qua vapores ad diuinandum facientes exhalent. Ipsam proinde terrā, vt Hesiodus melius quam à nonnullis factum est philosophis, re considerata appellauit

*Immotam sedem cunctorum:--*

ita nos quoque sempiternam interitusque expertem statuimus, facultatum autem eius aliquando defectus, aliquando ortus, nonnunquam alio migrationes probabile est evenire, vniuersiq; tēporis circuitu tales cōversiones in ea revolui. quod cōiicere licet ex iis quæ animadverti sensu possunt. Nā & lacus, & amnes, ac frequentius thermæ quibusdam in locis defecerunt ac omnino evanuerunt, in aliis quasi subterfugerunt ac delituerunt:

ἡδὲ μεταστάσις καὶ μεταρροίας ἀλλάχθῃν εἰκὸς ἐστὶ συμβαίνειν, καὶ κυκλῆν ἐν αὐτῇ τὰς ἑαυτὰς ἐν πᾶσι χρόνοις πάλιν πολλάκις ἀεὶ ἰδοῦναι, ὡς ἐστὶ τεκμηρίωσθαι τοῖς φαινομένοις. λιμνῶν τε γὰρ γηγόνασι καὶ ποταμοῖν, ἅτι δὲ πλείονες ναμάτων θερμῶν, ὅπου μὲν ἐκλείψουσιν καὶ φθορὰν πάσχειν, ὅπου δὲ οἷον ἀποδράσεις καὶ καθάρσεις.

A Ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἡγεύων καὶ μύθων καὶ πᾶσι ἀέρας ἀφαιρῆς τὴν λαμπερότητα καὶ ὀφθαλμῶν πάλιν αὐτῶν ἀφαιρῆς πνίχθαι καὶ πυκνώσθαι τὸ πνεῦμα τοῦ οὐρανοῦ, οἷον βαφῆς σιδῆρου τὸ ἀσυνήθιστον μόνον ἐγγίνεσθαι καὶ ἐπιβάλλειν τῆς ψυχῆς, ὅτι ἀδύνατον ἐστὶ. καὶ μὲν ὡς κασιπῆρος μόνον ὄντα καὶ πολὺ πύρον τὸν χαλκὸν ἐπιπέθειν ἅμα μὲν ἐσφύζεσθαι καὶ καταπύκνωσεν, ἅμα δὲ λαμπερότερον ἀπέδραξε καὶ καθαρώτερον. οὕτως ὁσὲν ἀπέχθῃ τὴν μερικὴν ἀνάθυμίασιν οἰκείον τι τῆς ψυχῆς καὶ συγγῆρες ἔχουσιν, ἀναπληροῦν τὰ μερῶν καὶ συνίεχθαι ἐναρμότισθαι. ἀλλὰ γὰρ

B ἄλλοις οἰκεία καὶ ἀσφύρα, κατὰ τῆς μὲν πορφύρας οὐκ ἔχουσιν, τῆς δὲ ἐκέρου τὸ νῆρον δοκεῖ τὴν βαφῆν ἀγῆναι μιν μινδρὸν βύσσου ἢ γλαυκῆς κέρου καθάμισθαι, ὡς Ἐμπεδοκλῆς εἶρηκε. καὶ δὲ τῆς Κυδνίου καὶ τῆς ἑρῆας τῆς Ἀπόλλωνος ἐν Ταρσῶν μαχίρας, ὡς φιλε Δημήτριε. σὺ λήριος ἡγεύμενος ὡς ὁ Κυδνός μαλλον ἐκκαθαίρει σιδῆρον ἐκείνους, οὔτε ὕδαρ ἄλλο τὴν μάχισθαι, ἢ ἐκείνο. κατὰ τῆς Ὀλυμπίας τὴν τέρεν πᾶσι πλάττειται τὰ βωμῶν καὶ περὶ ἐπιτηγνῶσιν ἐκ τῆς Ἀλφειοῦ ποταμοῦ ὕδαρ, ἐτέρω δὲ περὶ ἡρώων ποταμῶν, ὁσὲν διώματα σωματικῶν ὁσὲν

C καλλήσθαι τὴν τέρεν. οὐ θαυμαστόν οὖν εἰ πολλὰ τῆς γῆς ἀναρῶματα μετρίσθαι, τὰ μὲν τὰς ψυχὰς ἐπιτηγνῶσιν ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς, καὶ φαιδρατικῶς τὸ μέλλοντος. ἅμα καὶ δὲ κατὰ τῆς φήμης σωματικῶν τὰ λόγῳ. καὶ γὰρ ἐν ταῦτα τὴν πᾶσι τὸν τόπον διώματα ἐμφανῆ γίνεσθαι ποταμῶν ἰσορροσίαν νομῶν πρὸς ἐμπεσόντος καὶ τύχῃ, εἴτα φωνῶν ἀναφαιρῆς ἐπιτηγνῶσιν, ὡν τὸ μὲν ποταμῶν οἷον ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς κατὰ τῆς φήμης, ὕστερον δὲ ἡγεύμενος ὡν ποταμῶν οἷον ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς. οἷον δὲ λογικῶν ταῦτα Δελφῶν καὶ τοῦ ὄρους τῆς ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς Κορήταν λέγουσιν.

D ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μάλιστα τοιαύτην πᾶσι τὸ μακρὸν πνεῦμα λαμβάνειν συγκρασίαν ψυχῆς καὶ σύμπτῃσιν, οἷον πᾶσι ὁφθαλμοῖς ἢ ὄψιν ὁμοιοπαθῆς γινόμενον, ὁφθαλμοῦ τε γὰρ ἐκέρου τὴν ὀφθαλμῶν διώματα, ὁσὲν ἀφαιρῆς φωνῶν ἐργον ἐστὶν, ψυχῆς τε τὸ μερικὸν ὡς τῆς ὀφθαλμοῦ δειτῆς τῆς σωματικῆς ἀπλοῦτος οἰκείου καὶ σωματικῆς γῆρας. ὅταν οἱ μὲν πολλοὶ τῆς ἀφαιρῆς ἑνὸς ἑνὸς καὶ τὸν αὐτὸν ἡγεύμενος θεὸν Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον. οἷον τὴν καλὴν καὶ σφίλιον ἐπιπέθειν καὶ τῆς ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς, ὅπως σῶμα πρὸς ψυχῆν, ὅψιν ἢ πᾶσι νοῦν, φωνῶν ἢ πᾶσι ἀλήθειαν ἐστὶ τῆς τῆς ἡλίου διώματα εἶναζον εἶναι πᾶσι Ἀπόλλωνος φύσιν, ἐκέρου ἐκείνου καὶ τῆς ὄντος αἰετῆ γινόμενον, αἰετῆ τῆς ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς.

E Ἐξάφῃ γὰρ καὶ ἀφαιρῆς καὶ σωματικῆς τῆς ἀφαιρῆς τὴν ὀφθαλμῶν διώματα οὗτος, τῆς ψυχῆς τὴν μερικὴν ἐκέρου. οἷον μὲν δὲ ἀφαιρῆς ἑνὸς καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν εἶναι, εἰκότως Ἀπόλλωνι καὶ γῆ καὶ ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς τὸν ἡγεύμενος, οἷον μὲν τῆς ἀφαιρῆς καὶ κέρου ἐμποιῆν τῆ γῆ τὸν ἥλιον, ἀφαιρῆς ὅτι ἐκέρου τῆς μερικῆς ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς. αὐτὴν μὲν οὖν τὴν γῆν ὡς τῆς Ἡσίοδος, ἐκέρου φιλῶσθαι βέλπον ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς, ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς ἀφαιρῆς, οὕτως καὶ ἡμεῖς καὶ αἰετῆ καὶ ἀφαιρῆς νομίζομεν. τῆς δὲ πᾶσι αὐτῆς διώματα πᾶσι μὲν ἐκλείψουσιν, πᾶσι δὲ ἡγεύμενος, ἀφαιρῆς

F ἡδὲ μεταστάσις καὶ μεταρροίας ἀλλάχθῃν εἰκὸς ἐστὶ συμβαίνειν, καὶ κυκλῆν ἐν αὐτῇ τὰς ἑαυτὰς ἐν πᾶσι χρόνοις πάλιν πολλάκις ἀεὶ ἰδοῦναι, ὡς ἐστὶ τεκμηρίωσθαι τοῖς φαινομένοις. λιμνῶν τε γὰρ γηγόνασι καὶ ποταμοῖν, ἅτι δὲ πλείονες ναμάτων θερμῶν, ὅπου μὲν ἐκλείψουσιν καὶ φθορὰν πάσχειν, ὅπου δὲ οἷον ἀποδράσεις καὶ καθάρσεις.

είτα πάλιν ἐκείνην χρόνον ὀπιφαινομένη τοῖς αὐτοῖς ἢ πλη-  
 σίον ὑπορέοντα καὶ μετὰ τῶν, ὅ μὲν δὲ χαμαυρώσας γεγε-  
 νέναι κενάς, ὡς τῷ πατρὶ Ἀπικίω ἀργυρείων, καὶ τῆς ἐν Εὐ-  
 βόια χαλκίπδος, ἧς ἐδημιουργεῖτο τὰ ψυχρήλατα τῷ  
 Ξίφῳ, ὡς Αἰγύλιος εἶρηκε. λαβῶν γὰρ αὐτὸν τὸν Εὐβοικὸν  
 Ξίφος, τῆς δὲ ἐν Καρύσῳ πεύρας, χρόνος ἔπολις ἀφ' ἧ πέ-  
 παυται μινύματα λίθων μαλακὰ τμητῶν δὲ σιλικῶν φέρου-  
 σα καὶ γὰρ ὑμῶν ἕωρακέαι τινὰς οἴομαι χηρῶμακτρα καὶ δι-  
 κτυα καὶ κεκρυφάλους ἐκείνην, οὔτε ὡς κομῆσι, ἀλλ' ὅσ'  
 αὐτοῖς ἀπὸ τῆς χρωμῶν, ἐμβαλόντες εἰς φλόγα, λαμπαρὰ καὶ  
 Διφρατὴν κημίζονται. νῦν δ' ἠφάνισται, καὶ μόλις οἷον ἴδες ἢ  
 τεύχεα δὲ ἀπὸ Διφρατῶν ἐν τοῖς μεταλλοῖς, καὶ πρῶτον  
 πύτων οἱ παρ' Ἀριστοτέλει διμυρῶν ἐν τῇ γῆ τῶν ἀναγυ-  
 μῶν ἀποφαινοῦν, ἢ καὶ σιλικῶν ἐπὶ πειν καὶ συμμείσασθαι,  
 καὶ σιλικῶν πάλιν τὰς τοιαύτας φύσας ἀναγκάζειν ἔσθαι.  
 ταῦτα δὲ παρ' Ἀριστοτέλει πηδύματων Διφρατῶν, ὡς οὐκ ἐ-  
 χόντων αἰδῖον οὐδὲ ἀγῆρω τῶν δυνάμειν, ἀλλ' ὑποκειμέ-  
 νων μεταβολῶν. καὶ γὰρ οὐβροῖς ὑποβάλλοντες εἰσὶν ἔσθαι  
 κατὰ σπινθῆρας καὶ κεραυνῶν ἐμπεσόντων Διφρατῶν, μά-  
 λιστα δὲ τῆς γῆς ὑπὸ σάλου γινομένης καὶ λαμβανούσης ἰζύ-  
 ματα καὶ σύγχεσιν, ἐν βάθῃ μεμίσασθαι τὰς ἀναγυμῶσας,  
 ἢ τυφλοῦσθαι πᾶσι τῶν, ὡς παρ' ἐν ταῦτα φασὶ παρ' Ἀ-  
 ριστοτέλει τὰ παρ' ἰὸν μέγαν σφῆρον, ὅς καὶ τῶν πόλιν ἀνέτρεψεν.  
 ἐν δὲ Ὀρβηδῶν λέγεισι λοιμοὶ γινομένη πολλοὶ μὲν ἀ-  
 δεσπῶν Διφρατῶν, ὅ δὲ τῶν Τηροσίου χηρῶν ἐκ-  
 λιπεῖν πρῶτα πασι, καὶ μετὰ τῶν νῦν δὲ γῆν Διφρατῶν καὶ  
 αἰαυδῶν. εἰ δὲ καὶ τῶν Κιλικίαν ὁμοία συμβέβηκε παρῆν,  
 ὡς ἀκούομεν, ὅσθαι ἀπὸ τῶν ὁ Δημήτριος, σὺ φερόσθε σα-  
 φέρεον. καὶ ὁ Δημήτριος, Οὐκ οἶδα ἔγωγε τὰ δὲ νῦν. ἀπο-  
 δημῶν γὰρ (ὡς ἴσθαι) πάλμπολιμ ἠδὲ χρόνον ἔπι δὲ ἠκμαζεν  
 ἐμοὶ παρῆντος καὶ ὁ Μόφου καὶ ὁ Ἀμφιδόχου μινύτων.  
 ἔγω δὲ εἶπεῖν τὸ Μόφου παρ' Ἀριστοτέλει ὡς ἄγχα γαυμα-  
 σῶτατον. ὅ γὰρ ἠγέμεν τῆς Κιλικίας αὐτὸς μὲν ἀμφιδόχος ἔσθαι  
 παρῆν τὰ θεῖα, δι' αὐτὸν φασὶ ἀπιστίας οἶμα. πάλλα γὰρ ἐὼν ἰ-  
 βροῖς καὶ φαῦλος, ἔχον ὅπερ αὐτὸν Ἐπιχουρείοις ἰανὰς τῶν  
 καλλιῶν δὲ καὶ φισιολόγων ἐμβροῖς ἔσθαι, ὡς αὐτοὶ λέγουσι,  
 τοῖς ποιούτοις εἰσέπειμῶν ἀπελθόντες, οἷον εἰς πολέμιον κα-  
 τὰ σκοπὸν ἐπιστάσας, ἔχοντα κατεσφραγισμένῳ δέλτῳ,  
 ἐν ᾧ ὁ ἐρώτημα ἔχον ἔσθαι μιν, ὅσθαι ἐς εἰδῶτος. ἐννυχύ-  
 σασ οἷον ὁ ἀδελφῶν (ὡς παρ' ἔσθαι ἔσθαι) τὰ σικῶν, καὶ κατὰ  
 χημῆτις ἀπὸ τῆς μὲν ἠμέραν ἐνύπνιον τοιοῦτον. ἀδελφῶν  
 πον ἔδοξεν αὐτῶν καλὸν ὀπιφαινομένη φθόνῶσθαι τοσοῦτον, Μέ-  
 λανα, καὶ πλείον οὔτεν, ἀλλ' αὐτὸς εἰχεσθαι τῶν. ἡμῖν μὲν  
 ἀπὸ τῶν ἐφάνη καὶ πολλῶν ἀπορίαν παρῆν. ὅ δὲ ἠγέμεν  
 ἐκείνο δὲ ἐπὶ ἀγῆ καὶ παρῆν ἔσθαι, καὶ τῶν δὲ ἄλτον αἰοῖσας,  
 ἐπεδείκνυεν ἐρώτημα τοιοῦτον γεγεμμένον, ὅτε ἔσθαι σοι  
 λαθρῶν ἢ μέλανα ἠύσω τῶν, ὡς καὶ τοῖς Ἐπιχουρείοις  
 Διφρατῶν, καὶ ἄλλοι αὐτὸν τῶν τε ἠύσω ὀπιφαινομένη, καὶ  
 σέβασθαι Διφρατῶν τὸν Μόφον. ὅ μὲν οἷον Δημήτριος  
 ταῦτ' εἶπῶν, ἐσώπησεν ἔγω δὲ βροῖς, ὡς παρ' ἐπὶ κεφά-  
 λαον ὀπιφαινομένη τῶν λόγων, παρῆν τὸν Φίλιππον αὐτὸς ἀπέ-  
 βλεψα καὶ τὸν Ἀμμώνιον, ὁμοῦ καὶ Δημήτριος. ἔδοξεν οἷον  
 μοι σέβασθαι ἢ Διφρατῶν, καὶ πάλιν ἐπέσθαι. ὅ δὲ  
 Ἀμμώνιος, Ἐχει μὲν (ἴσθαι) καὶ Φίλιππος, ὁ Λαμπαρῶν,  
 παρῆν τῶν εἰρημῶν εἶπεῖν. οἶσθαι γὰρ, ὡς παρ' οἱ πολλοὶ, καὶ αὐτὸς, ἔχον ἕτερον ἔσθαι τῶν Ἀπόλλωνα θεῶν, ἀλλὰ τῶν ἠλίω τῶν αὐτῶν.

A aliquanto post tempore rursus iisdem aut vicinis locis exstiterunt. Iam metalla quaedam profum exinanita iacet: ut in Attica sectura argētariæ, & in Eubœa eris venæ ex quo cudebatur gladii quæ aque tinctura durabatur, quorum sic meminit Æschylus:  
 Sumens acutum mucronem Euboicum manus.  
 Neque diu est quod Carystia rupes desit simul cum marmore proferre stamina quedam mollia ac quasi fila lapidea (existimo. n. quosdam vestrum vidisse mantilia, retia, & involucra capitis ea ex materia confecta: quæ neque vruntur, & cum usu sordes contraxerunt, in ignem confecta nitorem (pendore m. que suum recipiunt) plane. n. desit, & vix graciles quedam tanquam fibræ & quasi capilli eius materie per metalla discurrunt. At. n. horum omnium opificem Aristoteles facit vaporem qui est in terra: cuius defectum, migrationem, novumque ortum necesse est ista omnia se. . . . Hæc itaque de spiritibus divinationi servientibus cogitanda sunt, vim eorum non esse sempiternam aut senii immunem, sed mutationibus obnoxiam. Nam consentaneum est & magnis eos extinguere imbribus, & dissipari fulmine ictis locis, maxime autem cum terræ motu concussæ in sese subsidunt ac confunduntur, petere ima aut etiam plane elidi. sicut hic aiunt vestigia apparere magni terræ motus, eius qui urbem subvertit. Orchomeni aiunt peste multis absuntis hominibus, Tiresiæ oraculum plane defecisse, & in hunc usque diem manere ociosum & mutum. Idem de Ciliciæ oraculis auditu accepimus: verene dictum, tu Demetrii omnium optime exposueris. Hæc Demetrius. Ut nunc, inquit, res habeat, ignoro, scitis. n. me permultum temporis iam peregrinando confecisse. Cum autem essem in patria, florebat adhuc Mopsi & Amphilocho oracula. Habeo autem rem apprime admirabilem, quæ me presente apud oraculum Mopsi evenit, quæ vobis referam. Præfectus Ciliciæ, homo dubiæ de diis sententiæ (quod ei accidisse puto propter imbecillitatem incredulitatis de iis concepta) cæteroque contumeliosus & prauus, cum circa se haberet Epicureos, qui freti pulcra (si diis placet) ista sua physiologia religioni illudunt, motus eorum vocibus, libertum ad oraculum Mopsi misit, tanquam exploratorem in castra hostium, cum tabella obsignata, in qua nemine conscio quæstionem scripserat. Libertus cum pro more noctem in delubro exegisset, ac obdormivisset, facta die tale narrauit somnium. visum fuisse sibi ad stare virum pulcrum, qui vna hac voce, Nigrum, edita, statim discesserit. Absurdum nobis hoc videbatur, multumque hæsitacionis iniiciebat. At præfectus consternatus, flexisque genibus veneratus Mopsi, aperuit tabulam, ostenditque nobis hanc inscriptam quæstionem, Albumne tibi, an vero nigrum immolabo taurum? Itaque & Epicureis pudor est iniectus, & præfectus sacrificio peracto isto, deinceps Mopsi coluit. His dictis Demetrius conticuit. Ego autem, qui summam disputationi imponere cuperem, sum in Philippum ac Ammonium intuitus, qui simul sedebant. videbaturque mihi velle aliquid dicere, & rursus vocem inhibere. Tum Ammonius. Habet, inquit, mihi Læpria, Philippus etiam quæ dicat de disputatis. Ipsæ quoque in eâ, quæ plerorumque est, venit sententiâ, Apollinem non esse à Sole alium, sed eundem cum eo deum:

Mea autem grauior est, ac maioribus de reb. dubi-  
tatio. Ante, nescio quomodo, oratione eo re deducimus, vt a diis diuinationem ad genios utcunq; re-  
iiceremus. Nunc videmur mihi hos iterum oraculo  
& tripode detrudere atque exturbare, diuinationis  
principium, immo ipsam substantiam ac vim, in spi-  
ritum, vapores, exhalationesq; referetes. Quae enim  
comemoratae sunt temperies, calores, & quasi acie  
ac roboris (qualia ferro candenti aquae tinctura co-  
ciliat) in animum introductiones, sententiam no-  
stram etiam longius a diis abducunt: quandamque  
talem causae oraculorum ratiocinationem propo-  
nunt, quali Cyclopem vti facit Euripides.

*Tellus oportet seu velit seu non velit,*

*Gignendo gramine saginet meum pecus.*

Hoc intereit, quod ille negat se diis sacrificare, sed  
sibi ipsi ait & ventri geniorum maximo. Nos autem &  
sacrificamus, & vota facimus, nescio si ne cur ora-  
culorum isthaec gratia, siquidem animi nostri in se vim  
habent diuinandi, quam aeris aliqua aut venti ex-  
citet temperies. Iam quid sibi volunt coitiones  
antistitarum? & quod oraculum non editur, nisi si hostia  
tota ab imis talis cotremiscat dum liquor inter liba-  
dum ei inuergitur, & concutiatur? Non enim satis est  
quassare caput, vt in aliis sacrificiis: sed oportet om-  
nibus membris trepidationem & concussionem acci-  
dere cum tremulo sonitu, hoc nisi fiat, negat oracu-  
lum respondere, neq; Pythiam introducunt. Atqui  
certe necesse est vt haec cum faciunt, & fieri debere  
statuunt, diis aut geniiis eorum causam adscribant. quo  
tu modo rem explicabas, probabile non est, vapor enim  
siue tremat victima, siue non tremat, vbicunq; ade-  
rit, diuinum instinctum incutiet, animumque afficiet.  
idque non tantum si Pythiae, sed si quodcunque corpus  
attigerit. vt ineptum sit vna muliere vti ad oracula,  
eique faceffere negocium, ac per omnem vitam castam  
eam in actamque seruare. Etenim Coretas ille, quem  
primum aiunt Delphi, cum eum in locum incidisset  
facultatem loco insita demonstrasse, nihil (arbitror)  
habuit quo alios caprarios aut pastores excelleret.  
si tamen narratio de eo non est fabula & inane com-  
mentum. Mihi quidem nugae videntur, & quoties  
ratiocinor, quantorum bonorum causam Graecis  
hoc praebuerit oraculum in bellis, condendis vrbi-  
bus, pestilentibus, sterilitatibus: indignum facinus iu-  
dico, inuentionem eius atque principium non deo,  
ac providentiae, sed fortunae & casui imputari. Hac  
de re cum Lampria paratus sum differere: modo tu  
Philippe, moram hanc aequo animo feras. Maxime,  
inquit Philippus, cum ego, tum omnes isti. oratio  
enim haec tua omnes nos commouit. Me vero, in-  
quam ego, non mouit tantum oratio haec, sed plane  
pudorem incussit, si in tanto tantorum hominum  
coetu vobis videar praeter aetatem probabilitate ser-  
monis fucum faciens conuelleret aliquid aut in du-  
bium vocare voluisse eorum quae vere & diuinitus  
de rebus diuinis statuta ac recepta sunt. Purgabo ta-  
men me, teste ac patrono interim Platone adscito.  
Hic enim Anaxagoram veterem culpauit, quod ni-  
mis in naturales immersus causas, semperque necessi-  
tatem earum quae corporibus naturalibus accidunt  
affectionum confectans atque persequens, finalem  
& efficientem causam, praestantiores in genere  
causarum, & potiora principia omisisset. Interim  
ipse aut primus aut maxime omnium philosopho-  
rum has utrasque tractauit, ita quidem vt deo prin-  
cipium eorum quae ratione fiunt adscriberet:

A η δ' ἐμὴ μείζων ἀπορία καὶ πλεονεξία μείζωνων. ἀρτί γὰρ οὐκ  
οἶδ' ὅπως τὰ λόγῳ παρεχωρήσασιν ἐκ τῶν θεῶν τὴν μαν-  
τικὴν ἐς δαίμονας ἀτεχνῶς ἀποδιοπομπεύουσι. νυνὶ δὲ μοι  
δοκῶντων αὐτοῖς πάλιν ἐκείνοις ἀζωγεῖν καὶ ἀπελαύνειν ἐπι-  
θέντε τῶν χρηστικῶν καὶ τῶν τελεποδῶν, εἰς πνέματα καὶ ἀ-  
τμοὺς καὶ ἀναθυμιάσας, τὴν τῆς μαρτυρικῆς δεξιῶν μάλλον  
ἢ τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὴν δυνάμιν ἀαλύοντες. αἱ γὰρ εἰ-  
ρηνηδὴν καὶ κρείσας καὶ θερμότητες αὐτῶν ἐσομῶσαι, ὅσῳ μάλ-  
λον ἀπάγρῃσι τὴν δόξαν ἀπὸ τῶν θεῶν, καὶ πῶς οἶδ' ὅτι  
βάλλοισι τῆς αἰτίας ἐπιλογισμῶν, οἷον ποιεῖ τὸν Κύκλωπα  
B χρωῖνον Εὐεπίδης,  
H γὰρ δ' ἀνάγκη, καὶν θέλη καὶν μὴ θέλη,  
Τί κεν οὖσα ποῖαν τὰ μὰ πιαίνει βῶτα.

Τί κεν οὖσα ποῖαν τὰ μὰ πιαίνει βῶτα.  
πλὴν ἐκείνος μὲν οὐ φησὶ θύειν τοῖς θεοῖς, ἀλλ' ἑαυτῶν καὶ  
τῆς μεγίστης αἰσθητικῆς δαίμονων ἡμεῖς ὅτι καὶ θύομεν καὶ προσευ-  
χόμεθα, τί μαθόντες ἐπι τοῖς χρηστικῶν, εἰ δυνάμιν μὲν ἐπὶ  
ἑαυτῶν μαρτυρικὴν αἰσθητικὴν καὶ κρείσασιν, ἢ ὅτι κινῶσα τῶν τελε-  
ποδῶν, τίς ἐστὶ κρείσας ἢ πνέματος; αἱ δὲ τῶν ἱερέων κα-  
πασάσας τί βούλονται, καὶ τὸ μὴ θεμιτεύειν, εἰ μὴ τὸ ἱερεῖον  
ὅλον ὅς ἀκρῶν σφυρῶν ἑσθέρων γήθηται καὶ κρείσασιν

C καὶ ἀπενδύοντες; οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸ ἀφασίσασι τὴν κεφα-  
λίαν, ὡς φησὶ καὶ τὰς ἄλλας θυσίας, ἀλλὰ πᾶσι θεοῖς μέ-  
ρεσι, τὸ σάλον ὁμοῦ καὶ τὸν παλμὸν ἐγένετο μὲν ψόφου ἑ-  
μῶδου. εἰ γὰρ μὴ τὸ γῆθῃ, τὸ μαρτυρικὸν οὐ φασὶν χρημα-  
τίσειν, οὐδὲ εἰσάγρῃσι τὴν Πυθίαν. καὶ τοῖς θεοῖς μὲν ἢ δαίμο-  
νος αἰτίαν τὴν πλείστην ἀναπνεύσας, εἰκός ἐστὶ τῶν τε ποιεῖν  
καὶ οἰμίζειν, ὡς δὲ σὺ λέγεις, οὐκ εἰκός. ἢ γὰρ ἀναθυμιάσας αἰ-  
τε ποιεῖται τὸ ἱερεῖον, αἰτε μὴ παρῶσα ποιεῖ τὸν ἐσθέρων ἑσθέρων,  
καὶ ἀφασίσει τὴν ψυχὴν ὁμοίως, ὡς τὴν Πυθίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ  
τὸ τυχεῖος ἀφασίσει σώματος. ὅθεν ἐπὶ τῆς ἐστὶ τὸ μίαν ζωαν

D καὶ πρὸς τὰ μαντεῖα χρεῖσας, καὶ ταύτη παρέχον πρὸς ἄγρια  
τα, φυλάττοντας ἀγνίω ἀφασίσει καὶ ἀφασίσει. ὁ γὰρ Κο-  
ρήσας ἐκείνος, ὃν Δελφοὶ λέγουσι πρὸς τὸν ἐμπεσοντα τῆς  
πρὸς τὸν τόπον δυνάμεως αἰσθητικῆς ἀφασίσει, ὅσθεν (οἶμα)  
διέφερε τῶν ἄλλων ἀπόλων καὶ ποιημάτων. εἰ γὰρ δὴ τὸ μὴ  
μῦθος ἐστὶ, μηδὲ πλάσμα κενόν, ὡς ἐγὼ γὰρ ἠγούμαι. καὶ λογ-  
ζόμενος πηλικῶν ἀγαθῶν πῶς τὸ μαντεῖον αἶτιον γέγονε  
τοῖς Ἕλλησιν, ἔντε πολέμοις καὶ κτίσει πόλεων, ἔντε λοιμοῖς  
καὶ καρπῶν ἀφορείας, δφνον ἠγούμαι μὴ θεῶν καὶ πρὸς οἶα τῶν  
ἀφασίσει αὐτῶν καὶ δεξιῶν, ἀλλὰ τὰς καὶ τὴν ψυχὴν καὶ ἀφασίσει  
E τῶν ἀναπνεύσας. Πρὸς δὴ ταύτ' (εἶπεν) ὁ Λαμπαρία  
βούλομαι ἀφασίσει καὶ ἀφασίσει. Πάνου μὲν οὖν (ὁ  
Φίλιππος εἶπεν) καὶ πάντες οὗτοι πάντας γὰρ ἡμᾶς ὁ λόγος  
κεκίνηκε. καὶ γὰρ πρὸς αὐτὸν, Ἐμὲ δ' (εἶπεν) οὐ κεκίνηκεν ὁ  
Φίλιππος μόνον, ἀλλὰ καὶ συγκέχυκεν, εἰ ποσούτοις καὶ τηλι-  
χούτοις οὐσίῃ ἡμῖν, δοκῶ παρ' ἡλικίαν τῶν πιθανῶν τῶν λόγων  
καλλωπιζόμενος, ἀφασίσει ἢ καὶ κενεῖν τῶν ἀληθῶν καὶ θε-  
ως πρὸς τῶν θεῶν νεομισμῶν. ἀπολογησόμεθα δὲ, μαρτυρεῖ  
καὶ σὺ δὴ ὁμοῦ Πλάτωνα παρὰ δαίμονος. ἐκείνος γὰρ ἀ-  
νήρ Αἰναγόρας μὲν ἐμὲ μάλιστα παλαίον, ὅτι τὰς φυσικῶν  
ἀφασίσει ἐκείνου αἰτίας, καὶ τὸ κατ' ἀνάγκην οἶδ' ὅτι σωμα-  
των ἀποτελομένων παρὰ μετῶν αἰεὶ καὶ διακῶν, ὅς ἐστι  
F νεκα καὶ ὕψ' ἔ, βελτίονας αἰτίας οὐσας καὶ δεξιάς ἀφασίσει ἀ-  
πὸς ὅτι πρὸς τῶν φιλοσόφων ἀμφοτέρως ἐπέστη λ-  
θεν, τῶν μὲν θεῶν τὴν δεξιῶν ἀποδιδούς τῶν καὶ λόγων ἐχόντων,

οὐκ ἀποφεραν δὲ τὴν ὑλὴν τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς τὸ γινώ-  
 μνον αἰπῶν, ἀλλὰ σιωποῦν ὅτι τῆ δὲ πη καὶ τὸ πῶν αἰσθη-  
 τῶν ἀφαιρέσει μὴ μόνον, οὐκ ἀποφεραν δὲ οὐδὲ ἀμύγες ἔστιν,  
 ἀλλὰ τῆς ὑλῆς συμπλεκουμένης. τὰ λόγῳ λαμβάνει τὴν  
 ἡμέραν. ὅρα δὲ πρὸς τὸν ὅτι τῶν τεχνιτῶν ὅτι οὐδὲς ἢ πρὸς  
 ἑὸς ἐν τῷ τῶν τεχνιτῶν ἐδρα καὶ φύσις, ἡν Ἡρόδοτος  
 ὅτι κρητικῶν ὠνόμασεν, αἰτίας μὲν ἔχοντος ὑλικῆς, πῦρ  
 καὶ σιδήρου καὶ μάλαξιν, ἀφ' ἑκείνων καὶ ὕδατος βαφίω, ὡν  
 ἀνὰ ἡμέρας ὁ ἔργον ἐσθέρια μηχανή. τὴν δὲ κυριωτέ-  
 ραν ἄρχῃ καὶ τῶντα κινουσαν, καὶ ἀφ' ἑκείνων ἐκέρχου-  
 σαν, ἢ τεχνῆ καὶ ὁ λόγος τὰ ἔργα παρέχε. καὶ μὴ τῶν γε  
 μμημάτων τούτων καὶ εἰδῶλων ὁ ποιητῆς καὶ δημιουργός  
 ὅτι γέγονε πῶν,

Γράψα Πολύγνωτος, Θάσιος ἄρχος, Ἀἴλαοφώντος  
 Υἱὸς ὁφθολογῶν Ἰλίου ἀκρόπολιν,

ὡς ὁρᾶται γράψας· αἰδὼ δὲ φαρμακείων σιωπῶντων καὶ  
 συμφορῶντων ἀλλήλοις, ἐδὲν ἡ οἶον τε τοιαύτῳ ἔχουσι  
 λαβεῖν καὶ ὄψιν. ἀρ' οὐκ ὁδοῦ δὲ ἰδῶν ἀποφάσκει τὴν ὑλικῆς ἀρ-  
 χῆς, ζητῶν δὲ καὶ διδάσκων τὰ παθήματα καὶ τὰς μεταβο-  
 λᾶς, ἀς ὡρᾶ μαρτυρεῖται σιωπῆς ἰσθ, καὶ μέλανι μηλιας, ἀ-  
 φαρεῖται τὴν Πολύγνωτου δόξαν; ὁ δὲ τῶν σιδήρου τὴν σόμφ-  
 σιν ἐπέχει, καὶ τὴν μάλαξιν, ὅτι τὰ μὲν πύρι χαλαρῶς ὅτι  
 δίδωσι, καὶ ὑπείχει τοῖς ἐλαύνοισι καὶ πλήθεισι, ἐμπεσῶν δὲ  
 πάλιν εἰς ὕδωρ ἀκραφνῆς, καὶ τῆ ψυχρότητι ἀφ' ἑκείνων ὡς  
 πύρις ἐγένετο μὴν ἀπαλότητα καὶ μαϊότητα, πηληθεῖς καὶ  
 καταπυκνωθεῖς, ἀποβαίνει ἰσθ καὶ πῆξιν, ἡν Ὀμηρος σιδήρου  
 κρᾶτος εἶπεν, ἢ τὸν τι τὰ τεχνιτῆ τῆς τὴν αἰτίας τὴν ἔργου γ-  
 νῆσιος; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶομαι, καὶ γὰρ τῶν ἰατρικῶν διωάμε-  
 ὦν ἔνοι τὰς ποιότητας ἐλέγχουσι, τὴν ἰατρικὴν οὐκ ἀγα-  
 ροῦσιν. ὡς περ ἀμέλει καὶ Γλάτων ὅρα μὲν ἡμᾶς τῆ πρὸς  
 τὸ ὄφθαλμὸν αὐτῆ συγκρατουμένη πρὸς τὸ τῶν ἡλίου φως,  
 ἀκρῶν τῆ πηληθῆ τῶν ἀέρος ἀποφαινομένου, οὐκ ἀνῆρει ὁ  
 καὶ λόγῳ καὶ πρὸς τὴν ὄρα πρὸς καὶ ἀκρῶν τῶν γυρομένων.  
 καὶ ὅλου γὰρ, ὡς φησὶ, δύο πάσης ἡμέρας, αἰτίας ἐχούσης, οἱ  
 μὲν σφόδρα παλαμοὶ πολέου καὶ ποιητῆ τῆ κρείττονι μόνῃ  
 τὸν νοῦν πρὸς ἑαυτὴν εἴλοντο, τῶν δὲ τὸ κρινόν ὅτι φησὶ ὁμοῖοι  
 πᾶσι πρὸς ἄγματοι,

Ζῶς ἄρχῃ, Ζῶς μέσσα, Διὸς δὲ οὐκ πῶντα πέλονται·  
 τὴν δὲ αἰατῆ καὶ φησὶ καὶ οὐκ ἐπὶ πρὸς ἑαυτὴν αἰτίας.  
 οἱ ὅ νεώτεροι τούτων καὶ φησὶ καὶ πρὸς τῶν ὁμοῖοι τῶν αἰ-  
 ὶν ἐκείνοις τῆς καλῆς καὶ τῆς ἀποπλανηθέντες ἄρχῆς, ἐν  
 σώμασι καὶ πάθει σαρμῆ, πληγῆς τε καὶ μεταβολαῖς  
 καὶ κρᾶσει τίθειται τὸ σύμπῶν. ὅθεν ἀμφοτέροις ὁ λόγος ἐ-  
 δῆς τῶ πρὸς ἑαυτὴν ὅτι, τοῖς μὲν τὸ δι' ἑ καὶ ὕφ' ἑ, τοῖς δὲ τὸ δι'  
 ὦν καὶ δι' ὦν ἀγνοοῦσιν, ἢ πρὸς ἀλείπουσιν. ὁ δὲ πρὸς ἐκφα-  
 νῶς ἀφ' ἑαυτὸν ἀμφοῖν, καὶ τῶν καὶ λόγῳ ποιῶντι καὶ κινουμένῳ  
 πρὸς λαβῶν ἀναγκαιῶς τὸ ὑποκείμενον καὶ πάρον, ἀπο-  
 λυῖ καὶ ὑπὸ ἡμῶν πᾶσαν ὑπόψιν καὶ ἀφαιρέσει. οὐ γὰρ  
 ἄλλοι ποιῶντι ἄλλοι τὴν ἀρχὴν, ὑλὴν μὲν αὐτῆ τὴν  
 ψυχῆ τὴν ἀνθρώπου, τὴν δὲ ἐνθουσιαστικὴν τὸν ὄμα καὶ τὴν ἀναθυ-  
 μίαν, ὅτι ὄργανον ἢ πηληθῆ ἀποδίδοντες. πρὸς τὴν μὲν ἡ γ-  
 νῆσα γὰρ τὰς ἀναθυμιάδας, ὁ δὲ πᾶσαν ἐνδιδούς κρᾶσεως  
 τῆ γῆ καὶ μεταβολῆς διώαμιν ἡλίου, νόμα πατέρων θεός ἐ-  
 σι ἡμῶν ἔπειτα δαίμονας ὅτι τὰς καὶ πρὸς τοῖς καὶ φύλα-  
 κας, ὅτι ἀρμονίας, τὴν κρᾶσι πρὸς τῶντα, καὶ μὲν ἐνείκας ἐν κερῶν,

A neque tamen materiam necessariis causis ad ortum pertinētibus spoliaret. perspiciebat quippe, quod his causis quæ vis res naturalis ac exposita sē-  
 fui cū adornetur, non simplex est aut mixtionis ex-  
 pers, sed materiæ cum forma implicatione oritur. Cōsideremus primum hoc in operibus artium. Of-  
 fert se nobis statim famosus iste crateræ fundus siue  
 basis, quam hypocrateridium, id est fundamentum  
 crateri substratum Herodotus appellavit. materia-  
 les hic crater habet causas, ignem puta, ferrum, mol-  
 litionem vi ignis, immersionem in aquam: sine qui-  
 bus nullo pacto opus hoc potuit cōfici, præstantio-  
 rem tamen causam, & quæ his mouendis operaretur  
 ars & ratio operi præbuit. Præterea exemplaribus  
 his atque simulacris, autor & opifex inscriptus est.

*Aglaophonte satius, patria Thasius, Polygnotus  
 Arcis depinxit Dardaniæ excidium.*

ac pinxit, ut videtis, excidium Ilij. verum id fieri  
 non potuit, ut nisi multis pigmentis tritis ac inter se  
 permixtis picturæ hæc efficeretur forma. An ergo  
 qui vult materialem causam attingere, quæritq; &  
 docet affectiones & mutationes, quæ accidunt Si-  
 nopidi rubricæ cum ochra permixtæ aut atramēto  
 cum melide, aliquid pictoris detrahit gloriæ? Aut q  
 explicat qua ratione ferro duricies ac mollicies in-  
 ducantur, (nēpe quod igni laxatum tundentib. &  
 percutientibus cedit, in aquā autem recentem im-  
 mersum, ac frigore ob partā vi ignis teneritatem ac  
 raritatem, coactū in se atq; densatum, robur acqui-  
 rit & crassiciem, quam Homerus vim ferri appellat)  
 iccirco operis effectiōnem nō relinquit artifice in-  
 tegram? Non equidem opinor. Nam & sunt qui vi-  
 res medicamentorum aut qualitates examinant,  
 nequaquam ij artem medicam abolentes. Sicut etiā  
 haud dubie Plato videre nos oculorum splendore  
 cum Solis luce contemperato, ic̄toq; aere audire di-  
 cens, non hoc negat, ratione & providentia nobis  
 facultatem videndi atque audiendi obtigisse. In v-  
 niuersum enim, cum (ut dixi) qui vis ortus duas ha-  
 beat causas: antiquissimi theologi atque poetæ soli  
 præstantiori animum advertere dignati sunt. scili-  
 cet commune hoc omnibus rebus accinentes:

*Principium Iupiter, medium Iouis, omnia ab ipso.*

Ad naturales autem & necessarias causas nunquam  
 accesserunt. His posteriores, quib⁹ physicorum no-  
 men fuit inditum, diuerso à prioribus instituto, à  
 pulcerrimo illo & diuino aberrauere principio.  
 omnia corporibus, eorumque perpeffionibus, col-  
 lisionibus, mutationibus, mixtionibus accepta fer-  
 re maluerunt. Quo fit, ut vtrorumque ratio imper-  
 fecta sit. his per quem, & quapropter, illis è quibus  
 rebus, & ob quas causas factæ sint ignorantibus, aut  
 saltem non exponentibus. Enim vero is, qui primus  
 liquido vtrunque causarum genus attigit, certa que  
 ratione efficienti & mouenti causæ adiunxit subie-  
 ctum necessario motionum capax: is nos quoque  
 omni sinistra suspicione & calumnia exonerat. Nō  
 enim dei aut rationis expertem facimus diuination-  
 nem, dum ei pro subiecto animum humanum, spi-  
 ritum autem seu vaporem enthusiasmos cien-  
 tem instrumenti plectriue loco tribuimus. Iam  
 primum terra quæ exhalationes istas parit, tum  
 qui omnis temperiei ac mutationis facultatem  
 terræ largitur Sol, Dij maiorum nostrorum in-  
 stituto censentur. Deinde huic temperiei ge-  
 nios, tanquam præfides, inspectores, custodesque  
 cum addimus, qui alia tempestiue suggerant,

alia in  
 contr  
 rent, v  
 videbi  
 cere. P  
 fatur, q  
 immol  
 & aliq  
 habit  
 fam  
 stiat  
 attine  
 corpor  
 ploran  
 non gu  
 frigida  
 cund  
 cum lib  
 rum si  
 demon  
 tamen  
 dicta,  
 suo ter  
 ra cam  
 neus a  
 nobis  
 tionem  
 intendi  
 id cōfir  
 eos om  
 nistros.  
 oraculi,  
 interstiti  
 bro tan  
 sua illi  
 guentum  
 alia quad  
 bile, at ill  
 thiam alia  
 utam hab  
 tus; neq; a  
 harmoniz  
 uri. Mult  
 tunc corp  
 molestia &  
 est ire ad  
 cum sit un  
 sui recte a  
 verum tu  
 neque v  
 capum eor  
 que aliud v  
 otum est,  
 tur ac in  
 ea, qua ima  
 permouen  
 nifestum f  
 varia & mu  
 vacui, an  
 lo sumat  
 qui toto v  
 tos antio  
 ores idem  
 causa est co  
 te melanch  
 runt. q  
 quod alia

alia intendant, nimiamq; abalienationem mētis & A conturbationem restringant, spiritumq; ita temperent, vt sine noxa & dolore moueat correptos: non videbimur aliquid vel absurdum vel impossibile facere. Præterea nostræ ratiocinationi hoc nõ aduersatur, quod ante quam oraculum petimus, victimã immolamus, coronamus, libamus. Sacerdotes n., & alij quorum est immolare victimam & libare, ac habitum eius & motum obseruare, aliã eius rei causam habent quam nõs qui oracula petimus. Nã hostiam oportet & quod ad corpus, & quod ad animũ attinet, puram esse, integram, atq; incorruptam. de corporibus iudicium non est difficile. Animam ex- B explorant, farinã tauris, ciceres suis apponentes. si, n. non gustent, non esse sanos iudicant. Capram argui frigida affusa, si nõ moueatur. non. n. esse animã secundum naturam affectã, non moueri neque affici cum libamenta inuerguntur. Quod si cõstanter verum sit, litare signum esse exiturę fortis, non litando demonstrari responsum nullum acceptum iri: non tamen ego video quid aduersum iis, quæ supra sunt dicta, consequatur. Nimirum vnaquævis facultas suo tempore melius quam alieno id ad quod natura eam destinauit, præstat. & cum ille temporis idoneus articulus nos fugiat, consentaneum est à deo nobis eius signa monstrari. Id quoq; sentio, exhalationem istam non perpetuo esse eiusdem modi sed intendi atq; remitti interdũ. Et mei argumenti, quo id cõfirmo, testes habeo cum multos peregrinos, tũ eos omnes qui ad siduo sacrarium hoc obeunt administratos. Cella enim, in qua collocantur consultores oraculi, neq; sæpe, neq; statis tẽporibus, sed fortuitis interstitiis suaui odore impletur, ac Spiritu è delubro tanquam fonte quodam oblato: qui fragrantia suauissimum quodq; & preciosissimum æquet vnguentum. expelli autem verisimile est à calore, aut alia quadam innata vi. Hoc si cui nõ videtur probabile, at illud quidem vniuersi fatebimini, ipsam Pythiam alias aliis, & diuersis inter se affectionibus citatam habere eam animi partem, quam tangit spiritus: neq; ab ea vnam semper animi tẽperiem, instar harmoniæ nullo temporis puncto mutabilis, cõseruari. Multe. n. sentiente ipsa, plures non animaduer- D tente corpus eius invadunt, animoque obrepunt molestiæ & comotiones: quibus opletam nefas est ire ad cortinam & deo sese vtendam exhibere: cum sit tunc non pura, sed instrumentum quasi non satis recte adornatum aut bene sonum redditurum, verum turbulentum atque incompositum. Nam neque vinum ebriosum, neque fistula enthusiasmis E captum eodem semper afficit modo. sed pro eo atque aliud vel aliud temperamentũ in corpore obortum est, iidem alias magis, alias minus bacchantur ac insanunt. Maxime omnium partium animi ea, qua imaginamur, videtur corporis alterationib; permoueri, eiusque mutationes imitari. Quod manifestum faciunt somnia, quæ aliquando nobis varia & multiplicia offeruntur, aliquando eorum vacui, animoque ad hæc quod attinet tranquillo sumus. Ipsi nouimus Cleonem à Daulia istum, qui toto vitæ suæ decursu (vixit autem satis multos annos) vllum se vidisse somnium negat. Antiqui- F ores idem tradunt de Thrasymede Heræense. In causa est corporis temperies. Sicut ab altera parte melancholicis frequentia visa & somnia offeruntur, quæ quod veracia creduntur, ideo fit, quod alias alio vim imaginandi convertentes,

τὰ δὲ ὀπιτείνοντας, καὶ τὸ ἄγαν ἐκστατικὸν αὐτῆς καὶ πα-  
ρακτικὸν ἀφαρσιώτας, ὃ δὲ κινητικὸν ἀλύπτως καὶ ἀβλα-  
βὰς τοῖς χρωμῆσι καταμνηστικῶς ἀπολείποντες, ὅθεν  
ἀλογὴν ποιῆν οὐδὲ ἀδύνατον δόξωμεν. ὅθεν γε παρῳθόμε-  
νοι καὶ κελαιόφροντες ἱερεῖα καὶ κατασπένδοντες, ἐναντία  
τῶν λόγων τούτων παρῳθόμενοι. οἱ γὰρ ἱερεῖς καὶ ὅσοι θύειν  
φασὶ ὃ ἱερεῖον καὶ κατασπένδην, καὶ τὴν κίνησιν αὐτῶν καὶ τὸν  
ἔσπον ἀποθεωρεῖν, ἐτέρου λόγου τῶν ἡμῶν ἢ τῶν θεμιτέρων τὸν  
θεὸν λαμβάνοντες. δεῖ γὰρ ὃ θύσιμον τὰ τε σῶμα καὶ τῆ  
ψυχῆ καθαρὸν εἶναι καὶ ἀσινές καὶ ἀδιφθορόν. μέτρα μὲν  
οὖν πρὸς τὸ σῶμα κατὰ τὸν οὐρανὸν χαλεπὸν ὅτι, τὸ δὲ ψυ-  
χικῶν δοκιμάζουσι, τοῖς μὲν ταύροις ἀλφειᾶ, τοῖς δὲ κεί-  
ρωσις ἐρεβίνθου παρῳθόμενοι. ὃ γὰρ μὴ γευσάμενον, ὑ-  
γαινεῖν οὐκ οἶόνται· τὴν δὲ αἴθρα διελεγχῆν τὸ ψυχρὸν ὑ-  
δαρ. οὐ γὰρ εἶναι ψυχῆς καὶ φύσιν ἐχούσης τὸ παρῳθὸν κατὰ  
σπείσιν ἀπαρῆς καὶ ἀκίνητον. ἐγὼ δὲ καὶ ἡ βέβαιον ὅτι ση-  
μειῶν ὅτι τῶν θεμιτέρων τὸ σπείσασθαι καὶ τῶν μὴ θεμιτέρων,  
τοιῦτον, οὐχ ὅρασι συμβαίνει δυσχερὲς ἀπὸ αὐτῶν τοῖς  
εἰρηκόμοις. πάντα γὰρ διώαμις ὅτι πέφυκε σὺν χειρῶν βέλ-  
πον ἢ χεῖρα ἀποδίδωσι. τῶν δὲ χειρῶν διαφθορῶντος, ἡμᾶς  
σημεία δίδουσι τὸν θεὸν εἰκὸς ὅτι. οἶομαι μὲν οὖν μήτε  
τὴν ἀναθυμίασιν ὡσαύτως ἔχειν αἰεὶ διφθῆρα πύρρος, αἰεὶ  
δὲ πῖνας ἴσθαι καὶ πάλιν σφοδρότητας. ὅτι δὲ τεκμηρίω χρω-  
μα, μύρτυρας ἔχει καὶ ξένοις πολλοῖς καὶ τοῖς θεραπέυ-  
οντες τὸ ἱερὸν ἀπύρρος. ὃ γὰρ οἶκος ἐν ὧ τοῖς χρωμῆσι τὰ  
θεῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν, οὐτε πολλάκις οὐτε τεταγμένως, ἀλλ' ὡς  
ἔτυχε διφθῆρα χροῶν δὲ ὡδίας ἀναπίμπλαται καὶ πύρρος  
πύρρος, ὡς παρῳθὸν ἐκ πηγῆς τῆς ἀδύτης παρῳθῶντος. ἔξωθεν  
γὰρ εἰκὸς ὑπὸ θερμότητος, ἢ πῖνος ἀλλῆς ἐχθροῦ διω-  
μείως. εἰ δὲ τῶν μὴ δοκεῖ πιθανόν, ἀλλὰ γε τὴν Πυθίαν  
αὐτῶν ἐν πάσι καὶ διφθορῶν ἀλλοτε ἄλλαις ἐκείνο τὸ  
μέρος τῆς ψυχῆς ἴσθαι ὅτι πλησιάζει τὸ πύρρος, καὶ μὴ μίαν  
αἰεὶ κραῖσιν, ὡς παρῳθὸν ἀρμονίαν ἀμετάβολον ἐν πύρρῳ  
διφθορῶν ἀπύρρος, ὡμοιοῦσά τε. πολλὰ μὲν γὰρ ἀποδοῦναι,  
πλείονες δὲ ἀδελφοί, τὸ, τε σῶμα καταλαμβάνουσι καὶ τὴν  
ψυχικῶν παρῳθῶν δυσχερῶν καὶ κινήσεως ὡν ἀναπίμπλα-  
μεν οὐκ ἀμείνον ἐκείβανδίζουσι, ὅθεν παρέχειν ἑαυτῶν τὰ  
θεῶν μὴ πύρρῳ πασι καθαρὸν οὐσαν, ὡς παρῳθὸν ὄργανον ἐξηρ-  
τυμῶν, καὶ διηχῆς, ἀλλ' ἐμπληρῆ καὶ ἀκατάστατον. οὐτε γὰρ  
οἶνος ὡσαύτως αἰεὶ τὸν μεθυστικὸν, οὐδ' οὐδὲ αὐτὸς τὸ σπείσασθαι  
εἰκὸν ὁμοίως διφθορῶν, ἀλλὰ νῦν μὲν ἦτον οἱ αὐτοί, νῦν  
δὲ μάλλον ἐκβακχίζονται καὶ παρονοοῦσι, τῆς κραῖσεως ἐν  
αὐτοῖς ἐτέρας χρωμῆς. μάλιστα δὲ ὃ φανταστικὸν εἶχε τῆς  
ψυχῆς ὑπὸ τῆς σῶματος ἀλλοιοῦμένου κρατεῖσθαι, καὶ  
συμμεταβάλλειν ὡς δὴ ἔστιν ἀπὸ τῶν οὐραίων. ποτὲ μὲν  
γὰρ ἐν πολλοῖς γινόμεθα καὶ πύρρῳ πασι ἐνυπνίων ὄψεσι,  
ποτὲ δὲ αὐτὸ πάλιν πάντα γίνεται γαλιῶν καὶ ἡσυχία τῶν ποι-  
ούτων. καὶ Κλέωνα μὲν ἴσθαι αὐτοῖς τὸ ἐκ Δαυλείας τῶ-  
τον ἐν πολλοῖς ἔτεσιν οἷς βεβίωκε φάσκειν μὴδὲν ἰδεῖν  
πύρρῳ ἐνυπνίων. τῶν δὲ παρῳθῶν τῶν αὐτῶν τῶν λέγεται  
πρὸς Θερασιμῆδους τῶν Ἡρακλέως. αἰτία δὲ ἡ κραῖσις τῆς σῶ-  
ματος, ὡς παρῳθὸν πάλιν ἢ τῶν μελαγχολικῶν πολυόνειρος  
καὶ πολυφανταστος, εἰ καὶ δοκεῖ ὃ ἐξυπνίων αὐτοῖς ἐ-  
πάρχειν. ἐπὶ ἄλλα γὰρ ἄλλοτε τῶν φανταστικῶν τρεπόμενοι,

κατά τῶν οἱ πολλά βάλλοντες, ὅτι τυγχάνοισι πολλάκις. ὅταν οὖν ἀφραδίῳ ἔχη πρὸς τὴν πνύματα, ὡς τῶν φαρμάκων, κερσίνῃ φανταστικῇ καὶ μερικήν δυνάμει, ἐν ταῖς προφητεύουσιν ἀνάγκη γίνεσθαι τὸν ἐκθουσιασμόν· ὅταν μὴ οὕτως, μὴ γίνεσθαι ἢ γίνεσθαι πρὸς ἀφορῆν καὶ ἀκέραιον καὶ πρᾶκτικόν, ὡς τῶν ἱσχυρῶν ἐπὶ τῆς ἐναγκῆς ἀποθανούσης Πυθιάδος. θεοπροπίων γὰρ ἀπὸ ξείνης πρὸς ἀφροσύνης, λέγεται τῶν πρὸς τῶν κατασείσθαι ἀκίνητον ὑπομείναι καὶ ἀπαρῆς τὸ ἱερεῖον ὑπερβαλλομένων δὲ φιλοτιμία τῶν ἱερέων καὶ πρᾶξιπαροῦτων, μόλις ὑπομῆσον γυμνοῦν καὶ κατακλυθεῖν, ἐνδοξῶς. τί οὖν σωτέβη πρὸς τὴν Πυθιάδα; B κατέβη μὲν εἰς τὸ μερτεῖον (ὡς φασιν) ἀκρυστα καὶ ἀπορῆς θυμῶν, ἀπὸ δὲ ἐπὶ τῶν πρὸς τῶν ἀποκρίσεις, ἡ καταφανῆς τῆς τεραχύτη τῆς φωνῆς ὅσα ἀναφῆρουσα, δίκην νεῶς ἐπιγυμνῆς, ἀλάλου καὶ κακῶν πνύματος οὐσα πλήρης· τέλος δὲ πρὸς τὰ πασιν ἐκταραχθεῖσα καὶ ἔξ κερσυνῆς φοβεῆς φερεμένη πρὸς τὴν ἐξοδὸν, ἐρρίψεν ἑαυτὴν ὡς τε φυγεῖν μὴ μόνον τῶν θεοπροπίων, ἀλλὰ καὶ τὸν προφητικὸν Νίκανδρον, καὶ τῶν παρόντων τῶν ὁσίων. ἀνείλθοντο μὲν μικρὸν αὐτῷ εἰσελθόντες ἐκφρονα, καὶ διεβίωσεν ὀλίγας ἡμέρας. πύτων ἔνεκα, καὶ σωμοσιᾶς ἀγνὸν τὸ σῶμα καὶ τὸν βίον ὅλος ἀνεπίμικτον ἀλλοδαπῆς ὁμιλίαις καὶ ἀήκτον φυλαχούσης τῆς Πυθιάδος, καὶ πρὸς τὸ χρησιμῶν τῶν σημείων λαμβάνουσι, οἰόμενοι τὰ πᾶσι καὶ ἀδελφῶν (εἴ) ποτὲ τὴν πρὸς ἀφορῆν ἔχουσα κερσίνῃ καὶ ἀφροσύνῃ, ἀβλαβῶς ὑπομῆσει τὸν ἐκθουσιασμόν. οὔτε γὰρ πρὸς τῶν, οὔτε τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ εὐχῆται ὡς αὐτῶν ἢ τῶν πνύματος δυνάμει, ἀλλ' ὑπέκκαυμα παρέχει καὶ ἄρχῆν, ὡς τῶν εἰρήνῃ, ταῖς πρὸς τὸ παθεῖν καὶ μεταβαλεῖν οἰκείως ἔχουσιν. ἐστὶ δὲ θεῖα μὲν ὄντως καὶ δαμόνοιος, οὐ μὲν ἀνέκλιπτος, οὐδὲ ἀφθαρτος, οὐδὲ ἀγήρω καὶ ἀφρακῆς εἰς τὸν ἀπειρον χρόνον ὑφ' ἡμῶν πρὸς τῶν καμνεῖ τὰ μεταξὺ γῆς καὶ σελήνης, καὶ τὸν ἡμέτερον λόγον. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὰ ἐπὶ τῶν φάσκοντες οὐχ ὑπομῆσθαι ἀλλ' ἀπαυδῶντα πρὸς τὸ αἰδίων καὶ ἀπειρον, ὅς ἐστι γίνεσθαι μεταβολαῖς καὶ παλιγενεσίαις. ταῦτ' ἐφ' ἡμῶν ἐγὼ πολλάκις ἀνασκέπασθαι καὶ ὑμᾶς πρὸς ἀκαλῶν καὶ ἑμαυτὸν, ὡς ἔχοντα πολλὰς ἀπλήθεις καὶ ὑπονοίας πρὸς τοῦ αἰθίου, ἀπὸ καμρῶν ἢ παρέχει πάσας ἐπέξελεῖν. ὡς τε καὶ ταῦτα ὑπερκεῖσθαι, καὶ ἂν Φίλιππος ἀφροσύνῃ πρὸς ἡλίου καὶ Ἀπόλλωνος.

A sicut ij qui crebro iaciunt, saepenumero scopum attingunt. Ergo quoties facultas imaginandi atq; diuinandi, ad spiritus, tanquam medicamento, temperamentum concinne affecta est, necesse est vates instinctu diuino cieri. sin vero, aut nullus erit enthusiasmus, aut incompositus, intempestiuus, & turbulentus. sicut nuper mortuae Pythiadi accidisse nouimus. Cum enim quidam scitatum oraculum peregre venissent, fertur ad primas libationes victima immobilis mansisse, neque passa quidquam. tandem instans certatim libando sacerdotibus, velut imbre rigata ac madefacta contremuisse aliquantum. Quid ergo Pythiadi vsu venit? Descendit in opertum oraculi inuita, ut aiunt, & animo minime alacri. statim autem in primis responsionibus apparuit ex asperitate vocis eam instar nauis vento impulsae non sustinere vim Spiritus, adeoque repletam esse spiritu maligno & muto. tandem profus exagitata cum terribili clamore ad exitum contendit, ibique sese proiecit, ita ut non tantum consultores fugerint, sed & Nicader vates, & quotquot hofiorum aderant (id est, sanctorum. Sic vatum sodales appellatur) Paulo tamen post ingressi sustulerunt eam mente captam, ac supervixit paucos dies. C Eam ob rem Pythias necesse est ut corpus & a viris intactum, & ab omni alieno commercio purum conferuet. & signa ante oraculum exigunt, existimantes deo notum esse quando eo commode affecta atque temperata sustinere instinctum diuinum possit. Neque enim omnes, neque eosdem eodem semper modo vis Spiritus afficit: sed fomitis instar initium (sicuti diximus) praebet iis qui ita comparati sunt, ut commode affici ac mutari possint. Est autem vis ea diuina quidem, non tamen quae deficere nunquam aut senectute elanguescere, sed durare per infinitum tempus possit. quo sane omnia debilitantur, quae inter Lunam sunt & terram. ut quidem nostra doctrina perhibet. Sunt enim qui superiora etiam non perdurare putent, sed cum aeternitatem atque infinitatem assequi non possint, celeribus uti mutationibus ac renouationibus ortuum. Haec, inquam ego, saepenumero perpendere & vos iubeo, & me ipsum, cum multis videantur exposita reprehensionibus, & in contrariam sententiam suspiciones praebent: quas omnes persequi disputando tempestiuum in praesentia non est. Ergo & haec in aliud reiciamus tempus, & quae Philippus de Sole & Apolline dubia explicanda habet.



nomi  
gigan  
obno  
neque  
sed si  
multo  
vesti  
caner  
& agr  
ducre  
h.ec  
tem v  
scipli  
morta  
mas, v  
do ea  
impedi  
lyram  
facit, n  
ciuitat  
inferu  
uitate  
dum le  
maritum  
tamen te  
edicat,  
acceptu  
datus at  
conuigi  
de tract  
pedagog  
ci qui no  
imputa  
te non pe  
Antipha  
Nes  
Alter  
familiz  
societas  
runt quon  
Antippon  
es'iden  
que sum  
nes discen  
dagog's d  
late puer  
na iph'ani  
tut's vello  
volitatis  
spondit v  
dagogi da  
no digno